Noua operă din Sydney, în formă de corabie cu pînzele ridicate, va fi inaugurată în aceste zile

proiectul arhitectului danez Joeron Utzon care, în 1966, a abandonat conducerea lucrărilor. Munca a fost preluată de o echipă de trei arhitecți locali — Hall, Todd și Littlemore — care desfășoară, în prezent, ultimele operațiuni de finisaj. După spusele gazdelor, noua operă din Sydney va fi inaugurată oficial de regina Angliei înainte de sfîrșitul acestui an. Situat pe promontoriul Bennelong, o mică peninsulă în portul Sydney, noul complex arhitectural dispune de 4 săli principale : o sală de concerte cu 2 700 de locuri, un teatru de operă cu 1 550 de locuri, un teatru de dramă cu 550 de locuri, și o încăpere destinată concertelor de muzică de cameră, spectacolelor de music-hall și proiecțiilor de cinema, cu 480 de locuri.

Întrucît loteria este foarte populară în Australia, pentru adunarea sumelor necesare construcției s-a recurs la acest sistem. Au fost puse în vînzare bilete în valoare de 6 dolari. Jumătate din suma adunată de la populație urma să fie plătită sub formă de cîștiguri, iar cealaltă pentru construcția operei. Proiectul inițial costa 5 milioane de dolari ; în acest an însă, cînd se va încheia construcția, s-a ajuns la fabuloasa sumă de 100 milioane dolari, fără ca importanta problemă a parcării mașinilor să fie rezolvată. La Sydney se spune : „Opera ne costă cam mulți dolari". Dar merită. Acest costisitor edificiu de cultură din lume este cel mai mare teatru de operă din emisfera sudică.

Cel mai vechi oraș australian — Sydney — ceva mai mult de 150 de ani, cel mai tînăr — Canberra — doar 50 de ani. Dar în ciuda „tinereții" așezărilor urbane, de-a lungul anilor, locuitorii celui de-al cincilea continent, odată cu avîntul economic, nu au uitat nici istoria și cultura. Dimpotrivă. Reclame, pliante, broșuri de tot felul te invită să vizitezi la Sydney „Muzeul Australiei", „Muzeul naval", „Galeriile de artă ale statului Noua Galie de Sud", Grădina zoologică din parcul „Koala", concerte, spectacole de teatru și cinema.

Dincolo de tot ce se vede la suprafață, de tot ce se produce, se vinde și se cumpără — și, trebuie reținut că în acest oraș cele cîteva sute de întreprinderi industriale și comerciale mari produc mult și fac numeroase afaceri — dincolo de toate aceste lucruri din atmosfera cotidiană a metropolei, mai există, desigur, un Sydney al resurselor spirituale, al sentimentelor umane, al activității științifice, culturale și artistice, care fac parte integrantă din viața ce se desfășoară la tot pasul și se trăiește din plin. Mulți, destul de mulți oameni cu care am venit în contact m-au întrebat adesea : „Ce spectacole ați văzut ?, Ați văzut primăria, cea mai veche clădire în stil gotic a orașului ? V-au plăcut muzeele noastre ?" etc. Cultul pentru tradiție, pentru frumos se îmbină în mod armonios în inimile acestor oameni, care recunosc și chiar se mîndresc că sînt urmașii „convicts"-ilor (condamnaților), ai „bush-workers"-urilor (oamenii pădurilor), ai „shearers"-ilor (tunzători de oi) și haiducilor, luptători împotriva asupritorilor și nedreptăților sociale. La un pahar de bere sau de vin, în familie sau la restaurant, în toate locurile unde barzi populari preamăresc în cîntecele lor istoria și tradițiile populare, oamenii fredonează astfel de cîntece, care exprimă sentimente adînci, nebănuite, de noblețe și omenie.

O stîncă și o ancoră...

Izbitor la Sydney este influența masivă pe diverse planuri și în variate domenii a civilizației engleze (80 la sută din populație este de origine anglo-saxonă). Evident, se vorbește engleza, sau, mai bine-zis, un fel de amestec de engleză și americană într-o versiune australiană. Se circulă pe stînga, iar punctualitatea și manierele engleze sînt adevărate mituri.

Plaje pe zeci de kilometri de-a lungul Oceanului Pacific, cu locuri pentru baie strict marcate și păzite contra atacurilor rechinilor, numeroase parcuri și lacuri, terenuri de fotbal, golf și mai ales de rugby, alcătuiesc un decor nelipsit din peisajul general al orașului. Aici întîlnești, zilnic, multă lume, tineri și vîrstnici, familii întregi care, parcă fugind de traficul intens, caută liniștea și recreerea în mijlocul naturii.

Am rămas oarecum surprins de o vorbă a gazdelor : „Dacă n-ai fost la King Cross, n-ai fost la Sydney". Afirmația, mai mult sau mai puțin întemeiată, are totuși o parte de adevăr. King Cross-ul este un punct de atracție pentru turiști, prin multitudinea străzilor și a restaurantelor, cu cele mai neașteptate preparate culinare din toată lumea ; prăvăliile și magazine cu produse de artizanat, unde vînzătorii particulari se întrec să-ți vîndă frumoasele scoici colorate de mare și bumeranguri de tot felul. King Cross-ul este, dacă vreți, un amestec de rase și religii, de reclame multicolore și nenumărate localuri de noapte cu spectacole decente sau deocheate desfășurate sub reflectoare multicolore și în ritmul unei muzici stridente.

Parc în Sydney

Sydney-ul, ca și întreaga Australie, este un oraș bogat. Îți oferă produse din întreaga lume. Esențialul e să ai bani să le cumperi. Dacă ești sănătos și lucrezi în mod normal, orașul ți-e prieten. Dacă te îmbolnăvești și-ți pierzi slujba, orașul îți devine dușman. Există aici o stîncă înaltă ieșită parcă din spuma oceanului. La poalele ei se află ancora ruginită a unei nave distruse de furtună pe la mijlocul secolului trecut. Stînca — ne spuneau gazdele — a devenit locul de întîlnire al multor oameni nedreptățiți de soartă. Aici privesc soarele și tot aici își iau rămas bun de la el...

FORME DE COOPERARE ECONOMICĂ ŞI TEHNICĂ ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ŢĂRI ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Nicolae Mănescu

Colaborarea şi cooperarea economică şi tehnică internaţională constituie o activitate complexă, care îmbină elemente de ordin tehnic, comercial, financiar, în vederea realizării de acţiuni reciproc avantajoase, stabile şi de durată.

Colaborarea şi cooperarea economică şi tehnică a Republicii Socialiste România se înfăptuieşte în conformitate cu politica partidului şi statului privind dezvoltarea relaţiilor economice externe cu ţările socialiste membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu toate ţările socialiste, cu celelalte ţări ale lumii, indiferent de orînduirea lor social-economică, pe baza principiilor respectării suveranităţii şi independenţei naţionale, neamestecului în treburile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc.

Activitatea de cooperare a condus la dezvoltarea şi dinamizarea relaţiilor economice ale României cu ţările în curs de dezvoltare, s-au diversificat domeniile şi gama schimburilor înscrise în acordurile comerciale încheiate cu aceste ţări, ponderea schimburilor României cu ţările în curs de dezvoltare fiind în continuă creştere în totalul comerţului exterior românesc.

Referindu-se la colaborarea cu ţările în curs de dezvoltare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta : „Fiind ea însăşi ţară în curs de dezvoltare, România va lărgi şi întări continuu colaborarea şi conlucrarea cu statele slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, în scopul asigurării unui progres mai rapid al ţărilor noastre pe calea lichidării decalajului care ne desparte de statele avansate, din punct de vedere economic, ale lumii".

Colaborarea cu ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia, America Latină are loc pe baze reciproc avantajoase, în special pentru dezvoltarea industrială a acestor ţări şi pentru punerea în valoare a resurselor lor naturale, prin construirea de către România de obiective industriale, prin participarea la prospecţiuni şi explorări miniere şi petroliere, prin organizarea de culturi agricole, precum şi prin acordarea de asistenţă tehnică şi trimiterea de specialişti în diferite domenii de activitate.

Cooperarea cu ţările în curs de dezvoltare este mereu mai activă, datorită posibilităţilor economice crescînde ale ţării noastre, politicii sale de cooperare şi de sprijinire a ţărilor recent eliberate, pentru dezvoltarea economiei lor, precum şi datorită progreselor economice înregistrate de aceste ţări.

Relaţiile cu ţările în curs de dezvoltare au o mare însemnătate nu numai din punct de vedere economic ci şi politic, ele înscriindu-se ca o contribuţie activă la stimularea progresului economic şi social al acestor ţări.

Momente de o deosebită importanţă în politica externă a României, acte cu semnificaţii profunde, remarcabile mesaje de pace, prietenie şi colaborare, vizitele întreprinse de preşedintele Nicolae Ceauşescu în unele ţări din Africa, America Latină şi Asia se înscriu, prin rezultatele lor, drept contribuţii de mare însemnătate la întărirea relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre Republica Socialistă România şi ţările vizitate, constituind în acelaşi timp elocvente manifestări ale solidarităţii ţării noastre cu tinerele state care au păşit pe calea independenţei, în lupta lor pentru dezvoltarea economică şi socială de sine stătătoare, cu mişcările de eliberare naţională împotriva imperialismului, colonialismului, pentru pace şi securitate în lume. În cadrul acestor vizite a fost afirmată dorinţa reciprocă a poporului român şi a popoarelor din ţările vizitate de adîncire şi diversificare a colaborării economice pe multiple planuri, au fost încheiate o serie de instrumente de cooperare (acorduri, înţelegeri, protocoale), de natură să pună bazele unei colaborări pe termen lung, să asigure un cadru stabil dezvoltării acesteia, au fost explorate şi identificate noi domenii şi forme în acest sens (privind extinderea schimburilor comerciale, dezvoltarea cooperării economice, industriale şi tehnico-ştiinţifice pe baza construirii în comun de obiective, a participării României la edificarea de obiective industriale şi social-culturale în ţările respective, a creării de societăţi mixte de prospectare, producţie şi desfacere, a participării României cu credite la valorificarea unor resurse naturale din aceste ţări, a livrărilor pe credit de licenţe, studii etc.).

Confirmînd eficienţa contactelor la cel mai înalt nivel pentru stimularea colaborării economice, aceste vizite au dat un impuls substanţial dinamizării relaţiilor economice dintre România şi ţările ce au păşit pe calea dezvoltării de sine stătătoare din Africa şi Asia, cu statele din America Latină. De pildă, în urma vizitei preşedintelui român în ţări de pe continentul african, schimburile comerciale ale României cu aceste ţări au înregistrat, numai într-un singur an, un spor de peste 41 la sută, cele cu statele vizitate cunoscînd chiar o creştere de aproape 48 la sută.

Pentru a da viaţă înţelegerilor stabilite, s-au întreprins o serie de măsuri şi acţiuni dintre care amintim : prospectarea de către specialiştii români a unor zăcăminte miniere în regiunea Hoggar din Algeria, construirea fabricii de produse sodice de la Alexandria în Republica Arabă Egipt, explorarea unor perimetre cuprifere în Zambia. În domeniul agriculturii sînt în curs de finalizare tratative în vederea realizării unor întreprinderi agrozootehnice în Republica Africa Centrală, Congo, Tanzania, Sudan, Egipt, Zambia. A fost stabilită sau se află în tratative realizarea unor obiective în domeniul industriei uşoare, industriei chimice, transporturilor, amenajărilor fluviale, centralelor electrice etc. Un amplu program de acţiuni a fost trasat de recenta şedinţă a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. pentru traducerea în viaţă a prevederilor acordurilor, convenţiilor şi înţelegerilor de cooperare stabilite în cadrul vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu în ţări din America Latină.

În vederea creării unui cadru stabil relaţiilor de cooperare, România a încheiat acorduri de cooperare economică, industrială şi tehnică cu peste 30 de ţări în curs de dezvoltare. În majoritatea acordurilor încheiate s-a prevăzut constituirea de comisii mixte, cărora le revine rolul de a stabili principalele domenii de cooperare, de a examina periodic propunerile de cooperare ale părţilor, de a crea condiţii pentru executarea proiectelor respective şi de a urmări punerea lor în aplicare. În cadrul unor comisii mixte de cooperare s-au constituit, ca organe ajutătoare, sub-comitete tehnice mixte sau grupuri de lucru de specialitate, creîndu-se astfel posibilitatea unei examinări mai aprofundate a posibilităţilor de cooperare economică, industrială şi tehnică în diferite ramuri şi a măsurilor practice pentru realizarea cooperării.

Corespunzător principiilor care stau la baza relaţiilor economice ale Republicii Socialiste România cu alte state, cooperarea economică şi tehnică cu ţările în curs de dezvoltare se realizează sub următoarele forme :

1. — Construirea de către România de obiective economice şi noi capacităţi de producţie în industrie, îndeosebi în cea extractivă, precum şi în alte ramuri, prin participarea părţii române cu instalaţii şi utilaje, documentaţii şi asistenţă tehnică, eventual şi cu forţă de muncă, rambursarea contribuţiei părţii române urmînd a se face prin livrări din produsele obţinute sau cu alte mărfuri convenite, îndeosebi materii prime importante.

Partea română poate participa la aceste acţiuni în calitate de furnizor general, cofurnizor sau subfurnizor.

Livrările se fac în general pe credit, în condiţiile convenite de părţile interesate.

Pînă în prezent, s-au încheiat astfel de acţiuni de cooperare cu Algeria (lucrări de prospectare şi explorare), Zambia (lucrări de explorare), Iran (livrarea unei instalaţii de flotaţie şi a fabricii de tractoare de la Tabriz), Republica Arabă Egipt (deschiderea unei mine de fosfaţi şi punerea în funcţiune a instalaţiei de preparare de la Hamrawein), Siria (executarea de cercetări şi livrarea de utilaje şi asistenţă tehnică pentru exploatarea unor zăcăminte de fosfaţi), Tunisia (punerea în exploatare a zăcămîntului de fosfaţi M'Rata), India (construirea unui bloc de ulei la Haldia), Sri Lan-

ka (construirea unui complex de industrializarea lemnului).

De asemenea, în cadrul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări din America Latină, au fost convenite numeroase înțelegeri și acorduri privind construirea unor obiective economice în domeniul minelor și petrolului, exploatării și industrializării lemnului, industriei constructoare de mașini, industriei materialelor de construcții, industriei energetice, industriei ușoare, în domeniul agro-industrial în Costa Rica, Columbia, Peru etc.

2. — Constituirea de societăți mixte de producție avînd ca obiect realizarea unor obiective economice și comercializarea produselor obținute. La astfel de societăți — care sînt supuse legilor țărilor pe teritoriul cărora iau ființă — partea română participă cu capital în natură (echipamente industriale, know-how, asistență și documentație tehnică etc.) sau în numerar, la conducere, administrare și beneficii.

De regulă, societățile mixte de producție cu sediul în străinătate se constituie cu un capital care reprezintă 20—30 la sută din valoarea totală a investiției, iar restul necesarului de fonduri se asigură prin credite acordate de furnizorii externi de echipamente industriale, utilaje, materiale etc.

Prin participarea întreprinderilor și organizațiilor economice române la societăți mixte de producție din străinătate, se are în vedere : asigurarea unor surse de materii prime stabile și de lungă durată ; promovarea exportului de instalații și echipamente românești livrate în cadrul cotei române de capital sau pe credit ; creșterea exportului unor mașini și utilaje românești de serie (tractoare, camioane etc.) prin construirea de linii de montaj care să fie alimentate prin livrări din țara noastră ; crearea unor posibilități de prelucrare în străinătate a unor produse românești exportate sub formă brută sau în vrac, asigurîndu-li-se astfel o valorificare superioară.

Dintre societățile mixte de producție înființate pînă în prezent în țări în curs de dezvoltare menționăm : Societatea BRPM în Maroc, avînd ca obiect valorificarea minereurilor cuprifere de la Ouansimi și Talaat ; Societatea KMIL în Kenya, avînd ca obiect explorarea, exploatarea și prepararea minereurilor de plumb de la Kinagoni ; Societatea GEOMET în Iran, avînd ca obiect valorificarea unor zăcăminte de minereuri neferoase ; Societatea NIROWI în Nigeria, pentru realizarea unui complex de industrializare a lemnului.

Numeroase societăți mixte de producție și comercializare în domeniile petrolier, al utilajelor petroliere, al construcțiilor de mașini, al industriei textile, al hidroenergiei, în domeniile agricol, zootehnic, agroindustrial urmează a fi înființate în Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru, ca urmare a acțiunilor convenite cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Americii Latine.

3. — Constituirea în străinătate de societăți comerciale cu capital 100 la sută românesc, prin care se realizează un contact nemijlocit cu piața respectivă, care reclamă și asigurarea unui „service" corespunzător și care, în final, se reflectă în obținerea de prețuri mai bune la produsele de export.

O astfel de societate s-a constituit, în anul 1971, la Kinshasa (în Zair), de către întreprinderea română de comerț exterior Autotractor. Obiectul societății este de a realiza vînzarea în această țară de autovehicule, tractoare, mașini agricole sau industriale, mașini-unelte, mașini și utilaje pentru construcții, echipament forestier, buldozere, echipament rutier și alte produse industriale de fabricație românească.

Prin înființarea societății Autotractor-Kinshasa, s-a creat posibilitatea vînzării directe de autovehicule, tractoare și alte produse industriale românești.

4. — Modernizarea unor capacități de producție existente, la care partea română participă cu tehnologia și asistența tehnică cu plata prin produse obținute în obiectivul respectiv.

O astfel de cooperare s-a realizat în India în domeniul preparării și semifinisării pieilor. Partea română a pus la dispoziție tehnologia și specialiștii săi, cu plata prin piei semifinite necesare economiei noastre naționale. Acțiunea este de interes reciproc în sensul că scutește partenerul extern de riscurile legate de achiziționarea unor noi tehnologii, contribuie la valorificarea superioară a pieilor brute, asigurînd totodată părții române o sursă stabilă de aprovizionare cu piei semifinisate. Această formă de cooperare vine în întîmpinarea dorințelor manifestate de unele țări în curs de dezvoltare de a îmbunătăți structura exporturilor prin creșterea exportului produselor finite sau semifinite.

Cooperarea economică și tehnică cu țările în curs de dezvoltare poate fi facilitată prin înființarea în aceste țări de birouri tehnice, trimiterea de specialiști români pentru acordarea de asistență tehnică în diferite domenii, executarea de lucrări de „consulting" etc.

În prezent sînt în funcțiune în țări în curs de dezvoltare 2 birouri tehnice și anume : biroul tehnic din Peru avînd ca obiect executarea de lucrări de „engineering" minier și metalurgic și biroul tehnic din Zambia pentru prospecțiuni și explorări miniere.

Trimiterea temporară în țări în curs de dezvoltare de specialiști români în calitate de consilieri, cercetători științifici, proiectanți, tehnicieni etc. pentru a lucra nemijlocit în întreprinderi și instituții precum și primirea în țara noastră de studenți din aceste țări, a contribuit și contribuie la lărgirea legăturilor cu țările respective, creînd premise favorabile pentru o cooperare trainică.

Pentru lucrări de „consulting" a luat ființă în anul 1971, în țara noastră, Institutul român de „consulting" — ROMCONSULT —, a cărui activitate cuprinde toate genurile de consultări tehnice, economice, științifice, de informare, expertize și studii privind : proiecte și planuri de dezvoltare industrială și agricolă ; studii pentru realizarea de obiective industriale și economice ; organizarea de piață ; desfacerea produselor ; organizarea conducerii ; organizarea planificării ; întocmirea de caiete de sarcini ; avizări de oferte și asistență tehnică la realizarea de obiective industriale ; acordarea prin experți de asistență tehnică pentru orice categorie de lucrări sau activități. ROMCONSULT s-a afiliat la o serie de organisme ale O.N.U., cum ar fi F.A.O., O.M.S., O.N.U.D.I., executînd unele lucrări dirijate de acestea, inclusiv pentru țări în curs de dezvoltare. De asemenea, în anul 1972, a fost constituită, cu participarea ROMCONSULT, prima societate mixtă de „consulting" cu sediul la Frankfurt, în R.F.G., avînd ca obiect executarea de lucrări de „consulting" pentru țări în curs de dezvoltare.

REFLECTOR

Negocierile „ultimei șanse"

Un sondaj publicat în urmă cu două săptămîni de „The Times" susținea că 46 la sută din persoanele interogate consideră improbabilă găsirea unei soluții pașnice conflictului nord-irlandez într-un an sau doi. Și, totuși, în aceeași zi începeau la Belfast negocieri foarte importante între secretarul de stat pentru Ulster, William Whitelaw și liderii celor trei partide raliate noii constituții : Brian Faulkner din partea partidului unionist (protestant), Gerry Fitt din partea partidului social-democratic și laburist (catolic) și Olivier Napier din partea partidului alianței (cuprinzînd membri din ambele comunități). Scopul întîlnirii : acordul pentru crearea unui executiv provincial. Deși chiar și reunirea celor trei lideri la aceeași masă e semnificativă în sine, nimeni nu desconsideră divergențele existente încă. Prima dificultate : rezolvarea problemei împărțirii puterii între reprezentanții majorității protestante și minorității catolice — condiție impusă de Londra pentru intrarea în vigoare a noii constituții. Faulkner, conducător a 21 de deputați, cere majoritatea locurilor în viitoarea putere executivă ; G. Fitt (19 deputați) și O. Napier (8 deputați) se împotrivesc. Dar chiar dacă această problemă e rezolvată, nu se va putea trece la instalarea viitorului guvern pînă cele trei partide nu vor fi de acord cu un plan de guvernare. Alte dificultăți, întrucît catolicii cer o reformă a poliției, eliberarea deținuților politici, dreptul viitorului Consiliu al Irlandei (în care va fi reprezentat și guvernul de la Dublin) de a se ocupa de problemele securității în Ulster ; protestanții sînt de părere ca sarcinile acestui Consiliu să fie numai economice și sociale. Alte întruniri — săptămîna trecută și aceasta — au demonstrat, în ciuda deosebirilor de vederi, dorința de a ajunge la o înțelegere. Premierul Heath a amintit, de altfel, oamenilor politici din Ulster că trebuie să se ajungă la un acord înainte de sfîrșitul administrării directe a provinciei de către Londra (martie viitor) — cu alte cuvinte : negocierile „ultimei șanse".

Momentul actual pare favorabil, întrucîtva, unei înțelegeri. Violența a mai diminuat, deși exploziile continuă, iar liderii extremiști protestanți încearcă să boicoteze orice soluție. W. Whitelaw a făcut, la Blackpool, un bilanț al activității forțelor de ordine din Ulster în acest an : 1 100 arestări, 600 trimiteri în judecată, 480 condamnări cu un total de 2 000 ani de închisoare, 1 300 arme de foc și 15 tone exploziv capturate, 400 bombe dezamorsate. Whitelaw n-a amintit însă numărul victimelor celor 4 ani de criză : aproape 1 000. Cu un asemenea bilanț ar fi timpul, fără îndoială, să se găsească o soluție conflictului.

1000 +1

Orașe

Trei orașe vest-germane își dispută întîietatea pentru a găzdui desemnarea viitorului președinte al R.F. Germania: Bonn, Frankfurt și München. Este pentru prima oară în istoria R.F.G. cînd s-a renunțat la Berlinul occidental ca sediu al alegerilor prezidențiale. Aceasta ar fi fost însă imposibil, acum, după încheierea acordurilor cvadripartite asupra Berlinului occidental. Decizia de a alege între cele trei posibilități revine președintelui Bundestagului : Anne Marie Renger. Problema esențială rămîne însă aceea a candidaților care își vor înfrunta șansele pentru funcția cea mai înaltă în stat. Comentatorii nu ezită să lanseze numele actualului ministru de externe Walter Scheel.

Studenți

Începutul lunii octombrie s-a dovedit dificil pentru administrația de la Seul. Manifestațiile studențești contra politicii regimului Pak Cijan Hi s-au ținut lanț. Este cerută dizolvarea „serviciilor speciale", înlăturarea supravegherii polițienești din universități și dezvăluirea publică a adevărului privind răpirea liderului opoziției Kim Dae Jung.

Pietoni. *Echipajul navei spațiale „Soiuz-12" : Vasili Lazarev și Oleg Makarov, reîntors pe pămînt, în plimbare pe unul din bulevardele orașului Cosmonauților, construit în apropiere de Moscova*

Cadou. *Poșta britanică salută și ea apropiata căsătorie a prințesei Anne cu căpitanul Mark Phillips : un timbru, a cărui concepție aparține lordului Lichfield, vărul reginei*

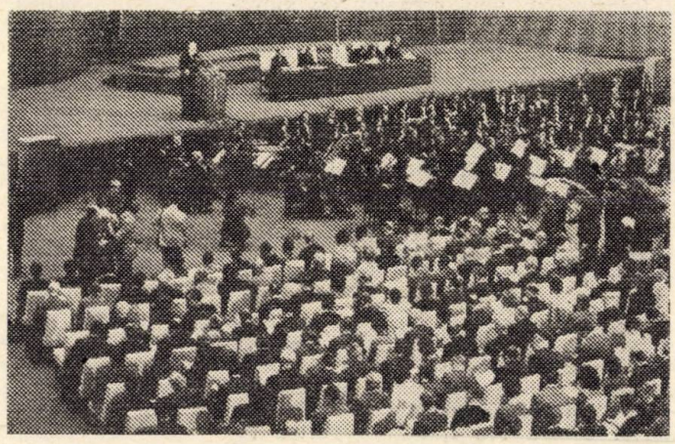

Olimpică. *Aspect de la deschiderea celui de al X-lea Congres Olimpic de la Varna. Lordul Killanin, președintele Comitetului Internațional Olimpic se adresează participanților*

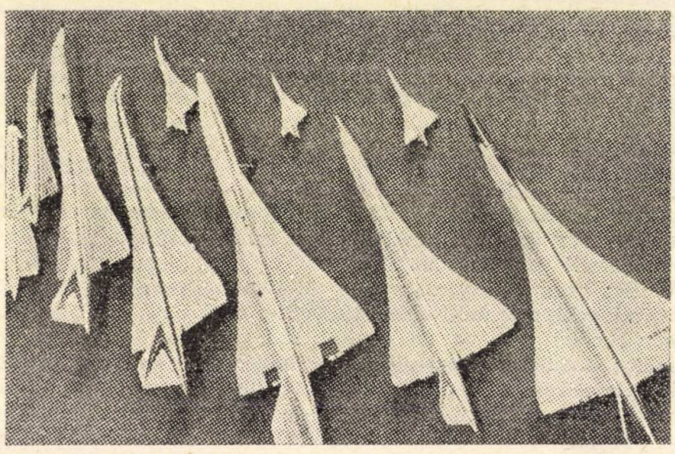

Jucării. *Pînă în prezent, cu toate eforturile depuse, constructorii n-au putut vinde decît nouă avioane „Concorde". În schimb, vînzătorii de jucării au înregistrat un mare succes : milioane de „Concorde"-jucărie, de diferite mărimi (vezi fotografia), au invadat universul de joacă al copiilor. O revistă franceză observă, nu fără maliție, că, de fapt, cumpărătorii cei mai înverșunați nu sînt copiii ci colecționarii de jucării care nutresc credința că jucăria „Concorde" este un bun plasament*

Proiect

Zece state : Algeria, Volta Superioară, Mali, Mauritania, Niger, Senegal, Ciad, Tunisia, Brazilia, Iugoslavia au prezentat în fața Comisiei economice a Adunării Generale a O.N.U. un proiect de rezoluție cerînd țărilor avansate să ia de urgență măsuri de ajutorare a țărilor din Sahel în efortul lor, desfășurat pe termen scurt și lung, contra secetei. Rezoluția cere sporirea ajutorului financiar pe termen lung acordat acestor țări, suspendarea temporară a plății datoriilor lor, prioritate în cadrul programelor de cercetări pentru combaterea secetei și studierea deșertului saharian.

Interpol

Jean Nepote (Franța), secretar general al Interpol, a fost reales în acest post, pentru a treia oară consecutiv, în ultima ședință a adunării generale a acestei organizații. Următoarea ședință a adunării generale va avea loc în 1974, la Canberra.

Comerț

Vorbind, la 10 octombrie, în fața a peste 250 conducători americani din industrie și comerț, președintele Nixon le-a atras atenția auditorilor asupra competitivității „considerabil sporite" a altor regiuni și țări ale lumii, menționînd în acest sens Japonia, Europa occidentală. R. P. Chineză și U.R.S.S. Este necesar să fie suprimate barierele comerciale „injuste", a subliniat Richard Nixon, care i-a pus în gardă pe oamenii de afaceri americani împotriva efectelor „dezastroase" pe termen lung ale unei politici protecționiste și a riscurilor de represalii ale partenerilor comerciali ai S.U.A. „Noi nu putem să vindem fără să cumpărăm", a afirmat el. Însă, a continuat președintele, nu poate fi vorba numai de o schimbare „în sens unic". Și celelalte țări trebuie, de asemenea, să-și coboare barierele comerciale. Președintele Nixon a subliniat importanța comerțului internațional pentru întărirea păcii.

Exuberanță. *Acest demn scoțian care patinează între campionii John Petkevich și Suna Murray nu este altul decît cunoscutul economist american John K. Galbraith, care se antrenează pe patinoarul din Harvard în vederea unui spectacol de gală în beneficiul cercetărilor științifice asupra cancerului*

Cometă

Un astronom de la Universitatea din Hamburg se uită în primăvara acestui an, ca de obicei, la stele. Și, între 7–8 martie, a făcut prima descoperire : un asteroid, pe care l-a denumit Marlene (după numele Marlenei Dietrich). Perseverența l-a ajutat însă să facă o nouă descoperire, mult mai importantă, căreia i-a dat, de altfel, propriul său nume : cometa Kohoutek. După experți, ar fi cea mai mare descoperire astronomică a secolului sau „Cometa secolului" cum își intitulează „Times" un mare articol. La 28 decembrie, ea se va apropia de Soare la numai 21 milioane km, adică o aruncătură de băț, în comparație cu cei 150 milioane km reprezentînd distanța dintre Pămînt și Soare. Se așteaptă ca noua cometă să strălucească pe cerul pămîntean la fel de tare, precum celebrele comete Halley din 1910 sau Bennett din 1970.

Grevă

Luxemburgul a fost paralizat, la 9 octombrie, de o grevă generală. Prima după 30 de ani. Declanșată de Federația muncitorilor din Luxemburg, greva a revendicat „o mai mare dreptate socială". Ea a fost sprijinită de Partidul socialist și cel comunist ca și de o fracțiune a social-democraților.

Retroactiv

Euratomul și Comisia britanică pentru energia atomică au semnat un contract care prevede integrarea, cu efect retroactiv (începînd de la 1 ianuarie 1973), a programului de cercetări britanice în domeniul fuziunii nucleare controlate și a fizicii plasmei în programul celor șase țări fondatoare ale Pieței comune.

Cărți. *Rachele Mussolini însoțită de fiul său, Vittorio, a sosit la Paris pentru a-și prezenta cartea recent apărută : „Mussolini fără mască". Fiul a dedicat și el dictatorului italian un volum de aceeași listă figurează, de asemenea, ministrul apărării, general-maior Francis Nyangsewo, șeful statului-major, generalul Ali Fadhul și comandantul poliției militare, colonelul Malera. Președintele Amin a declarat, în fața voluntarilor, că au fost luate toate măsurile necesare pentru ca aceștia să meargă pe cîmpul de luptă cît mai repede posibil. Deocamdată, președintele ugandez întreprinde o serie de călătorii în regiune, vizitînd pînă acum Arabia Saudită, Irakul, Iordania.*

Memorii

O editură din Hamburg va publica, în curînd, ample și esențiale extrase din cele 18 000 de pagini ale jurnalului lui Joseph Goebbels, ministru al propagandei al celui de al III-lea Reich. Textul va fi însoțit de note și comentarii pe marginea evenimentelor prezentate și a persoanelor citate de adjunctul lui Adolf Hitler în memoriile sale, a căror ultimă pagină poartă data de 9 aprilie 1945. Răspîndite la Moscova, Budapesta, Praga și Berlin, paginile memoriilor au fost adunate și pregătite pentru tipar de scriitorul Erwin Fischer. Numeroase edituri din Europa și Statele Unite s-au arătat interesate de apariția jurnalului lui Goebbels.

Participare

La 13 octombrie s-a aflat, la Kampala, că generalul Idi Amin, președintele Ugandei și-a exprimat dorința de a face parte din corpul de voluntari pentru războiul din Orientul Apropiat. Pe

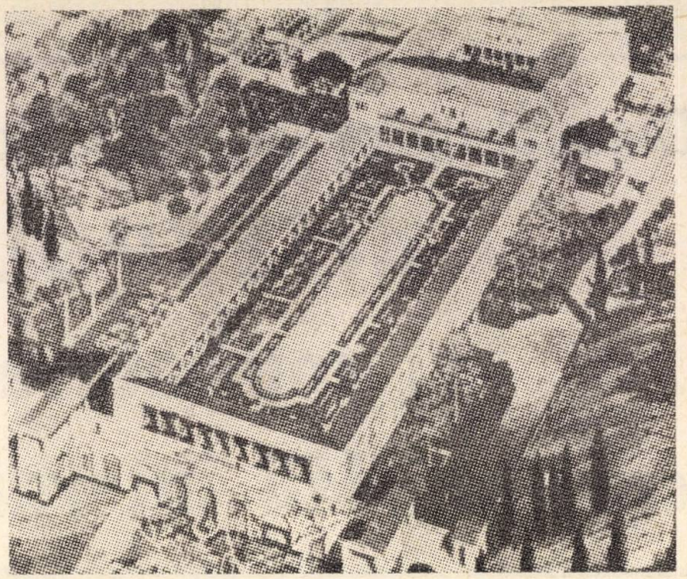

Capriciu. *Un nou capriciu de miliardar : reconstituirea fantezistă, pe coasta californiană, a unei „villa" romane descoperite la Herculanum. Autorul capriciului : Jean-Paul Getty — după unele păreri, „cel mai bogat om din lume". Inaugurarea fanteziei : ianuarie 1974. Cost : 9 milioane de dolari. Destinație : gazdă a colecției particulare de artă a miliardarului. Cum va arăta : se vede în macheta de mai sus*

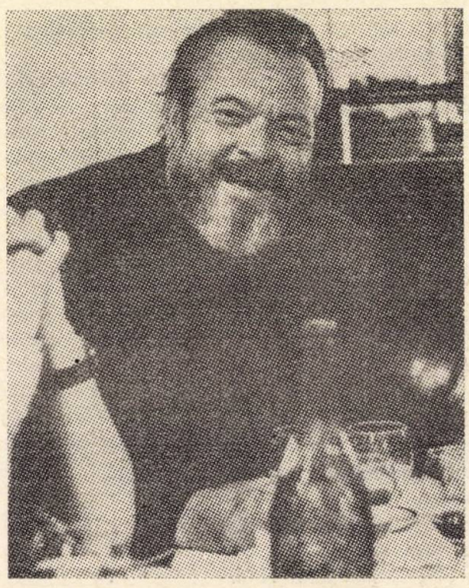

Nonconformism. *Orson Welles a adoptat două formule de răspuns pentru cei care îi reproșează ținuta vestimentară. Cînd e la Hollywood, spune : „N-are nici o importanță cum mă îmbrac ; aici, toată lumea mă cunoaște". Iar cînd e la Paris : „N-are nici o importanță : aici nu mă cunoaște nimeni".*

Admitere

Miniștrii arabi ai afacerilor externe au hotărît să accepte Mauritania ca membră a Ligii statelor arabe, anunță agenția M.E.N.

General-maior Jean Moldoveanu:

INTERPOL și combaterea criminalității internaționale

Între 2 și 9 octombrie 1973 a avut loc la Viena cea de a 42-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Internaționale de Poliție Criminală – Interpol, la care a participat și o delegație a miliției române. Conducătorul delegației, general-maior JEAN MOLDOVEANU, adjunct al ministrului de interne și șef al Inspectoratului General al Miliției, a făcut, la solicitarea revistei „Lumea", unele precizări în legătură cu activitatea INTERPOL și raporturile dintre această organizație internațională și miliția română.

– Miliția română a solicitat primirea în cadrul Organizației Internaționale de Poliție Criminală – Interpol, cererea sa fiind aprobată de Adunarea Generală. Ce ne puteți spune în legătură cu aceasta ?

– De la bun început aș dori să fac o precizare : de fapt, este vorba de o revenire a miliției noastre la Organizația Internațională de Poliție Criminală – Interpol, pentru că, așa după cum am considerat, și cum de altfel bine a subliniat și președintele acestei Organizații, Wiliam Leonard Higgitt, după votul exprimat de Adunarea Generală, „miliția română nu face decît să-și reia locul firesc în rîndurile membrilor Organizației, pe care l-a ocupat mulți ani". Referindu-mă la acest fapt, aș dori să relev și cîteva argumente de ordin istoric.

Premisele creării Organizației s-au pus la primul Congres internațional al organelor de poliție criminală de la Monaco, în anul 1914, unde s-au dezbătut principalele probleme vizînd facilitarea colaborării internaționale în materie de poliție. La acest Congres a participat și o delegație din România.

S-a hotărît ca al II-lea Congres să se țină la București în anul 1916, dar izbucnirea primului război mondial a împiedicat realizarea acestui proiect.

Ideile subliniate la primul Congres au fost reluate după război, în anul 1923, la Viena, unde a avut loc cel de al doilea Congres. Aici s-a creat de fapt nucleul Organizației de mai tîrziu, sub denumirea de „Comisia Internațională de Poliție Criminală" (C.I.P.C.). Și la această manifestare au fost prezenți reprezentanți ai României. Este de menționat că în anul 1938 Bucureștiul a găzduit lucrările celui de al XIV-lea Congres al Comisiei Internaționale de Poliție Criminală.

Cel de al II-lea război mondial a determinat din nou încetarea activității Organizației, pînă în iunie 1946, cînd la Bruxelles se întrunesc reprezentanții a 19 state, care hotărăsc reorganizarea Comisiei Internaționale de Poliție Criminală pe baza unui nou statut. Datorită condițiilor postbelice, țara noastră nu a mai participat la activitatea acestei Organizații.

Cu prilejul celei de a XXV-a sesiuni care a avut loc la Viena în anul 1956, s-a hotărît transformarea acestui organism în „Organizația Internațională de Poliție Criminală" (O.I.P.C.), adăugîndu-se și cuvîntul INTERPOL, denumire sub care este cunoscută în prezent în lumea întreagă.

Organizația și-a perfecționat continuu activitatea aducînd o contribuție importantă la dezvoltarea raporturilor de cooperare a polițiilor din țările afiliate, pentru combaterea infracțiunilor internaționale de drept comun. Dovadă a eficienței acestei Organizații o constituie și faptul că la ea au aderat pînă în prezent 117 state.

Subliniez că afilierea miliției române la Interpol a avut loc cu ocazia sărbătoririi jubileului a 50 de ani de la crearea acestei Organizații.

– Care sînt considerentele ce au determinat afilierea miliției române la Interpol ?

– Activitatea îndreptată spre intensificarea cooperării internaționale cu toate țările face parte din politica externă a României, consacrată apropierii între popoare, colaborării între națiuni egale în drepturi, în scopul întăririi păcii, asigurării progresului și civilizației fiecărui popor. Pe aceeași linie, țara noastră se preocupă de dezvoltarea legăturilor cu diferite organisme internaționale care oferă cadrul unei colaborări pe bază de egalitate, în spiritul principiilor de respect al independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

În domeniul apărării societății împotriva criminalității internaționale, noi considerăm că relațiile de colaborare dintre polițiile diferitelor țări, schimbul de idei și metode de muncă constituie o necesitate. Pornim de la ideea că, în zilele noastre, nu se poate lupta cu succes împotriva criminalității, care trece tot mai mult granițele statelor, dacă nu sînt unite eforturile organelor de specialitate, dacă acestea nu-și coordonează unele din acțiunile lor împotriva infractorilor de drept comun.

Miliția din România s-a afiliat la Organizația Internațională de Poliție Criminală – Interpol fiind animată de dorința de a-și aduce contribuția și pe plan internațional la combaterea criminalității de drept comun. De asemenea, apreciem că în cadrul colaborării cu autoritățile specializate din aceste țări, se vor perfecționa, implicit, metodele și mijloacele noastre de luptă împotriva infractorilor.

– De fapt, prin aceste precizări ați răspuns parțial la o întrebare pe care tocmai doream să v-o adresăm : care este scopul acestei Organizații, structura și organele ei directoare ?

– Structura și condițiile de funcționare ale Organizației sînt determinate pe baza următoarelor acte fundamentale : un statut propriu, un regulament general, un regulament financiar și un regulament al radio-comunicațiilor polițienești.

În primele articole ale Statutului Organizației Internaționale de Poliție Criminală – Interpol sînt definite scopurile acesteia, care constau în :

„Să asigure și să dezvolte sprijinul reciproc cel mai larg al tuturor autorităților de poliție criminală, în cadrul legilor existente în diferite țări, și în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului".

„Să stabilească și să dezvolte toate instituțiile capabile de a contribui în mod eficace la prevenirea și reprimarea infracțiunilor de drept comun".

„Orice activitate sau intervenție a Organizației în probleme sau afaceri care prezintă caracter politic, militar, religios sau rasial sînt interzise în mod riguros".

De aici rezultă cît se poate de clar că Organizația nu este un organism suprastatal care să se amestece de o manieră sau alta în treburile interne ale vreunui stat. Prin urmare, este vorba numai de o coordonare a cooperării polițiilor din diferite state (afiliate la Organizație) pentru a desfășura, în condițiuni optime, lupta pe plan internațional contra criminalității.

Organele de conducere ale Organizației Internaționale de Poliție Criminală – Interpol sînt constituite din : Adunarea Generală, Comitetul Executiv, Secretariatul General și Birourile Centrale Naționale.

Adunarea Generală este forul suprem al Organizației. Ea se reunește odată pe an, fiind compusă din reprezentanții oficiali ai țărilor afiliate, dar acceptă ca participanți și observatori din partea unor alte organisme internaționale.

Adunarea Generală ia în dezbatere diverse probleme care se referă la viața internă a Organizației, cooperarea polițienească internațională, măsurile ce se recomandă a fi luate pentru îmbunătățirea eficienței luptei contra criminalității, treburi financiare și altele. Recomandările și rezoluțiile sînt adoptate prin votul membrilor Adunării Generale. Ele însă nu sînt obligatorii, fiind aplicate numai în raport de interesele fiecărui stat în parte. Deseori, Adunarea Generală se împarte pe comisii pentru a studia și dezbate unele probleme ale fenomenului infracțional.

Comitetul Executiv este alcătuit din președintele Organizației, trei vicepreședinți și 9

delegați. Cei 13 membri ai Comitetului Executiv fac parte din țări diferite și sînt aleși de Adunarea Generală pe zone geografice (3 pentru continentul african, 3 pentru continentul american, 3 pentru continentul asiatic și 4 pentru continentul european).

Comitetul Executiv se întrunește cel puțin de două ori pe an, convocat de președinte, și are ca atribuțiuni, printre altele, supravegherea modului în care Secretariatul General execută hotărîrile Adunării Generale, supunerea aprobării Adunării Generale a oricărui program de lucru sau proiect pe care-l consideră util, controlul gestiunii Secretariatului General.

Secretariatul General este organul administrativ și tehnic permanent care coordonează întreaga activitate tehnico-operativă a Organizației, în vederea asigurării unei bune cooperări între toate organele de specialitate ale țărilor afiliate. Sediul său se află la Paris, în suburbia Saint-Cloud.

— Care este rolul Birourilor Centrale Naționale Interpol ?

— În fiecare țară afiliată există cîte un Birou Central Național care funcționează de regulă în cadrul organelor centrale de poliție.

Ele desfășoară o activitate continuă pentru prevenirea și reprimarea criminalității internaționale de drept comun, printr-o cooperare eficace cu toate organele de specialitate din cadrul Organizației.

În practică, cîmpul de aplicare al cooperării polițienești este foarte vast : urmărirea pe plan internațional a infractorilor de drept comun care au săvîrșit fapte penale ca : omoruri, furturi, trafic de stupefiante ; identificarea infractorilor care se sustrag cercetării sau executării pedepsei ; supravegherea operativă a unor infractori periculoși, efectuarea unor investigații în scopul identificării unor persoane sau obiecte și altele. Într-un cuvînt, se ocupă de toate acele fapte care prin natura lor prezintă un pericol real, prejudiciază interesele legale ale țărilor afiliate.

De fapt, eficacitatea Interpolului, în ansamblul său, rezidă, în mare parte, în acțiunile Birourilor Centrale Naționale, în capacitatea lor de a obține sprijinul organelor polițienești din propria lor țară, în operativitatea cu care intervin pentru rezolvarea problemelor interne de competența lor, în atenția și solicitudinea pe care o acordă cererilor primite fie de la serviciile polițienești din care fac parte, fie de la Birourile Centrale Naționale din celelalte state ori de la Secretariatul General.

În țara noastră, Biroul Național Interpol a fost constituit în cadrul Inspectoratului General al Miliției și are sarcina principală de a asigura cooperarea activă și constantă a miliției române cu Organizația Internațională de Poliție Criminală — Interpol și cu Birourile Centrale Naționale Interpol ale polițiilor din țările afiliate la această Organizație, iar pe plan național coordonează activitățile operative în problemele de cooperare polițienească internațională.

Interviu consemnat de Vasile Crișu

CONTRAPUNCT

Eșantionul fericirii

Radu Budeanu

Un sondaj care se respectă trebuie să îndeplinească numeroase condiții, inclusiv aceea de a ajunge la o concluzie precisă, clară și, pe cît posibil, de nezdruncinat. Un sondaj riscă să fie interesant încă înainte de a fi practicat. Dacă tema este fierbinte și la ordinea zilei, se pot prevedea răspunsuri dintre cele mai agreabile din punctul de vedere al organizatorilor.

Astăzi în lume se sondează mult și cu sîrguință pe teme care sînt, adesea, mai interesante decît concluziile. Aceasta din cauza dificultății numărul unu a anchetei care se bazează, firește, pe ceva în continuă complicație : „eșantionul". Un eșantion reprezintă un număr de subiecte, adică de oameni, care fără să fie foarte mulți trebuie neapărat să fie suficient de variați pentru a reprezenta cumplita complexitate de gusturi, păreri, atitudini, necesități și atîtea altele ale opiniei publice. A sonda consumul de lapte, automobile sau șireturi de schimb, starea psihică a bărbatului sau a femeii acasă, la birou sau pe stradă, turismul individual sau de grup, reacția la zgomote și cîte și mai cîte, este o treabă dificilă.

Și mai copleșitoare este sondarea fericirii.

Întrucît ideea de fericire este, după cum precizează sociologii cu un bun simț indiscutabil, „obscură, complexă și instabilă", a sonda fericirea înseamnă de la bun început compunerea unei armături de întrebări simple, numeroase și cu o adresă de o asemenea fermitate încît orice reacție ambiguă să fie anulată fără milă. Întreprinderea a avut loc, sfidînd orice scepticism, pe un eșantion de 2 000 de francezi care și-au luat răspunderea să se manifeste pe coridoarele riguroase ale întrebărilor.

Ca de obicei, la unele întrebări a trebuit să se răspundă, fără menajamente, prin da sau nu, iar la altele mai complex. Adică prin „mult", „mai mult", „deloc", „mai puțin", „la fel". Intuind dificultatea sondajului, organizatorii au acceptat și o rubrică ceva mai relaxată : „fără opinie".

Desfășurat după toate regulile artei, sondajul a ajuns la unele concluzii care vor fi în continuare îmbogățite pentru că practica a dovedit că elementul fericire nu s-a limpezit pe deplin.

A rezultat, totuși, că 63 la sută dintre francezi sînt „oarecum" fericiți și aceasta întrucît 80 la sută nu sînt afectați că alții sînt mai favorizați de soartă... 76 la sută din subiecte răspunzînd prin „da" la întrebarea dacă „în societatea în care trăiesc ceva le provoacă neliniștea sau nefericirea", sondajul s-a instalat rapid în zone absconse pentru că în momentul precizării surselor de nefericire, sută la sută din cei anchetați au avut motive care au acoperit toate procentele posibile. Fapt ciudat, același eșantion care a precizat că bolile nu reprezintă cine știe ce în ordinea nefericirii a trecut sănătatea pe primul loc ca sursă a fericirii la o întrebare compusă simplu : „ce este fericirea pentru dumneavoastră ?"...

Deși, în chip firesc, majoritatea au considerat că una din sursele de fericire înseamnă a activa într-un domeniu care te pasionează, în același procent s-a răspuns că „cea mai mare" fericire ar reprezenta-o schimbarea profesiunii. Cum treptele spre o profesiune sau alta trec neapărat prin etapa studii, 69 la sută dintre subiecte nu regretă că au urmat cursuri de specializare și, pentru ca deruta să se mențină completă, 63 la sută (adică tot procent majoritar) au declarat că studiile nu au avut nici o importanță în atingerea oarecarei fericiri.

Din procent în procent și din întrebare în întrebare s-a conturat că viitorul fericit al majorității s-ar afla într-una din insulele Polineziei, fapt care nu semnifică absolut nimic din moment ce aceeași majoritate apreciază că un salariu mai bun la Paris ar fi extrem de necesar pentru o fericire adevărată. Este adevărat că Parisul, prin ritmul de viață, poluare și nemulțumirile de tot felul, deține, în alt capitol de întrebări, capul de afiș al nefericirilor.

Sondajul la care ne referim, grav în conținut și riguros în formă, a avut și zonele sale de neîngrădit optimism. 87 la sută dintre subiecte și-ar găsi fericirea dacă și-ar putea oferi „din cînd în cînd lucruri nu neapărat necesare".

Chile. Soldați pe străzile din Santiago. Militarii afirmă că „viața se desfășoară normal"

ISTORIA ȘI MISTERELE CONCERNULUI I.T.T. [III]

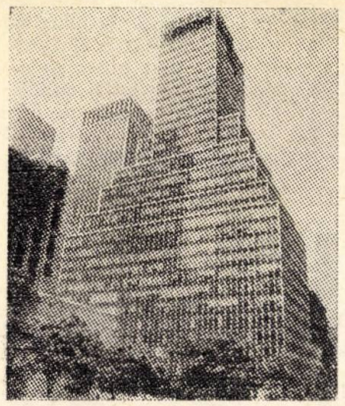

Ascensiunea secretă a concernului

În octombrie 1945, s-a constatat că trei generali americani, printre care și unul numit Stockton, au participat la demontarea a două fabrici de avioane Focke-Wulf din localitatea Mühlhausen, aflată în zona de ocupație a trupelor sovietice, pe care le-au transportat apoi la Nürnberg în zona americană. Ziarul „Pravda" arăta, în acele zile, că acțiunea celor trei generali americani era menită să-l ajute pe un individ despre care se știa doar că se numește Westrick.

Dr. Westrick era pe atunci foarte activ în operația de repunere în funcțiune a fostelor sale fabrici I.T.T. E de la sine înțeles că a beneficiat de protecția centralei I.T.T., care făcea tot posibilul de a readuce la un ritm normal producția uzinelor sale.

În luna octombrie 1945, colonelul Alexander Sanders — care, înainte de război, lucrase la Berlin pentru I.T.T. — se ocupa acum de aprecierea efectelor bombardamentelor, în cadrul „U. S. Strategic Bombing Survey". El luă legătura cu Westrick, care, între timp, fusese arestat pentru crime de război, și după două zile de discuții, obținu tot ceea ce dorise. Pentru a scăpa de eventualele acuzații de colaborare cu naziștii, Westrick a mărturisit — iar Sanders a confirmat — că ar fi fost forțat să părăsească Germania cu o zi înainte de izbucnirea războiului.

De la director I.T.T. la general de brigadă

În această remarcabilă metamorfoză a lui Westrick se poate recunoaște mîna de maestru a lui Allan Dulles, care pe atunci dirija serviciile americane de spionaj de pe teritoriul elvețian, supraveghind, în același timp, și interesele de afaceri ale firmelor americane din zonă. Un raport redactat în perioada postbelică ne furnizează cîteva amănunte :

Între 1941 și 1945, Westrick s-a aflat, de mai multe ori, în Elveția, ocupîndu-se de problemele urgente ale I.T.T. În această perioadă, el l-a rugat în scris pe Dulles să fie atît de amabil încît să informeze conducerea I.T.T. din New York despre activitatea desfășurată de el în Germania.

Răspunsul a sosit prompt. Directorul firmei I.T.T. din Elveția l-a asigurat că se va face totul pentru ca oameni avizați să ia contact cu el în Germania. De altfel, așa s-a și întîmplat imediat după căderea Germaniei hitleriste.

Trei directori ai I.T.T. au fost numiți peste noapte generali de brigadă ai forțelor armate americane, aflîndu-se, astfel, printre primii aliați care au pus piciorul pe teritoriul german. Odată ajunși în Germania, ei au luat legătura cu Westrick și, între altele, l-au înzestrat cu o legitimație specială indicînd că efectuează misiuni strict secrete pe linia „U. S. Strategic Bombing Survey". Totodată, în iunie 1945, bancherul I.T.T. von Schröder a fost descoperit într-un lagăr cu prizonieri de război din rîndul foștilor soldați S.S. capturați pe teritoriul francez. Făcea parte din persoanele căutate de anchetatorii americani pentru valoroasele informații pe care le putea furniza. Cercetătorii perioadei naziste căutau asiduu legătura dintre firmele germane și SS-ul lui Himmler. Ancheta de către Foster Adams și Jean Pajus, doi ofițeri ai serviciilor de securitate americane, Schröder a recunoscut că a avut strînse legături cu Behn și Westrick. În cele din urmă, a ieșit la iveală că I.T.T. a fost o bună sursă de bani pentru Banca Stein și, prin intermediul ei, pentru Himmler.

Istoricul activităților I.T.T. în timpul celui de al doilea război mondial este un exemplu al modului în care astfel de firme au căutat să-și mențină continuitatea. Nu numai că I.T.T. opunea rezistență politicii duse de anumite guverne. De altfel, lucrul a fost dintotdeauna practicat de către firmă ; iar, în acest domeniu, atitudinea ei a rămas neschimbată la fel ca și a firmei Krupp. Dar, spre deosebire de concernele oțelului german, I.T.T. a supraviețuit prin faptul că avea un caracter multinațional și a practicat o politică mult mai elastică. Această firmă a știut foarte bine să fie pretutindeni și nicăieri, renunțînd la sentimente naționale și moralitate.

Sosthenes Behn și colaboratorii săi considerau că, datorită relațiilor internaționale ale firmei, erau îndreptățiți să colaboreze cu orice stat, indiferent cît de respingătoare putea fi politica practicată de către acesta. Multe din acțiunile lor și le justificau prin principiul — „comunicațiile trebuie menținute cu orice preț".

În eforturile lor de a veni în întîmpinarea dorințelor lui Hitler și Göring, ei s-au văzut implicați în minciunile și atrocitățile hitleriste și au contribuit conștient la finanțarea bombardierelor hitleriste. Lui Behn i-au plăcut dintotdeauna dictatorii. Întreaga sa diplomație de afaceri se baza pe principiul negocierii de la om la om, înțelegîndu-se mai bine cu regimurile de dictatură decît cu cele democratice ; el însuși era un despot.

De mirare este însă faptul că, după război, I.T.T. a reușit să iasă cu fața curată, în postură de victimă a războiului, obținînd chiar și despăgubiri pentru pagubele suferite.

În 1968, la aproape 30 de ani după evenimente, I.T.T. a reușit să obțină din partea guvernului american 17 milioane dolari drept despăgubire de război pentru pagubele pricinuite de bombardamentele americane asupra întreprinderilor I.T.T. aflate pe teritoriul Germaniei naziste, pe motiv că ele ar fi fost proprietate americană.

Este aceasta o stranie întorsătură a evenimentelor în beneficiul unei firme care a contribuit voluntar la înarmarea Germaniei fasciste, fiind însă deosebit de precaută în a-și menține filialele sale de pe teritoriul german ca întreprinderi curat germane. Logica era simplă. Dacă naziștii ar fi cîștigat războiul, întreprinderile I.T.T. de pe teritoriul german ar fi fost, pe bună dreptate, recunoscute drept întreprinderi naziste. Dar, întrucît naziștii au pierdut războiul, firmele I.T.T. au ieșit ca prin minune la suprafață drept întreprinderi curat americane.

La fel ca și pentru alte multe întreprinderi care activau în cadrul industriei de armament, odată cu încheierea celui de al doilea război mondial a început o perioadă puțin favorabilă.

Beneficiile au scăzut, iar într-o serie de state din Europa de răsărit au fost puse bazele unui nou tip de economie. Șeful statului argentinian, Juan Peron, a ordonat preluarea în proprietatea statului a rețelei de telefoane care aparținea I.T.T., contra unei despăgubiri de 95 milioane dolari.

Sosthenes Behn a încercat să compenseze pierderile înregistrate în străinătate prin investiții în economia americană. În acea perioadă el s-a preocupat pentru prima dată de diversificarea producției concernului : au fost cumpărate fabrica de aparate frigorifice (Colderator) și o întreprindere producătoare de televizoare și aparate radio (Capehart-Farnsworth). De data aceasta însă succesul, care-l însoțise în celelalte afaceri, l-a părăsit, astfel încît achiziția celor două firme a constituit un eșec.

În 1947, un grup de acționari ai I.T.T. s-au revoltat împotriva întemeietorul firmei care, în ciuda vîrstei de 65 de ani, cumula încă cele trei posturi de conducere. Acționarii I.T.T. îl acuzau pe colonelul Behn că timp de nouă ani nu au primit nici un fel de dividende. În schimb, în aceeași perioadă, colonelul Behn și directorii săi au încasat 3,7 milioane dolari.

Zadarnic au încercat conducătorii I.T.T. să se apere de acuzațiile care le-au fost aduse. Ei au replicat că acționarii ar trebui să fie bucuroși de faptul că firma „nu s-a dus de rîpă" în cursul celui de al doilea război mondial chiar dacă, după încheierea acestuia, afacerile nu erau atît de prospere.

După o îndîrjită luptă de putere, consiliul de conducere l-a debarcat în iunie 1948 pe colonelul Behn din funcția de președinte al companiei. Generalul Harrison, în vîrstă de 65 de ani, fost cadru de conducere al companiei American Telegraph and Telephone, a devenit noul președinte al I.T.T. Beneficiind însă totuși de încă două func-

Fondatorul lui I.T.T. : Sosthenes Behn

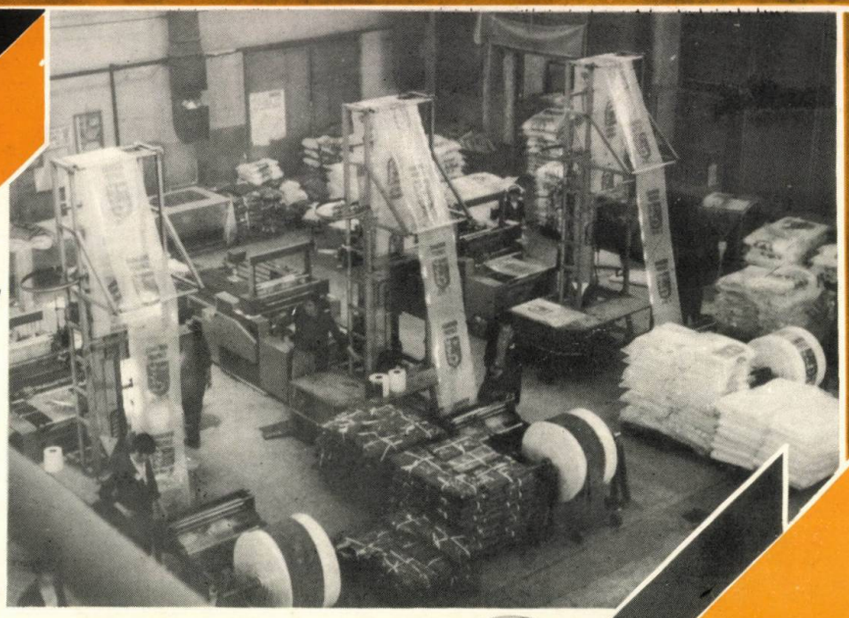

Pentru

piața internă

și export,

PRODUSE DIN MASE PLASTICE

fabricate de

UZINA DE MASE PLASTICE

BUZĂU

- ***ambalaje pentru industria chimică, saci și pungi ;***
- ***folii de polietilenă pentru sere și solarii***

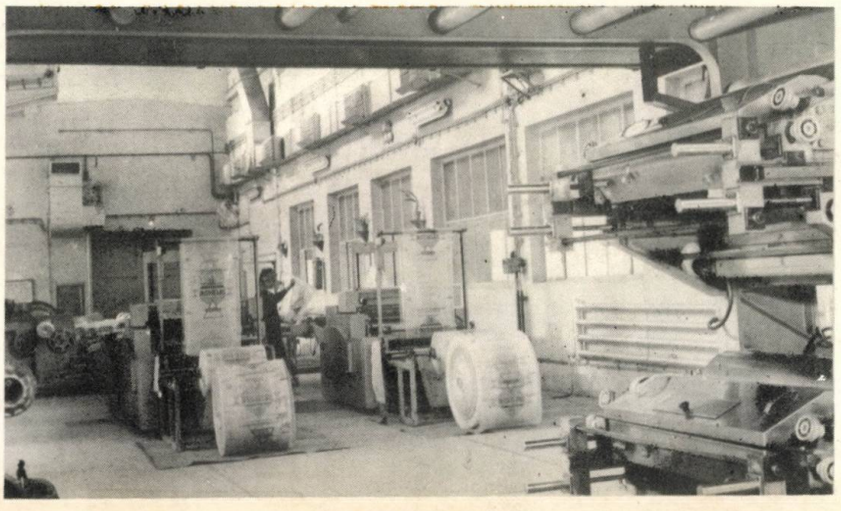

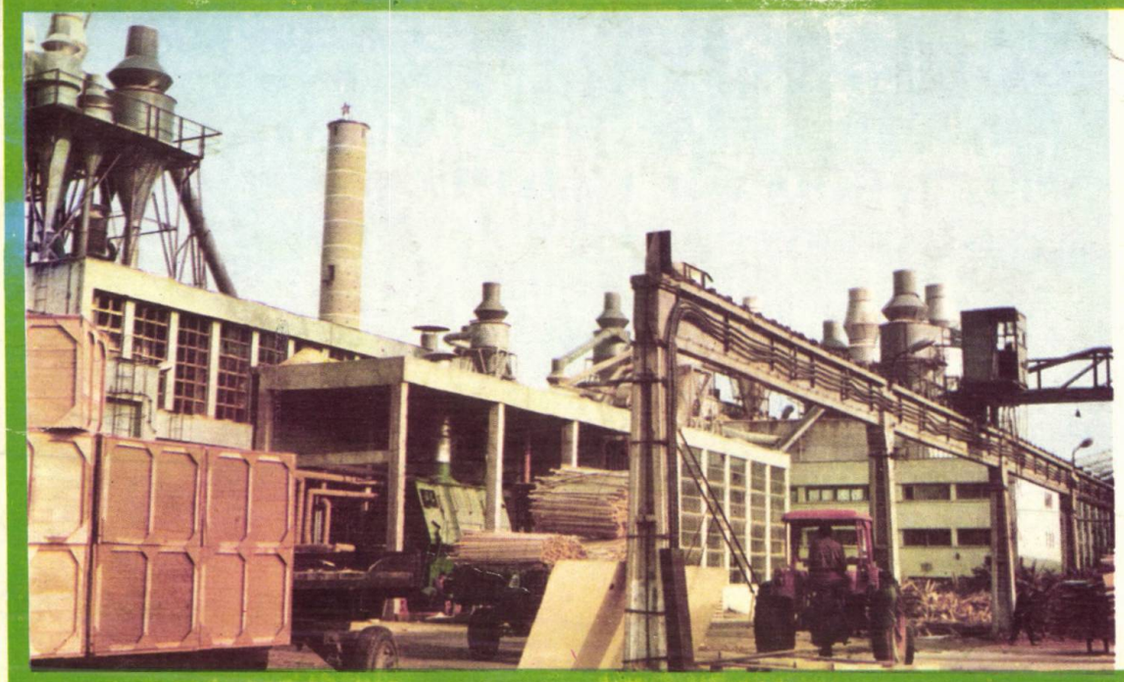

pentru
piaţa
internă
şi pentru
export

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI TG. JIU

produce
şi
livrează
următoarele
produse :

- PAL
- placaj
- cherestea
- parchete
- scaune

Nr. 44 25 octombrie 1973

LUMEA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Evenimentele din Orientul Apropiat

GENEVA
COOPERAREA ECONOMICĂ – OBIECTIV DE BAZĂ AL CONFERINȚEI GENERAL-EUROPENE

TAILANDA
Cauzele exploziei

reportaj pe glob

ABADAN–SHIRAZ

I.T.T.: AFACERI ȘI POLITICĂ

Primiri la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Prof. dr. Herbert Stein, președintele Consiliului consilierilor economici ai președintelui Statelor Unite ale Americii

Josef Ertl, ministrul federal al alimentației, agriculturii și silviculturii din Republica Federală Germania

Delegația Confederației industriilor britanice, condusă de Ralph Bateman, vicepreședinte al confederației

Ministrul comerțului exterior al Italiei, Matteo Matteott

Ministrul muncii din Danemarca, Erling Dinesen

LUMEA

44 (522)

25 octombrie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Orientul Apropiat.
– După 17 zile de lupte – încetarea focului. Rodica Georgescu 2
– Cronologie 7
Geneva. Importanța schimburilor economice în relația cooperare-securitate europeană. Corneliu Vlad 8
O.N.U.
– Activitate susținută în cele șapte comitete. Victor Martalogu 9
– 24 octombrie – Ziua Națiunilor Unite 10
Berlin. Vizita delegației R. D. Vietnam. Constantin Varvara 11
Varșovia. Rezultatele vizitei lui Walter Scheel. Gheorghe Ciobanu 12
Tailanda : cauzele exploziei. Liana Enescu 13
Orientări și reevaluări în politica S.U.A. (II). Adrian Comănescu 15
La a 50-a aniversare a Republicii Turcia. Colaborarea balcanică și relațiile româno-turce. M. Georgescu 18
Paris. Mandatul prezidențial între 7 și 5 ani. Paul Diaconescu 19

REPORTAJ PE GLOB

Abadan – Shiraz. Dumitru Constantin 16

1000 + 1 20–21

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Tradiții de solidaritate. Petre Năvodaru 22

SERIAL

Istoria și misterele concernului I.T.T. (IV) 23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Monde, To Vima, Le Monde Diplomatique, The Guardian, Les Echos 26–29

PROFIL

Spyros Markezinis, primul ministru al Republicii Elene 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

17 - 23 octombrie

miercuri

– **La Cairo** a avut loc **o sesiune extraordinară a Adunării Poporului din Egipt,** consacrată examinării unor probleme privind actualul conflict arabo-israelian. Cu acest prilej, președintele Anwar Sadat a rostit o cuvîntare.

– În cadrul unei sesiuni speciale a Parlamentului, **primul ministru al Israelului, Golda Meir s-a referit,** în cuvîntul său, la situația de pe fronturile din Golan și din Peninsula Sinai, **prezentînd versiunea țării sale asupra evoluției luptelor din cele două zone.**

– **Principalele șase țări producătoare de petrol din Golful Persic** – Iranul, Irakul, Arabia Saudită și emiratele Kuweit, Qatar și Abu Dhabi – **au anunțat majorarea cu 17 la sută,** cu efect imediat, **a prețurilor comerciale ale petrolului** în zona golfului.

joi

– **A sosit la Berlin** într-o vizită oficială, la invitația C.C. al P.S.U.G. și a Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, **o delegație de partid și guvernamentală a R.D. Vietnam,** condusă de **Fam Van Dong,** membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, primul ministru al R.D. Vietnam.

– **Primul ministru al Canadei, Pierre Elliott Trudeau,** și-a încheiat vizita oficială efectuată în R.P. Chineză.

– **A sosit la Varșovia,** într-o vizită oficială, **Walter Scheel,** ministrul vest-german al afacerilor externe.

vineri

– **Vitor Saude Maria, Comisarul de stat al afacerilor externe al Republicii Guineea-Bissau,** a făcut cunoscut că, pînă acum, această țară a fost recunoscută de 60 de state.

– **La Ciudad de Mexico s-au desfășurat consultări politice mexicano-iugoslave,** la care au luat parte **Mitia Ribicici,** vicepreședintele Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, și **Emilio Rabasa,** ministrul de externe al Mexicului.

– Se anunță că **Alexei Kosighin,** președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., **s-a aflat, între 16 și 19 octombrie, la Cairo,** unde **a avut întîlniri cu președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar Sadat.**

simbătă

– **A sosit la Moscova Henry Kissinger,** secretarul de stat al S.U.A., consilier special prezidențial pentru problemele securității naționale, **în vederea unui schimb de păreri în problemele interesînd Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii.**

– **Comitetul General (Biroul) al Adunării Generale a O.N.U. a hotărît să recomande înscrierea pe ordinea de zi a actualei sesiuni** a unui punct referitor la „Ocuparea ilegală de către forțele militare portugheze a unor părți din Republica Guineea-Bissau și actele de agresiune comise de acestea contra poporului republicii".

– **Libia a hotărît să înceteze toate exporturile de petrol către S.U.A.,** începînd de la 19 octombrie. Se anunță că, totodată, guvernul libian a hotărît să reducă producția zilnică de petrol a țării cu 5 la sută și să sporească prețul petrolului brut.

duminică

– **La Moscova** au avut loc convorbiri între **Leonid Brejnev,** secretar general al C.C. al P.C.U.S., **Andrei Gromiko,** membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și **Henry Kissinger,** secretar de stat al S.U.A., consilier prezidențial pentru problemele securității naționale. În cursul convorbirilor s-a procedat la o **examinare multilaterală a situației din Orientul Apropiat** și au fost discutate **căile posibile de instaurare a păcii în această regiune.**

– **Ministrul de justiție al Statelor Unite, Elliot Richardson,** și-a prezentat demisia Președintele Nixon l-a numit pe **Robert Bork,** care a deținut posturi de răspundere în domeniul justiției, în funcția de **ministru interimar la acest departament.**

– **Arabia Saudită, Kuweit, Algeria, Qatar** au anunțat **sistarea exportului de petrol către S.U.A. Guvernul Bahreinului a anunțat oficial că a hotărît suprimarea tuturor facilităților** acordate unităților navale americane aflate în porturile țării.

luni

– **Consiliul de Securitate al O.N.U. a adoptat un proiect de rezoluție sovieto-american vizînd încetarea ostilităților militare în Orientul Apropiat și începerea imediată a negocierilor între Israel și statele arabe implicate, în vederea stingerii conflictului.**

– **Președintele Nixon a cerut secretarului de stat, Henry Kissinger** ca, în drum spre Washington, **să se oprească în Israel,** „în legătură cu eforturile curente întreprinse pentru a se pune capăt ostilităților și pentru a se grăbi deplina aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate în problema încetării focului".

– **Președintele Sadat a dat** Comandamentului general egiptean **ordinul de încetare a focului la ora prevăzută în rezoluția adoptată de Consiliul de Securitate.**

– **Un comunicat al guvernului israelian precizează că forțelor armate li s-a dat ordin să înceteze focul,** pe frontul din Sinai, la ora stabilită prin rezoluția Consiliului de Securitate.

marți

– **Brazilia și Republica Democrată Germană** au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă.

– **Primul ministru al guvernului R. D. Vietnam,** Fam Van Dong, a sosit la Praga pentru o vizită oficială de prietenie în R. S. Cehoslovacă.

ORIENTUL APROPIAT

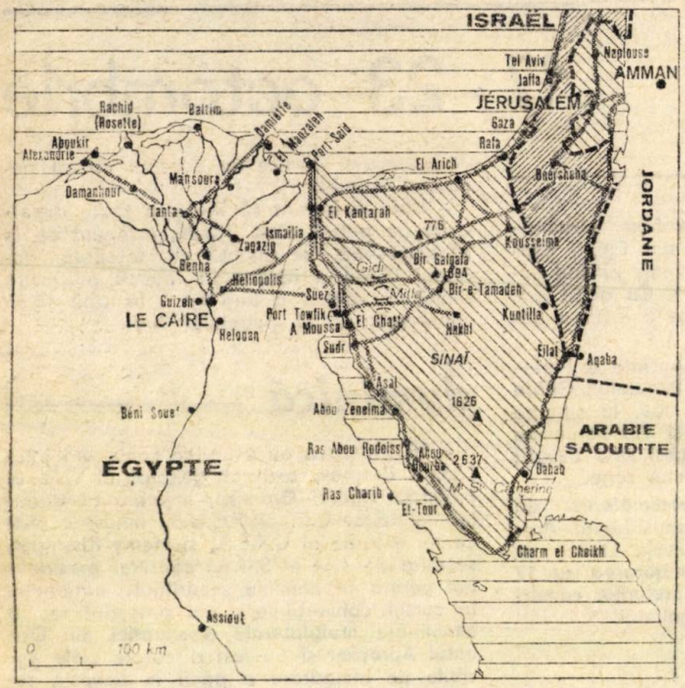

Frontul de sud. Regiunea haşurată cu linii mai rare reprezintă teritoriile egiptean (Sinai) şi iordanian ocupate de Israel în 1967. (Harta este reprodusă după „Le Monde")

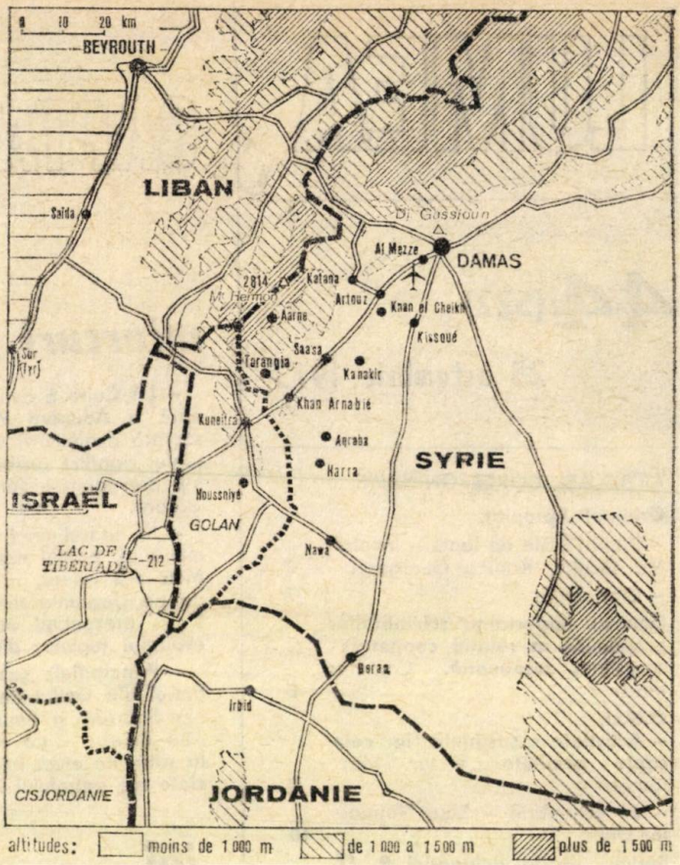

Frontul de nord. Linia punctată reprezintă limita teritoriului sirian ocupat (Golan) de Israel în 1967. (Harta este reprodusă după „Le Monde")

După 17 zile de lupte — încetarea focului

22 octombrie, orele 16,52 GMT

Consiliul de Securitate, întrunit în şedinţă extraordinară la cererea comună a U.R.S.S. şi S.U.A. adoptă luni, 22 octombrie, orele 4,50 G.M.T. cu 14 voturi din 15 rezoluţia sovieto-americană vizînd încetarea focului în Orientul Apropiat şi iniţierea de negocieri între Israel şi statele arabe pentru transpunerea în practică a rezoluţiei 242 din 22 noiembrie 1967, în vederea stabilirii unei păci juste şi durabile în zonă. Reprezentantul R. P. Chineze nu a participat la vot, considerînd că prevederile rezoluţiei ţind să perpetueze o situaţie de nici pace, nici război.

Rezoluţia a fost prezentată de ambasadorul Statelor Unite, John Scali, care menţiona că cererea de încetare a focului se adresează nu numai părţilor direct implicate în conflict, ci tuturor statelor care au trimis unităţi militare pe fronturile de luptă. El releva, totodată, strînsa legătură existentă între paragrafele doi şi trei ale rezoluţiei, subliniind : „Considerăm că, după evenimentele tragice din ultimele 17 zile, se impune trecerea cu hotărîre la înlăturarea cauzelor fundamentale care au dus de atîtea ori la război în Orientul Apropiat... În sfîrşit, doresc să afirm în faţa Consiliului de Securitate că atît Uniunea Sovietică cît şi Statele Unite apreciază că trebuie să se treacă, imediat, la repatrierea prizonierilor de război".

În cuvîntul său, reprezentantul Uniunii Sovietice, Iakov Malik, arăta că, datorită absenţei unei soluţii politice, de peste două săptămîni în regiune continuă războiul, situaţie care ameninţă serios pacea lumii, şi sublinia că, în aceste condiţii, „Consiliului de Securitate îi incumbă datoria de a cere încetarea imediată a vărsărilor de sînge şi ajungerea la o soluţie paşnică şi practică, pe baza rezoluţiei Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967". Vorbitorul evoca, în continuare, intensele consultări multilaterale, inclusiv întrevederile la nivel înalt din ultimele zile, care au avut drept rezultat prezentarea actualei rezoluţii comune sovieto-americane. „Evenimentele periculoase din Orientul Apropiat, care ameninţă procesul de destindere a încordării internaţionale, arăta reprezentantul sovietic, cere ca toţi cei interesaţi de soarta păcii să depună eforturi pentru a schimba cursul evenimentelor din această regiune spre o reglementare paşnică şi echitabilă. Timpul nu aşteaptă. Uniunea Sovietică consideră că Consiliul de Securitate trebuie să treacă imediat la acţiune, în conformitate cu Carta O.N.U., şi să adopte hotărîrea necesară la această şedinţă a Consiliului".

Ambasadorul permanent la O.N.U. al Israelului, Yosef Tekoah, a prezentat „răspunsul pozitiv al guvernului israelian" la rezoluţia sovieto-americană. „Acordăm o importanţă deosebită paragrafului trei al acestui document vizînd începerea imediată a negocierilor directe între părţile interesate — releva el — şi considerăm eliberarea prizonierilor de război drept o condiţie a transpunerii în viaţă a prevederilor proiectului de rezoluţie".

Declaraţia şefului diplomaţiei egiptene, Mohamed Hassan El Zayyat, a fost scurtă şi nu a cuprins nici o referire la poziţia guvernului său faţă de apelul la încetarea focului. Vorbitorul, evidenţiind poziţia Egiptului faţă de modalităţile de soluţionare a conflictului, a spus, între altele : „Obiectivele Egiptului şi anume eliberarea pămîntului nostru, menţinerea integrităţii noastre teritoriale şi dreptul la autodeterminare, precum şi drepturile poporului palestinian, vor fi menţinute".

Pentru observatorii de la O.N.U. aplicarea rezoluţiei — adoptată la capătul a 17 zile de ostilităţi militare — nu va fi un proces simplu, fără dificultăţi. În acest sens, ei remarcă faptul că rezoluţia nu cuprinde nici o precizare referitoare la procedura de urmat în vederea stabilirii unei legături între încetarea ostilităţilor şi începerea negocierilor pentru aplicarea rezoluţiei 242 „în toate părţile ei componente". Totodată, în afară de problemele ce se vor ridica în legătură cu interpretarea pct. a) al paragrafului nr. 1 din textul rezoluţiei din 1967 privind retragerea forţelor israeliene (textul în limba engleză admite traducerea „teritoriilor ocupate", în timp ce versiunea în limba franceză menţionează „toate teritoriile ocupate") actuala decizie a Consiliului de Securitate nu precizează care vor fi acele „auspicii corespunzătoare" sub egida cărora urmează să se angajeze şi să se desfăşoare viitoarele negocieri.

John Scali preciza în cuvîntul său că „Statele Unite şi Uniunea Sovietică sînt dispuse să-şi ofere părţilor bunele oficii pentru facilitarea procesului de negociere". În ce priveşte interpretarea rezoluţiei din 1967, S.U.A. sînt adepte ale versiunii textului în limba engleză, în timp ce Uniunea Sovietică subliniază necesitatea retragerii forţelor israeliene din toate teritoriile ocupate. Aceeaşi interpretare o face şi Franţa. Reprezentantul ei, Louis de Guiringaud, menţiona însă că, din punctul său de vedere, bunele oficii pentru asigurarea aplicării rezoluţiei din 1967 nu pot fi asumate decît de Consiliul de Securitate. În optica Marii Britanii, arăta

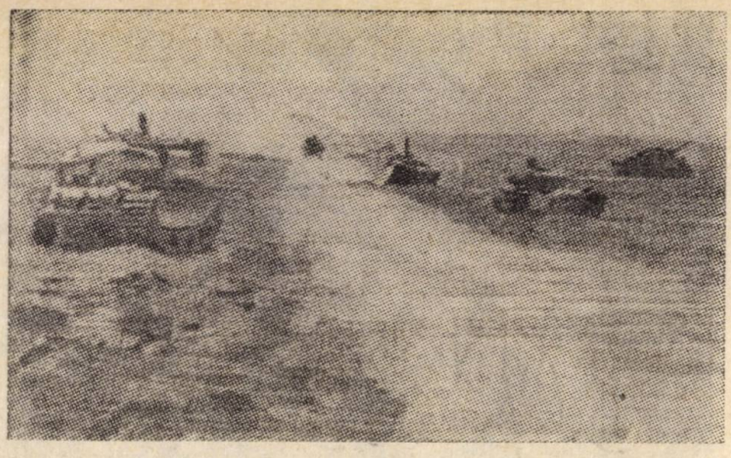

Pe şoseaua Kuneitra — Damasc; dincolo de linia de încetare a focului din 1967 — un cimitir de blindate dovedeşte amploarea luptelor de pe Înălţimile Golan dintre sirieni şi israelieni ←

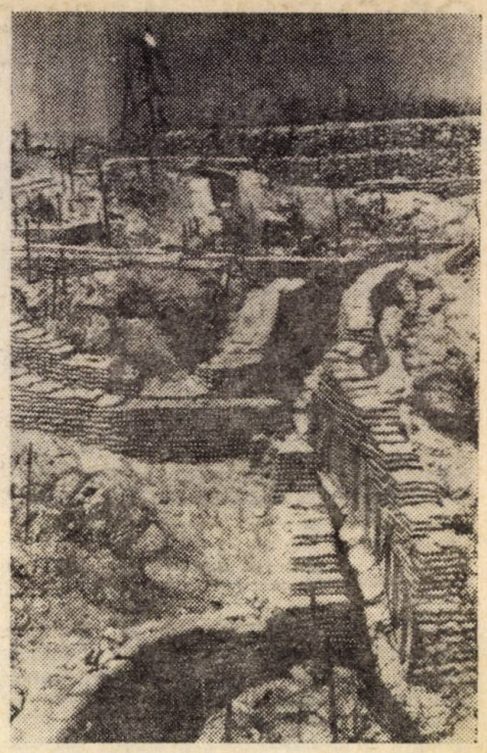

Frontul din Sinai. Linia israeliană Bar Lev cade în mîinile forţelor egiptene

ambasadorul Donald Maitland, negocierile — care după părerea sa „vor fi îndelungate" — trebuie să se desfăşoare sub auspiciile Naţiunilor Unite.

În timp ce pentru preşedintele Sadat nu există nici o îndoială că negocierile se vor desfăşura în cadrul Consiliului de Securitate şi cu contribuţia sa efectivă, Israelul insistă, îndeosebi, asupra faptului că pentru prima oară un text oficial prevede iniţierea de tratative „între părţile interesate". Nici Adunarea Generală a O.N.U., nici concertarea marilor puteri nu apar în optica liderilor israelieni drept un cadru acceptabil. Se consideră că guvernul israelian a cerut informaţii secretarului de stat Kissinger cu prilejul vizitei lui fulger la Tel Aviv tocmai asupra naturii acestor „auspicii corespunzătoare".

Dincolo de aceste posibile dificultăţi cu care ar putea fi confruntată transpunerea în practică a hotărîrilor Consiliului de Securitate rămîne încă deschisă problema existenţei unei reale voinţe politice a beligeranţilor de a se ajunge la instaurarea unei păci durabile în zonă, în esenţă însuşi fondul problemei Orientului Apropiat. În legătură cu aceasta, optimismul observatorilor este mai pronunţat ca oricînd. „Există sentimentul la O.N.U. — sublinia France Presse — că, în sfîrşit, de data aceasta, posibilităţile stabilirii unei coexistenţe civilizate între Israel şi vecinii săi sînt, cel puţin, de conceput".

„După dezbateri dramatice care au durat peste patru ore", subliniază corespondenţii de presă, şi în cursul cărora Tel Aviv-ul s-a aflat în contact permanent cu Washingtonul, cabinetul israelian a hotărît, luni dimineaţa, în unanimitate acceptarea rezoluţiei Consiliului de Securitate privind încetarea focului. Potrivit cercurilor politice din capitala israeliană, Israelul şi-a dat acordul cu această rezoluţie fără o reală opoziţie în cadrul guvernului din următoarele motive : forţele israeliene se află în Siria şi Egipt în apropierea unor centre vitale ale acestor ţări, în timp ce forţele egiptene nu ocupă decît o fîşie îngustă de teritoriu pe malul răsăritean al Canalului ; pentru prima dată, o rezoluţie a Consiliului de Securitate vorbeşte de negocieri între părţi în vederea instaurării unei păci juste şi durabile ; Israelul va continua să susţină propria sa interpretare a rezoluţiei 242 şi nu va ceda asupra acestui punct ; la Tel Aviv se speră că auspiciile sub care se vor desfăşura negocierile vor fi asigurate de Statele Unite şi Uniunea Sovietică. Israelul ar fi preferat, fără îndoială, negocieri directe, dar, se apreciază în cercurile oficiale, termenul „auspicii" nu înseamnă nici mediere, nici chiar intermediar. Totodată, guvernul israelian a dat directive reprezentantului său permanent la O.N.U. de a lega problema încetării focului de un schimb integral de prizonieri, ca şi de sistarea oricărui sprijin acordat palestinienilor. În acelaşi timp, aşa cum menţiona Yosef Tekoah, Yemenul a instituit o blocadă a strîmtorii Bab el Mandeb care controlează accesul la portul Eilath. Israelul insistă, de aceea, ca în cadrul încetării focului, să fie oprite toate actele de ostilitate.

La Cairo, acceptarea rezoluţiei Consiliului de Securitate a fost marcată printr-o declaraţie oficială în care se arată : „Preşedintele Anwar Sadat a examinat cu mare interes rezoluţia Consiliului de Securitate care stipulează încetarea focului în termen de 12 ore, aplicarea imediată şi totală a rezoluţiei 242 din 22 noiembrie 1967 şi iniţierea de negocieri de pace între părţile în cauză în cadrul Consiliului de Securitate şi cu contribuţia sa efectivă. Preşedintele a examinat, de asemenea, detaliile dezbaterilor din Consiliul de Securitate, formulînd unele observaţii". În esenţă, ele sînt următoarele : rezoluţia

Textul rezoluţiei nr. 338

din 22 octombrie a.c. adoptat de Consiliul de Securitate :

„Consiliul de Securitate

1. — cere tuturor părţilor participante la luptele actuale să înceteze complet focul şi să pună capăt imediat tuturor activităţilor militare, în maximum 12 ore de la adoptarea acestei hotăriri, în condiţiile rămînerii trupelor pe poziţiile pe care le ocupă în prezent ;

2. — cere părţilor interesate să înceapă, imediat după încetarea focului, aplicarea tuturor prevederilor rezoluţiei Consiliului de Securitate numărul 242 din noiembrie 1967 ;

3. — hotărăşte ca imediat şi concomitent cu încetarea focului să se înceapă negocieri între părţile interesate, sub auspicii corespunzătoare, în scopul stabilirii unei păci juste şi durabile în Orientul Apropiat".

Textul rezoluţiei nr. 242

a Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967 privind soluţionarea politică a conflictului din Orientul Apropiat :

„Consiliul de Securitate,

exprimînd neliniştea pe care continuă să i-o provoace situaţia gravă din Orientul Apropiat, subliniind inadmisibilitatea achiziţionării de teritorii prin război şi necesitatea de a acţiona pentru o pace trainică şi justă, care să permită fiecărui stat din această regiune să trăiască în securitate,

subliniind că toate statele membre, care au acceptat Carta Naţiunilor Unite, şi-au luat angajamentul să acţioneze în conformitate cu articolul 2 al Cartei,

1. — Afirmă că aplicarea principiilor Cartei cere instaurarea unei păci juste şi trainice în Orientul Apropiat, care ar trebui să cuprindă aplicarea următoarelor două principii :

a) retragerea forţelor armate israeliene de pe teritoriile ocupate în timpul recentului conflict ;

b) încetarea tuturor apelurilor la beligeranţă sau a oricăror stări de beligeranţă, respectarea şi recunoaşterea suveranităţii, a integrităţii teritoriale şi independenţei politice a fiecărui stat din această regiune şi dreptul lor de a trăi în pace, în interiorul unor frontiere sigure şi recunoscute, la adăpost de ameninţări sau de acţiuni de forţă.

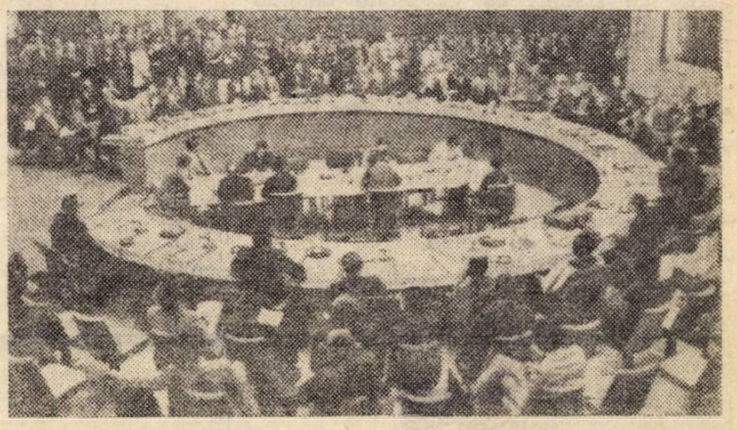

2. — Afirmă necesitatea :

a) de a garanta libertatea navigaţiei în apele internaţionale ale regiunii ;

b) de a se realiza o reglementare justă a problemei refugiaţilor ;

c) de a garanta inviolabilitatea teritorială şi independenţa politică a fiecărui stat din această regiune prin măsuri care să includă crearea de zone demilitarizate.

3. — Roagă pe secretarul general să desemneze un reprezentant special care să plece în Orientul Apropiat, pentru a stabili şi menţine contacte cu statele interesate, în vederea favorizării unui acord şi pentru a sprijini eforturile în direcţia realizării unei reglementări paşnice şi acceptată în conformitate cu dispoziţiile şi principiile prezentei rezoluţii.

4. — Roagă pe secretarul general să prezinte cît mai curînd posibil Consiliului de Securitate un raport de activitate asupra eforturilor desfăşurate de reprezentantul său special".

Președintele Sadat în uniformă militară urmărind la Cartierul general operațiunile de luptă egiptene

Soldați egipteni ridicînd drapelul la un post israelian cucerit

a fost prezentată în comun de Uniunea Sovietică și Statele Unite, după contacte intense între ele ; dezbaterile din Consiliul de Securitate, îndeosebi intervențiile Franței și Indiei, au contribuit în mare măsură la clarificarea sensului fundamental al rezoluției. Interpretarea egipteană a rezoluției este clară în ce privește evacuarea tuturor teritoriilor ocupate, ca și drepturile legitime ale poporului palestinian. Șeful statului egiptean, considerînd că „s-a ivit baza solidă care a schimbat natura și condițiile crizei din Orientul Apropiat", a ordonat comandamentului general să înceteze focul în termenul fixat de rezoluția Consiliului de Securitate, cu condiția ca aceasta să fie respectată și de partea adversă.

Hotărîrea privind încetarea focului a fost acceptată și de Iordania, dar respinsă de Irak și rezistența palestiniană. La Damasc se anunța, luni, că rezoluția Consiliului de Securitate a fost examinată în comun cu Comandamentul Central al Frontului Național Progresist și de comandamentele regionale și interarab ale Partidului Baas.

În momentul anunțării deciziei Consiliului de Securitate privind încetarea focului, situația pe fronturile de luptă — deși greu de stabilit cu exactitate datorită laconismului și ambiguității comunicatelor militare — se prezintă în linii mari astfel : pe frontul din Sinai, forțele egiptene ocupă pe malul răsăritean al Canalului Suez o fișie de teren de circa 15—17 km în profunzime pe întreaga lungime a frontului, de la Mediterana pînă la Golful Suez, în timp ce infiltrarea israeliană pe malul vestic al Canalului, în zona cuprinsă între Ismailia și marele lac Amar, a atins aproape 40 de km.

Pe frontul din Golan, situația rămîne relativ fluidă. Un comunicat militar israelian anunța, luni dimineața, recucerirea pozițiilor aflate pe muntele Hermon, în timp ce la Damasc se afirmă că în regiunea Jabal El Cheikh (muntele Hermon) continuă luptele între armata siriană și forțele israeliene.

Acordul privind încetarea ostilităților militare în Orientul Apropiat nu a surprins cercurile politice. Speranțele în găsirea unei soluții de compromis sporiseră spre sfîrșitul săptămînii trecute, în special după călătoria premierului sovietic Alexei Kosîghin la Cairo (16—19 octombrie) și vizita secretarului de stat american, Henry Kissinger, la Moscova (20—22 octombrie). Într-un comunicat dat publicității la Moscova în care se arăta că, la 21 octombrie, L. Brejnev și A. Gromîko au continuat convorbirile cu secretarul de stat al S.U.A., se menționa că a fost examinată multilateral situația actuală din Orientul Apropiat și căile posibile de instaurare a păcii în regiune. Întrevederile avute cu conducătorii sovietici — sublinia la rîndul său Kissinger într-o declarație făcută la plecarea din Uniunea Sovietică — „au fost largi, constructive și fructoase". „Sperăm — adăuga el — că am contribuit la încetarea ostilităților în Orientul Apropiat".

„La cererea guvernului sovietic — menționa o declarație dată publicității de Casa Albă — președintele a fost de acord să-l trimită pe secretarul de stat Kissinger într-o vizită la Moscova pentru convorbiri directe cu conducătorii sovietici privind mijloacele de a pune capăt ostilităților în Orientul Apropiat. De la izbucnirea ostilităților în regiune, Richard Nixon și Leonid Brejnev au păstrat contacte strînse prin intermediul canalelor diplomatice". La Washington se declara că eforturile întreprinse de S.U.A. cu celelalte puteri, în special cu Uniunea Sovietică, urmăresc nu numai încetarea ostilităților, ci și găsirea unei soluții politice a conflictului. „După 15 zile de consultări intense cu U.R.S.S., Israelul, țările arabe și principalii aliați europeni ai S.U.A. — transmitea din Washington corespondentul agenției «France Press» — Kissinger a plecat spre Moscova pentru a încerca să pună la punct un proiect de încetare imediată a focului în Orientul Apropiat și reglementarea politică definitivă a conflictului". Pentru secretarul de stat american, se arăta în cercurile apropiate acestuia, o simplă încetare a focului nu ar fi constituit o soluție, el împărtășind, din acest punct de vedere, opiniile formulate la Paris și Londra și anume, găsirea unei soluții politice care să satisfacă atît Israelul cît și țările arabe. Totodată, într-un comentariu al ziarului „Pravda", se sublinia, la 21 octombrie, că „U.R.S.S. a fost și rămîne adeptă convinsă a unei păci juste și trainice în Orientul Apropiat, a securității garantate pentru toate țările și popoarele din această regiune".

Convorbirile din capitala sovietică sînt considerate drept punctul culminant al eforturilor diplomatice întreprinse de la declanșarea ostilităților. Ele au fost precedate de numeroase luări de poziție, consultări, contacte semnificative atît pentru evoluția atitudinii diverselor părți — implicate direct sau indirect în conflict — cît și pentru încercările de a se ajunge la o soluție politică rezonabilă. În special, evenimentele din ultima săptămînă a conflictului sînt concludente în acest sens.

Febrilă activitate pe fronturile diplomației

15 octombrie. Dacă, inițial, poziția S.U.A. era calificată cel puțin drept „prudentă",

Cele cinci propuneri ale președintelui Sadat

În discursul pronunțat la 16 octombrie în ședința extraordinară a Adunării Populare, președintele Anwar Sadat a avansa următoarele cinci propuneri pentru o încetare a focului :

— „Am luptat și vom continua să luptăm pentru eliberarea teritoriului nostru pus sub ocupație israeliană în 1967 și pentru a găsi un mijloc în vederea restabilirii și respectării drepturilor legitime ale poporului palestinian. În acest sens, sîntem de acord să respectăm rezoluțiile O.N.U., ale Adunării Generale și Consiliului de Securitate.

— Sîntem dispuși să acceptăm o încetare a focului pe baza retragerii imediate a forțelor israeliene de pe toate teritoriile ocupate, sub supraveghere internațională, la liniile anterioare datei de 5 iunie 1967.

— De îndată ce se va încheia retragerea forțelor israeliene de pe toate aceste teritorii ocupate, sîntem dispuși să participăm la o conferință internațională de pace în cadrul O.N.U. Voi face totul pentru a-i convinge pe tovarășii mei, conducătorii arabi care răspund direct de desfășurarea luptei noastre împotriva inamicului, precum și pe reprezentanții poporului palestinian să participe cu toții, împreună cu comunitatea internațională, la punerea bazelor și normelor păcii în regiune, pe baza respectării drepturilor legitime ale tuturor popoarelor din regiune.

— Sîntem gata, chiar în acest moment, să începem operațiunile de curățire a Canalului Suez, pentru a-l reda navigației internaționale, pentru ca acesta să-și poată juca din nou rolul în prosperitatea omenirii. Am dat deja dispoziții președintelui Autorității Canalului Suez să înceapă această operațiune a doua zi după încheierea eliberării malului răsăritean al Canalului. Am și început pregătirile preliminare în acest sens.

— Nu sîntem dispuși să acceptăm promisiuni echivoce sau fraze elastice care pot fi interpretate și explicate în diferite moduri și care nu ar face decît să irosim timpul în discuții sterile, readucînd cauza noastră la un impas ce nu-l mai putem accepta, indiferent de motivele pe care le-ar prezenta ceilalți și indiferent de sacrificiile pe care ar trebui să le acceptăm".

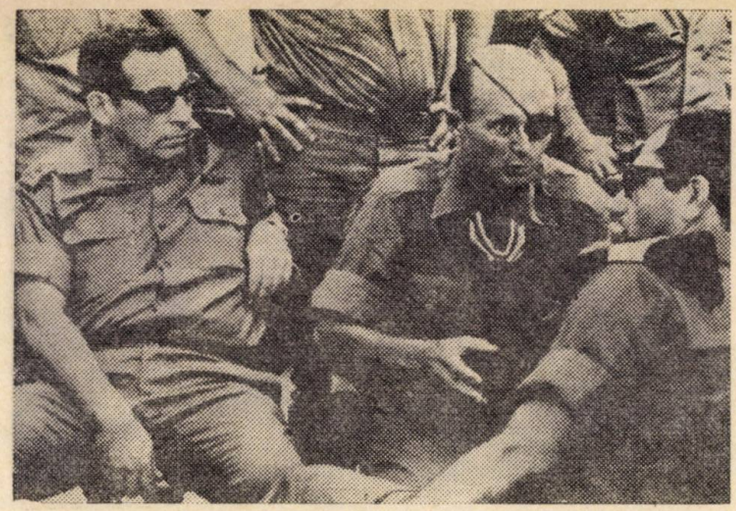

Generalul israelian Moshe Daian în timpul operațiunilor de pe front

Patrulă israeliană la frontiera cu Iordania

la această dată se înregistrează o evoluție netă spre o „politică mai activă", prin anunțarea oficială a hotărîrii de a livra neîntîrziat Israelului material militar, „în scopul — potrivit afirmației purtătorului de cuvînt, Robert McCloskey — restabilirii echilibrului militar în zonă". Ulterior, la 19 octombrie, într-un mesaj special, președintele Nixon cerea Congresului să autorizeze un ajutor militar de urgență pentru Israel în valoare de 2,2 miliarde dolari. Hotărîrea Washingtonului de a anunța public livrările de armament n-a fost luată ușor, apreciau observatorii, mai ales că ea implica riscul de a submina și mai mult pozițiile diplomatice americane în sînul țărilor arabe din Africa de nord și Orientul Apropiat. Decizia a fost însoțită de recunoașterea eșecului primelor consultări cu caracter politic. „Timp de cîteva zile, am urmărit doar situația, obiectivul nostru fiind un aranjament diplomatic — declara McCloskey. Aș fi dorit să vă aduc la cunoștință realizarea unui succes, dar nu pot s-o fac".

Decizia anunțată nu presupunea însă o renunțare a Washingtonului la acțiunile diplomatice în curs. „Statele Unite nu au abandonat eforturile lor pentru negocierea unei reglementări a conflictului — sublinia purtătorul de cuvînt american. Calea diplomatică rămîne deschisă... Căutăm în continuare o soluție diplomatică și, atîta timp cît această posibilitate persistă, acest lucru ne interesează în primul rînd". Într-adevăr, Casa Albă și Departamentul de Stat nu au renunțat la nici o „carte diplomatică". Pentagonului i s-a permis, însă, să acționeze, acțiune pe care a însoțit-o cu toate „indiscrețiile" ce i se păreau utile din punct de vedere militar : se vorbea nu numai de extinderea livrărilor de echipament militar către Israel, ci și de o întărire a prezenței militare americane în Mediterana.

16 octombrie. Ziua a fost marcată, înainte de toate, de sosirea la Cairo a premierului sovietic, Alexei Kosîghin, și de discursurile pronunțate de președintele Anwar Sadat și primul ministru Golda Meir. Cele două cuvîntări au avut drept scop clarificarea pozițiilor părților aflate în conflict. Era pentru prima oară de la începerea ostilităților cînd șeful statului egiptean se adresa națiunii. „Alegînd tribuna Adunării Populare — considera cotidianul «Le Figaro» — el a intenționat să confere discursului său o importanță atît națională, cît și internațională. În mod vizibil, președintele Sadat s-a adresat poporului său pentru a raporta asupra situației, în al doilea rînd națiunilor arabe pentru a preciza poziția Egiptului și, în sfîrșit, marilor puteri pentru a le plasa în fața responsabilităților lor". Temele principale ale cuvîntării au fost cele ale războiului și păcii, ale acestui război care, declara în esență președintele egiptean, „nu este o manifestare locală, nici chiar regională, căci nu se limitează doar la un diferend israeliano-arab". Fiecare — afirma el — se poate considera interesat în evenimentele ce se desfășoară în această parte a lumii. Șeful statului egiptean sublinia, în continuare, că este partizanul unei soluții acceptabile de către toți, o pace care să nu mai fie impusă, ci bazată pe justiție, definind astfel obiectivele actuale ale țării sale : recuperarea integrală a teritoriilor ocupate de Israel după 1967 și, apoi, inițierea unei tentative serioase pentru reglementarea problemei palestiniene. El a afirmat că se pronunță pentru o încetare a focului pe baza retragerii imediate a forțelor israeliene de pe toate teritoriile ocupate și pentru instaurarea păcii, cu condiția însă ca să nu mai fie vorba doar de „promisiuni teoretice sau propuneri elastice".

Cuvîntarea președintelui Sadat a fost, în general, apreciată constructivă, declarațiile privitoare la dorința de încetare a focului și la organizarea unei conferințe internaționale de pace în cadrul O.N.U. fiind considerate reprezentînd o bază pentru trecerea la acțiuni concrete în vederea sistării imediate a războiului.

Discursul pronunțat în aceeași zi de premierul Golda Meir se limita la prezentarea poziției binecunoscute a țării sale față de o reglementare a conflictului. Referindu-se la eventualitatea încetării ostilităților, primul ministru israelian arăta că „pînă în prezent nici o asemenea propunere nu a fost făcută guvernului Israelului de către vreun factor politic". „Nu am considerat niciodată războiul — adăuga premierul israelian — ca un mijloc de rezolvare a problemelor din această regiune a lumii. De la crearea statului, noi sîntem convinși că negocierile rămîn calea cea mai scurtă și cea mai eficace pentru a ajunge la pace". O eventuală încetare a focului — arăta în continuare — nu va fi acceptată de țara sa decît dacă acordul respectiv va include aranjamente pentru un schimb general al tuturor prizonierilor.

Deși declarațiile premierului israelian au fost calificate în cercurile politice ca „mai degrabă dure", comentatorii con-

Washington. Președintele Nixon și Henry Kissinger se întreține cu miniștrii de externe a patru țări arabe

Kuweit. Conferința țărilor arabe exportatoare de petrol

tinuau să insiste asupra posibilităților de a se ajunge la un compromis. „Dacă pozițiile inițiale ale Egiptului și Israelului sînt deocamdată incompatibile — sublinia «Washington Post» — cel puțin ele au fost formulate. Negocierea poate acum începe". Dar, adaugă editorialistul, „o simplă încetare a focului nu este suficientă. Trebuie ca cele două părți să dea dovadă de realism și să înțeleagă că au mai mult de cîștigat făcînd compromisurile necesare unei reglementări, decît postindu-se pe poziții care resping orice posibilitate de compromis". În legătură cu aceste posibilități de compromis se menționa, între altele, declarația șefului diplomației israeliene, Abba Eban, făcută ziariștilor la 16 octombrie la New York, în care arăta că, „în schimbul păcii, Israelul va face concesii substanțiale", relevînd că țara sa este gata să examineze orice propunere de încetare a focului care i-ar fi prezentată. Ca și următorul pasaj din interviul acordat de Golda Meir televiziunii franceze : „Idealul nostru nu este victoria, ci pacea. Guvernul israelian va examina orice propuneri serioase făcute de statele arabe".

17 octombrie. Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, McCloskey, confirmă că Washingtonul și Moscova poartă discuții în legătură cu eventualitatea prezentării la O.N.U. a unei rezoluții privind încetarea focului, în timp ce secretarul de stat Kissinger se declară convins că există șanse ca în Orientul Apropiat să se ajungă la o reglementare echitabilă pentru toate părțile. „Sîntem angajați, împreună cu numeroase țări, în consultări serioase pentru a încerca, fără idei preconcepute, să punem capăt conflictului — a spus el. Sperăm că acest lucru va reuși".

În același timp, se înregistrează noi luări de poziție în sensul oportunității găsirii unei soluții de compromis. Alec Douglas-Home, șeful diplomației britanice : „Se pare că începe să se ivească o rază de lumină, o speranță că forțe puternice încep să acționeze în vederea unei încetări a focului și a unei reglementări". Willy Brandt, cancelarul vest-german : „Sîntem în întregime alături de cei ce doresc pacea, pace care trebuie să fie întemeiată pe o bază trainică : recunoașterea și respectul securității tuturor statelor din această regiune". Aldo Moro, ministrul italian al afacerilor externe : „Italia este preocupată de conflict, deoarece acesta are loc în regiunea Mediteranei și constituie un obstacol în calea destinderii. Obiectivul care trebuie urmărit este existența statelor arabe și a Israelului în condițiile unei securități reale și reciproce. Aceasta comportă soluționarea problemei palestinienilor, care nu este numai o problemă economico-socială, ci și una politică". Dintr-un comentariu al ziarului „Izvestia" : „Frontierele Israelului vor putea deveni frontiere cu adevărat sigure numai în cazul în care el va avea relații de bună vecinătate cu statele arabe. Pentru aceasta există însă numai o singură cale, transpunerea deplină în viață a rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967".

La New York s-a precizat că întîlnirea președintelui Nixon cu miniștrii de externe ai Arabiei Saudite, Kuweitului, Algeriei și Marocului „a fost foarte bună". Tot la New York, miniștrii de externe ai Tunisiei, Libanului, Egiptului și Federației Emiratelor din Golful Persic s-au întîlnit cu reprezentanții celor nouă state membre ale Pieței comune. În cadrul acestei întîlniri, miniștrii arabi au insistat asupra rolului pe care poate să-l joace Europa occidentală în ce privește stabilirea păcii în Orientul Apropiat, asigurîndu-i pe reprezentanții C.E.E. că țările lor nu vor avea de suferit de pe urma politicii petroliere, dacă „ele se angajează în mod hotărît pentru pace în Orientul Apropiat, pace care trebuie încheiată în conformitate cu toate rezoluțiile O.N.U.".

Moscova, 20 octombrie. Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, și ministrul de externe Andrei Gromîko — în timpul convorbirilor cu secretarul de stat, Henry Kissinger

Ziua de 17 octombrie a fost marcată și de declanșarea „războiului petrolului", odată cu anunțarea hotărîrii celor zece țări membre ale O.P.A.E.P. (Arabia Saudită, Kuweit, Algeria, Libia, Irak, Abu Dhabi, Bahrein, Egipt, Siria și Qatar) de a-și reduce producția de petrol cu 5 la sută în fiecare lună pînă ce teritoriile ocupate de Israel vor fi eliberate, iar poporul palestinian restabilit în drepturile sale. Rezoluția adoptată recomanda celor 10 țări, care exportă peste jumătate din totalul petrolului pe plan mondial, să aplice această restricție în special față de Statele Unite. Hotărîrea aceasta fusese precedată de cea a principalelor șase țări producătoare de petrol din Golful Persic (Iran, Irak, Kuweit, Arabia Saudită, Qatar și Abu Dhabi) privind majorarea cu 17 la sută a prețurilor comerciale ale petrolului în zona Golfului. Comentînd aceste măsuri, agenția „France Presse" le aprecia ca „o nouă etapă în întărirea solidarității țărilor arabe — unul din aspectele esențiale ale conflictului. Dinamica solidarității arabe s-a afirmat, astfel, înglobînd treptat toate aspectele : militar, politic și economic".

18 octombrie. Vizita la Cairo a premierului sovietic Alexei Kosighin este urmărită cu interes de cercurile politice internaționale, în timp ce surse din Washington continuă să vorbească despre „eforturi în vederea rezolvării conflictului arabo-israelian și despre o speranță într-o încetare rapidă a ostilităților".

20 octombrie. Casa Albă anunță oficial plecarea la Moscova a lui Henry Kissinger, pentru discutarea problemelor referitoare la situația din Orientul Apropiat.

A urmat, după cum se știe, adoptarea de către Consiliul de Securitate a proiectului comun sovieto-american privind încetarea focului, urmată de inițierea de negocieri între părți în vederea unei reglementări a crizei din Orientul Apropiat.

Știrea acceptării de către părțile beligerante a rezoluției Consiliului de Securitate privind încetarea focului în regiune, telegramele anunțînd ordinele de sistare a ostilităților au fost primite, în întreaga lume, cu un sentiment de reală ușurare. Guverne ale diferitelor țări, reprezentanți ai vieții publice și-au exprimat imediat după încetarea focului intenția de a contribui cît mai eficient la aplanarea crizei, la restabilirea deplină a păcii. La Atena, guvernul grec s-a declarat dispus să ofere teritoriul său — ca și în 1949 — ca loc al unor eventuale negocieri de pace arabo-israeliene, pentru a ajuta astfel la „găsirea unei proceduri pașnice care să permită reglementarea efectivă a crizei din Orientul Apropiat". Marea Britanie „este gata să-și joace pe deplin rolul, în măsura în care acest lucru va fi necesar, în toate etapele care duc spre o reglementare", declara la Londra un purtător de cuvînt al Foreign Office-ului. Canada și țările nordice s-au declarat gata să contribuie la constituirea unor forțe de menținere a păcii în regiune sub egida Națiunilor Unite, dacă o asemenea cerere ar fi formulată.

Încetarea focului — punct de plecare pentru o soluție durabilă

Opinia publică din țara noastră a urmărit cu adîncă îngrijorare evoluția crizei din Orientul Apropiat care, depășind cadrul strict politic, s-a transformat, timp de 17 zile, într-un conflict militar ce a provocat grele suferințe popoarelor din zonă, mari pierderi de vieți omenești și distrugeri materiale. România a subliniat întotdeauna că politica de forță, precum și recurgerea la acte de forță nu pot decît să împiedice soluționarea problemelor, să le complice, să ducă la creșterea tensiunii. Fapte ce dăunează intereselor vitale ale tuturor popoarelor din regiune, intereselor întregii comunități internaționale.

Totodată, evoluția gravă a evenimentelor din zonă a confirmat pe deplin aprecierea țării noastre că perpetuarea ocupației străine nu poate asigura stabilitate și securitate, dimpotrivă, ea nu constituie decît o permanentă sursă de încordare și animozitate, un focar de învrăjbire, generator de conflicte și explozii, așa cum, din păcate, s-a și întîmplat, ca urmare a menținerii ocupării de teritorii arabe de către Israel.

Consecventă principiilor călăuzitoare ale politicii sale externe, România socialistă — acționînd în concordanță cu imperativele păcii și securității internaționale — s-a pronunțat, de la bun început, pentru soluționarea politică a crizei, reafirmînd constant această poziție de-a lungul anilor. Poziția României a fost și este că reglementarea conflictului din Orientul Apropiat este posibilă doar prin aplicarea în practică a tuturor prevederilor rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, care să ducă la eliberarea teritoriilor ocupate de Israel în 1967, la respectarea securității, independenței naționale, integrității teritoriale și dreptului la existență liberă a fiecărui stat din această zonă, inclusiv a Israelului, la instaurarea unei păci drepte și echitabile, a unui climat de bună conviețuire și vecinătate între toate națiunile din această regiune. România a considerat și consideră, de asemenea, că trebuie să se ajungă la reglementarea problemei populației palestiniene în conformitate cu aspirațiile ei legitime.

Punctul de vedere al țării noastre a fost din nou definit, recent, de președintele Consiliului de Stat, tovarășul **Nicolae Ceaușescu : „Dorim din nou să reafirmăm poziția guvernului și a poporului român — de a se pune capăt războiului, acțiunilor**

militare, de a se aplica rezoluția Consiliului de Securitate, de a se elibera de către Israel teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, de a se asigura o pace dreaptă, justă, în care toate națiunile din această parte a lumii să se bucure de suveranitate, să aibă garantată integritatea teritorială, să-și poată concentra forțele în direcția dezvoltării lor economico-sociale. Considerăm, de asemenea, că trebuie să se țină seama și de necesitatea de a se asigura soluționarea problemei populației palestiniene în conformitate cu năzuințele sale. Sîntem ferm hotăriți să acționăm, să facem tot ceea ce depinde de noi pentru a contribui la restaurarea păcii, la instaurarea unei păci trainice în Orientul Mijlociu".

În condițiile actuale, este necesar ca, pentru asigurarea unei păci trainice în Orientul Apropiat, încetarea focului să nu fie considerată drept o simplă pauză, ci drept punctul de plecare pentru rezolvarea trainică a problemelor din zonă, pentru instaurarea unei păci juste și durabile. Căci, numai prin statornicirea unei păci trainice în această zonă popoarele națiunilor respective își vor putea dedica în liniște eforturile muncii pașnice, constructive, pentru progresul și prosperitatea materială și spirituală a fiecăruia, pentru înflorirea civilizației umane.

Interesele majore ale popoarelor din Orientul Apropiat, ale păcii și securității internaționale impun în mod arzător să prevaleze rațiunea, să se dea dovadă de înaltă responsabilitate față de destinele păcii, să se evite orice acte de natură să adîncească criza, să se orienteze toate eforturile în direcția creării climatului, care să permită soluționarea politică a conflictului și instalarea unei păci trainice în Orientul Apropiat.

Rodica Georgescu

Cronologie

Miercuri 17 octombrie

14 h — Damasc : artileria siriană bombardează pozițiile adverse de pe Înălțimile Golan.

16 h — Tel Aviv : generalul Herzog declară : „luptele de blindate care se desfășoară în Sinai se arată a fi pentru Israel de o importanță considerabilă". „Este încă prea devreme pentru a trage concluzii, dar e clar că Israelul deține în prezent inițiativa luptelor".

19 h — Cairo : un comunicat anunță : „Începînd din zorii zilei de miercuri, au loc lupte violente în sectorul central al frontului : dușmanul a suferit pierderi grele în tancuri și blindate. În sectorul sudic, forțele noastre au supus trupele israeliene la mari presiuni".

20 h — Tel Aviv : pe frontul din Suez, generalul Elazar declară : „Deși nu are loc încă ofensiva generală, se poate spune că situația e bună. De acum noi avem inițiativa atît pe malul oriental cît și pe malul occidental al Canalului".

22 h — Cairo : „unitatea israeliană care s-a infiltrat pe malul apusean al Canalului a fost distrusă", declară un purtător de cuvînt militar. Egiptenii au pătruns la „o adîncime de 12 pînă la 15 km în interiorul Sinaiului, atingînd în unele locuri 16 km"

Joi 18 octombrie

5 h — Tel Aviv : un purtător de cuvînt anunță că, noaptea, unități navale israeliene au atacat instalațiile egiptene de la Port Said în Marea Mediterană și Ras-Zafarona din Golful Suez.

6 h — Cairo : după cum arată ziarul „Al Akhbar", a fost respins un contraatac israelian și „forțele egiptene au repurtat succese în toate luptele care au avut loc în sectorul sudic al Sinaiului". În sectorul central al frontului au avut loc lupte violente.

11 h 40 — Damasc : „forțele armate siriene au făcut față joi unei ofensive inamice îndreptată împotriva pozițiilor avansate siriene în sectorul nordic al frontului", anunță un purtător de cuvînt militar.

15 h — Cairo : „începînd de miercuri dimineața, în sectorul central al Sinaiului, se desfășoară o luptă violentă. Forțele noastre au provocat pierderi grele dușmanului. Israelienii au încercat din nou, în noaptea de miercuri spre joi, să se infiltreze pe malul occidental al Canalului, de-a lungul lacului Amare, în scopul de a hărțui forțele noastre".

17 h — Tel Aviv : generalul Herzog : „Este încă foarte greu să se furnizeze date precise asupra luptelor care se desfășoară de cinci zile în sectorul central al Canalului și în care în ultimele trei zile, noi avem inițiativa". Unitatea care a trecut de partea cealaltă a Canalului continuă să opereze.

23 h — Cairo : comunicat : „Forțele de penetrație inamice au fost încercuite în mai multe sectoare. Forțele noastre au ținut, în tot timpul zilei, inamicul sub o puternică presiune. Formațiile aeriene au ajutat trupele la sol să-și ducă cu succes operațiile și au provocat inamicului pierderi grele în oameni și material de război".

Vineri 19 octombrie

2 h — Cairo, M.E.N. : „contraofensiva din sectorul central al frontului din Sinai a fost zdrobită de forțele egiptene". Armata egipteană și-a consolidat pozițiile pe cele două maluri ale Canalului, „această trambulină pentru viitoare etape", „Al Ahram" scrie despre „cele mai violente lupte de blindate din istoria războiului" și de o „luptă feroce și înverșunată".

6 h — Tel Aviv : noaptea, israelienii au atacat pe frontul sirian pentru a-și întări pozițiile și pentru a lovi adversarul pe la spate : „aceste misiuni au fost îndeplinite conform planului prevăzut".

8 h — Washington : o sursă a Pentagonului : La capul de pod de la vestul Canalului s-ar afla 30—40 tancuri israeliene, care ar fi pătruns la 8 km în interiorul liniilor egiptene.

16 h — Tel Aviv : ofensiva israeliană de-a lungul Canalului Suez continuă, cu toate contraatacurile forțelor egiptene. Pe frontul de pe Înălțimile Golan, atacurile siriano-irako-iordaniene au fost respinse.

19 h 40 — Damasc : Pe frontul Golan situația s-a stabilizat. Trupele siriene continuă să se mențină pe pozițiile lor.

22 h — Cairo și Tel Aviv : recunosc că de trei zile se dau lupte aprige între tancuri și aviație cu prețul unor pierderi grele. Dar nu a intervenit încă nimic decisiv.

Sîmbătă 20 octombrie

8 h 21 — Cairo : lupte violente continuă în sectorul central al Sinaiului și în regiunea deversorului (pe malul occidental al Canalului, la nord de marele lac Amar) împotriva concentrărilor inamice. Un comunicat informează despre o tentativă eșuată de debarcare a unei unități de comando pe malul de vest al Mării Roșii.

16 h — Tel Aviv : comunicate oficiale israeliene cu privire la situația de pe frontul de nord afirmă că Israelul va păstra pozițiile în Siria însă nu va urmări să cucerească noi teritorii, căutînd mai curînd să se concentreze asupra luptelor din Sinai.

21 h 30 — Damasc : un purtător de cuvînt militar sirian a anunțat că „luptele de artilerie și tancuri continuă în sectorul de nord al frontului".

Duminică 21 octombrie

01 h — Tel Aviv : un purtător de cuvînt militar anunță că israelienii au înaintat 30 km pe malul occidental al Canalului Suez. Comentatorul militar, generalul Herzog, manifestă o oarecare prudență subliniind că această luptă care se dă fără încetare, de opt zile, nu este încă definitiv rezolvată.

10 h 35 — Cairo : referindu-se la luptele de pe frontul din Sinai, generalul Mokhtar a afirmat că unitățile egiptene au atins o adîncime de 15—17 km pe toată întinderea frontului, din Mediterana de nord și pînă în Golful Suez, la sud. Pozițiile egiptene sînt solide — a precizat el. Generalul Mokhtar a arătat că forțe speciale egiptene operează în adîncime în Sinai, din nord și pînă la sud.

16 h — Tel Aviv: experți militari afirmă că pe frontul sirian situația este încă neclară. Israelienii ocupă încă o linie situată la aproximativ 40 km de Damasc.

21 h 40 — Cairo : luptele care s-au desfășurat în cursul zilei au fost extrem de violente.

24 h — Tel Aviv : un purtător de cuvînt israelian a arătat că au avut loc schimburi de focuri localizate între forțele egiptene și cele israeliene pe malul occidental al Canalului Suez, în schimb frontul sirian a fost calm.

Luni 22 octombrie

8 h 57 — Tel Aviv : corespondenții militari raportează că în zori a fost reluată ofensiva israeliană pe cele două maluri ale Canalului. Blindatele și infanteria înaintează cu ajutorul activ al aviației.

10 h — Damasc: pe frontul Golan,forțele militare sînt în contact direct cu inamicul. Unii corespondenți sînt de părere că în perspectiva unei încetări a focului, o mare importanță are faptul că forțele aeriene arabe nu au pierdut controlul asupra spațiului aerian sirian.

10 h 16 — Tel Aviv : un comunicat militar transmis de postul de radio israelian a anunțat că forțele israeliene au recucerit pozîții aflate pe muntele Hermon, inclusiv cele ocupate de sirieni în cursul primelor zile de război.

14 h 10 — Damasc: un comunicat militar sirian anunță că în regiunea Jabal El Cheikh au loc lupte grele între forțele israeliene și cele aparținînd armatei siriene.

15 h 37 — Tel Aviv : experți militari afirmă că Israelul deține inițiativa pe cele două fronturi. În cazul în care ar interveni o încetare a focului, situația în următoarele ore, ar putea evolua în avantajul Israelului.

16 h — Cairo : un comunicat difuzat de radio Cairo anunță că pe malul răsăritean al Canalului au loc lupte violente între forțele terestre, aeriene și navale egiptene și israeliene.

16 h 52 — Cairo — Tel Aviv : se anunță oficial, conform rezoluției votată de Consiliul de Securitate, că încetarea focului a devenit efectivă de-a lungul întregului front al Canalului Suez.

Marți 23 octombrie

În cursul dimineții, s-au semnalat lupte între forțele israeliene și egiptene în zona Canalului Suez. Cairo și Tel Aviv se acuză reciproc de violări ale acordului de încetare a focului.

GENEVA

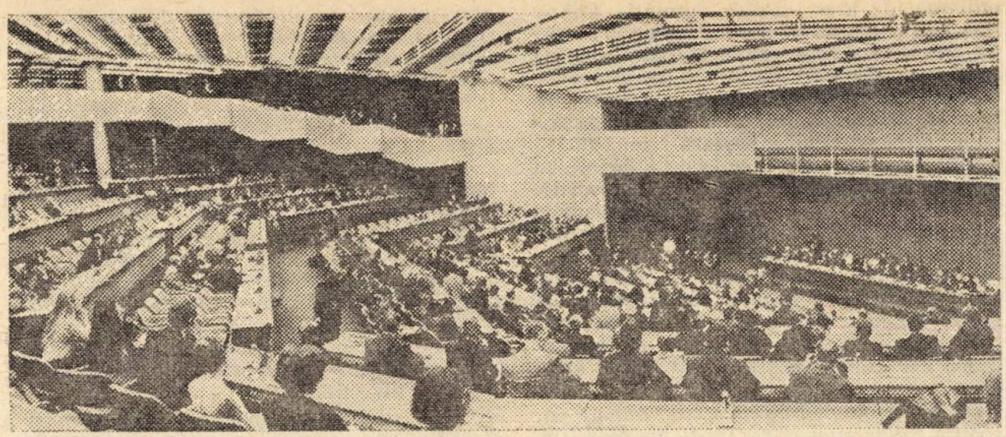

Importanța schimburilor economice în relația cooperare—securitate europeană

Corespondență de la Corneliu Vlad

Aproape jumătate din organele subsidiare de lucru ale celei de-a doua faze a Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare (5 din 12) își desfășoară activitățile în cîmpul dezvoltării cooperării economice, tehnico-științifice și în domeniul mediului înconjurător între statele continentului. Este acesta un detaliu semnificativ pentru importanța pe care țările europene participante la conferință o acordă problematicii vaste a cooperării în toate aceste sectoare ale realității europene de azi.

În binomul securitate-cooperare, sub semnul căruia se desfășoară lucrările celui mai reprezentativ forum al statelor Europei, cel de-al doilea element este investit cu responsabilități de importanță cardinală în opera de edificare a unor noi relații pe continent. În concepția României, cooperarea reprezintă — și va trebui să se manifeste ca atare într-o măsură tot mai pregnantă — o parte integrantă și una din sarcinile esențiale ale securității europene. Idee care se regăsește, exprimată, într-o formă sau alta, în cvasitotalitatea punctelor de vedere ale statelor prezente la conferință. Delegațiile țărilor socialiste participante, delegațiile altor state europene pornesc, în examinarea problemelor cooperării pe continent, de la ideea că aceasta constituie „un element cheie al stabilizării generale a situației în Europa", „o bază materială a coexistenței pașnice", „un mijloc politic care permite înfăptuirea obiectivului politic al dezvoltării pașnice a continentului", „o cale foarte importantă pentru pregătirea unor noi măsuri de destindere". Am citat, aici, numai cîteva din aprecierile formulate asupra cooperării, în incinta conferinței, de reprezentanții diferitelor state, cărora le vom adăuga încă una: „Întărirea securității și dezvoltarea cooperării sînt două aspecte ale unuia și aceluiași proces: cooperarea creează condițiile necesare securității, în timp ce securitatea extinde posibilitățile cooperării".

Aria cooperării europene — s-a remarcat în dezbaterile de pînă acum — este întinsă, diversă și cu mari posibilități de dezvoltare. Forumul de la Geneva își propune să elaboreze metode și măsuri concrete vizînd înfăptuirea acestui imperativ, sau, cu alte cuvinte, să stabilească un cadru concret pentru dezvoltarea și diversificarea cooperării economice între statele europene. Este un obiectiv ambițios, fără precedent ca amploare în istoria continentului, care angajează eforturile tuturor statelor europene, interesate deopotrivă în realizarea obiectivelor naționale de progres și prosperitate și în sporirea participării lor la circuitul economic internațional.

Dezbaterile pe care conferința de la Geneva le consacră cooperării economice au relevat, din capul locului, tendința — în continuă dezvoltare — spre intensificarea colaborării între state, exprimată cu mai multă vigoare în Europa, ca și în context mondial, în cursul ultimilor ani. Se amintește, cu satisfacție, faptul că, în 1972, ritmul de creștere a schimburilor comerciale între țările socialiste din Europa și țările occidentale a fost cu 17 la sută mai mare decît cel înregistrat în urmă cu un an (în perioada citată, comerțul S.U.A. și al Canadei cu țările socialiste din Europa a crescut cu 88 la sută și, respectiv, 84 la sută). De asemenea, notăm faptul că, în perioada 1972—73, cadrul operațional al cooperării Est-Vest a fost extins, condițiile funcționării sale s-au ameliorat, iar bazele sale juridice și instituționale s-au consolidat. Între țările membre ale Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa funcționează, în prezent, circa 600 de contracte industriale, dintre care aproape o treime au fost încheiate în decursul ultimilor 2—3 ani.

Sînt cifre care atestă existența pe continent a unui teren fertil, capabil de a face să rodească, grație eforturilor și voinței politice a statelor participante, noi forme de cooperare economică intraeuropeană, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în afacerile interne și avantajului reciproc — principii a căror respectare constituie o condiție esențială pentru menținerea păcii și dezvoltarea cooperării.

Dezvoltarea forțelor de producție naționale, în condițiile revoluției tehnico-științifice, crearea de noi ramuri industriale, valorificarea tuturor resurselor naturale utile — subliniază, în intervențiile lor, reprezentanții diferitelor țări — sporesc necontenit capacitatea statelor socialiste din Europa de a participa la schimbul de valori materiale pe continent. În același timp —se relevă, de asemenea, în cadrul discuțiilor — dezechilibrul balanței de plăți într-o serie de țări occidentale, „foamea de energie și de materii prime esențiale" fac ca aceste țări să acorde o importanță tot mai mare și să reevalueze în cele mai diferite aspecte relațiile lor economice și comerciale.

Dezbaterile economice prilejuite de faza de la Geneva învederează, așadar, interesul marcat al statelor participante față de valorificarea optimă a potențialului material și uman al continentului, în beneficiul fiecăreia din națiunile care îl populează, și al cauzei păcii, destinderii și cooperării în Europa și în lume. Se poate spune, pe drept cuvînt că reuniunea general-europeană de la Geneva dovedește existența unui consens asupra necesității extinderii cooperării economice între toate statele continentului, fără deosebire de sistemul lor social, în condițiile apropierii și sporirii încrederii între națiuni.

Acționînd în virtutea mandatului încredințat de conducerea de partid și de stat, delegația țării noastre la conferință a reafirmat voința României socialiste de a dezvolta colaborarea, cooperarea în producție, știință și tehnică, cu țările socialiste, cu celelalte state ale lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Fapt semnificativ pentru hotărîrea țării noastre de a-și amplifica posibilitățile de participare la diviziunea internațională a

muncii în Europa și în lume — și pe care reprezentanții diferitelor state au ținut să-l remarce — este ritmul înalt de creștere a volumului comerțului exterior al României (32 la sută în 1973 față de 1972), obiectiv urmărit deopotrivă cu dezvoltarea, în proporții sporite, a relațiilor de cooperare economică și tehnico-științifică. Reprezentanții Suediei, Angliei, R.F.G., S.U.A., ai altor țări au relevat efectele pozitive — în cîmpul relațiilor lor cu România — ale măsurilor adoptate în țara noastră pentru stimularea comerțului, cooperării economice și tehnico-științifice, referindu-se, între altele, la conținutul acordurilor bilaterale încheiate de ele cu România, precum și prevederile legii privind comerțul exterior, cooperarea economică, tehnică și științifică, la prevederile cuprinse în decretele asupra constituirii, organizării și funcționării societăților mixte în România.

Examinarea dosarului cooperării economice intraeuropene în subcomisiile de resort ale conferinței — fără a-și propune o cuprindere exhaustivă a acestei problematici — are darul de a releva o bogăție de idei și de propuneri menite să asigure dezvoltarea accelerată a tuturor națiunilor continentului, creșterea prosperității materiale și spirituale a popoarelor Europei. Se anunță și se detaliază căi și metode noi de cooperare, se avansează și se argumentează propuneri vizînd intensificarea, în continuare, a schimburilor economice și utilizarea de către toate statele a realizărilor științei și tehnicii moderne. Simpla enumerare a tuturor acestor idei constructive, cuprinse în documentele de lucru și în intervențiile reprezentanților statelor participante, ar solicita un spațiu mult mai larg decît cadrul unui articol. Să ne referim, totuși, pe scurt, la cîteva dintre ele.

Numeroase delegații s-au pronunțat pentru lărgirea și diversificarea schimburilor comerciale, pentru înlăturarea obstacolelor și discriminărilor de orice natură din calea acestora, pentru stimularea contactelor de afaceri, a schimburilor de informații. În același timp, alături de comerț ca formă tradițională de cooperare, reprezentanții diferitelor state au subliniat necesitatea promovării, într-o măsură tot mai mare, a cooperării industriale și tehnico-științifice fapt care poate asigura o participare tot mai activă a tuturor țărilor continentului la diviziunea internațională a muncii. Din dorința de îmbogățire a gamei posibilităților de cooperare, reprezentanții unor țări mici și mijlocii — cum ar fi Irlanda, Suedia, Norvegia, Danemarca — s-au pronunțat pentru găsirea unor forme și mijloace concrete, mai adecvate și mai eficace, de cooperare între organizații, firme și întreprinderi competente din statele europene. S-a evocat, în discuții, caracterul util al înfăptuirii unor proiecte și obiective de interes comun în domeniul valorificării resurselor energetice, dezvoltării transporturilor și telecomunicațiilor, protejării mediului înconjurător, turismului.

În discuțiile din subcomisii, o serie de state, între care România, Iugoslavia, Grecia, Turcia, Malta, au remarcat că, în examinarea marilor probleme ale cooperării în Europa, trebuie să se țină seama de faptul că statele participante la conferință cunosc niveluri diferite de dezvoltare economică. Între cele 35 de state prezente la reuniune, se află țări puternic industrializate și țări în curs de dezvoltare, țări foarte mari, mari, mijlocii și mici —fiecare din ele cu propriul potențial economic și științific, material și uman. Pornind de la această realitate de fapt, s-a remarcat în dezbateri că este necesar ca, în studierea problemelor și luarea hotărîrilor, să se țină seama de interesele proprii și de cerințele dezvoltării tuturor statelor continentului. Diverși vorbitori au subliniat că lichidarea decalajului existent între nivelul economic și tehnico-științific al diferitelor state europene, sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare de pe continent, indiferent de sistemul lor economic, în scopul accelerării progresului lor economic și social, constituie o preocupare a tuturor statelor participante, interesate, în egală măsură, în îmbunătățirea climatului general-european, și edificarea unei reale securități și cooperări.

Implinirea acestor idealuri de cooperare între țările Europei, afirmarea plenară a tendințelor pozitive care se manifestă în practica reală de colaborare intraeuropeană — subliniază, în expunerile lor, diferiți vorbitori — presupun eliminarea tuturor restricțiilor, discriminărilor și barierelor care grevează dezvoltarea schimburilor de valori materiale și lichidarea stării nefirești, profund dăunătoare, de diviziune a continentului — creată în perioada „războiului rece" — prin consolidarea grupărilor economice închise. „Lărgirea C.E.E. și acordurile preferențiale încheiate între aceasta și unele țări dezvoltate cu economie de piață—se remarcă într-un recent studiu al secretariatului U.N.C.T.A.D. — vor restrînge și mai mult aria de aplicare efectivă a clauzei națiunii celei mai favorizate".

Schimbul de păreri din organele subsidiare ale comisiei a doua (pentru problemele cooperării economice) relevă necesitatea intensificării conlucrării fructuoase între țările continentului, pentru depășirea pozițiilor de bloc și crearea unui cadru general-european, propice dezvoltării nestingherite a relațiilor de cooperare economică și în alte domenii între toate statele continentului. Înțelegerea mai realistă a noțiunii de cooperare, preocuparea sporită pentru investigarea a noi forme și metode în acest domeniu, atenția în creștere față de problemele proprii țărilor în curs de dezvoltare de pe continent — tendințe care încep să-și facă loc și în pozițiile exprimate de delegațiile unor țări occidentale — sînt de natură să încurajeze eforturile desfășurate de conferință pentru statornicirea unor noi relații de colaborare și cooperare stabile, echitabile și sănătoase între statele europene.

Dialogul european asupra cooperării, angajat la Geneva, marchează pași înainte pe calea înțelegerii și apropierii între statele continentului, pe calea dezvoltării și diversificării relațiilor lor economice și comerciale. Spiritul constructiv al statelor participante, realismul politic, voința de a acționa în mod concret pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate conferinței sînt factori hotărîtori de care depinde, în ultimă instanță, încununarea eforturilor vizînd transformarea Europei într-o zonă pașnică și larg deschisă colaborării între toate națiunile sale.

O. N. U.

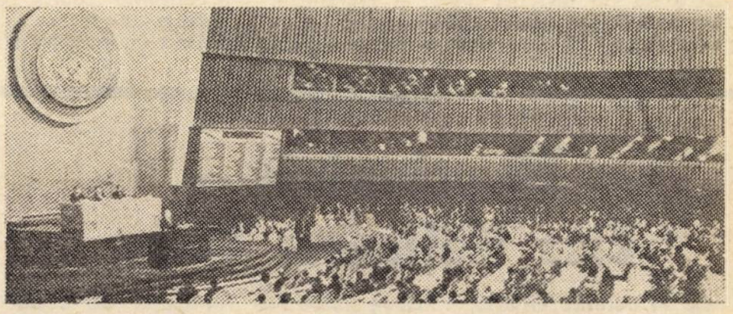

Activitate susținută în cele șapte comitete

Corespondență din New York de la Victor Martalogu

Fără să aibă amploarea și anvergura dezbaterilor de politică generală recent încheiate, lucrările ultimei săptămîni a actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. au prilejuit, totuși printr-o serie de inițiative și măsuri — unele cu caracter administrativ sau procedural — confirmarea încă o dată a tendinței pozitive, semnificative pentru direcția în care se îndreaptă Organizația, pentru modul de abordare a problemelor, pentru reafirmarea menirii sale.

Un prim eveniment consemnat pe agenda acestui interval a fost semnarea, la 18 octombrie a.c., la sediul O.N.U., a acordului dintre guvernul Republicii Socialiste România și Organizația Națiunilor Unite privind aranjamentele pentru conferința mondială a populației ce va avea loc în țara noastră în anul viitor. Prin importanța deosebită a problemelor care vor fi abordate și analizate în interdependența lor firească, prin participarea numeroasă a reprezentanților statelor membre ale O.N.U., ai statelor membre ale instituțiilor specializate ale Națiunilor Unite și ai Agenției internaționale pentru energia atomică, a observatorilor din partea altor organizații interguvernamentale și neguvernamentale, conferința mondială a populației, care se va desfășura la București, în perioada 19—30 august 1974, la invitația guvernului țării noastre, constituie unul dintre cele mai însemnate evenimente cu un asemenea caracter organizate pînă în prezent de O.N.U.

Semnificative pentru gradul înalt de preocupare din partea statelor membre ale Organizației ni se par acțiunile întreprinse în ultimele zile în vederea înscrierii pe ordinea de zi a noi puncte, reprezentative pentru mai multe categorii de probleme,

măsuri adoptate la cererea anumitor guverne sau grupuri de state membre.

Astfel, Comitetul general a recomandat înscrierea punctului prezentat de U.R.S.S. cu privire la „reducerea cu 10 la sută a bugetelor militare ale statelor membre ale Consiliului de Securitate și utilizarea unei părți din fondurile astfel economisite pentru a acorda asistență țărilor în curs de dezvoltare". În memoriul explicativ care a însoțit cererea s-a subliniat că enorme sume sînt cheltuite în prezent în scopuri militare, în special de către țările dezvoltate din punct de vedere economic și militar, aceste enorme cheltuieli constituind o povară grea asupra popoarelor, deturnînd fonduri importante de la întrebuințarea lor în domeniul dezvoltării economice și sociale.

Pe de altă parte, Adunarea Generală a O.N.U. a aprobat recomandarea Comitetului general cu privire la înscrierea pe agenda actualei sesiuni a problemei „restabilirii drepturilor legitime ale guvernului regal de Uniune națională al Cambodgiei la O.N.U., cerere sprijinită de 32 de state, între care și România. Adunarea a aprobat, de asemenea, cererea ca această chestiune să fie dezbătută în ședințe plenare în cadrul actualei sesiuni. În intervențiile lor, reprezentanții statelor care au inițiat această măsură au arătat că cererea are la bază necesitatea remedierii, în concordanță cu prevederile Cartei, a situației create la O.N.U. în privința reprezentării Cambodgiei și a nedreptății față de acest stat suveran, inițiativă ce va contribui la întărirea rolului și prestigiului O.N.U.

De asemenea, au fost adoptate de către Comitetul general, recomandările privind înscrierea pe ordinea de zi a sesiunii a 28-a a O.N.U a altor două puncte : „ocuparea ilegală de către forțele militare portugheze a anumitor sectoare ale Republicii Guineea-Bissau și actele de agresiune comise de ele împotriva poporului acestei țări" (cerere sprijinită de 58 de state, între care și România) și „reducerea decalajului economic dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare" (cerut de Sierra Leone).

Ultima săptămînă a consemnat, de asemenea, reluarea lucrărilor sesiunii a 55-a a Consiliului economic și social (ECOSOC) al O.N.U., eveniment care a reprezentat, totodată, prima reuniune a acestui organ al O.N.U. după dublarea de la 27 la 54 a numărului membrilor săi. Menționăm că între noii membri se află și România. În cuvîntul de deschidere, președintele ECOSOC, Sergio Armando Frazao, a subliniat că sporirea numărului membrilor consiliului capătă o semnificație practică deosebită și reflectă evoluția generală a evenimentelor din lume, reprezentînd un mesaj asupra recunoașterii necesității schimbărilor și inovațiilor, adaptării activității Organizației la realitățile în care trăim. Tot în ședința de deschidere, Consiliul economic și social al O.N.U. a audiat intervenția președintelui Băncii mondiale, Robert McNamara, care a făcut un apel pentru creșterea cu 5 la sută a productivității agriculturii pe scară redusă, ca o măsură menită să contribuie la eliminarea totală a sărăciei, pînă la sfîrșitul acestui secol. Adresîndu-se consiliului, directorul general al Fondului Monetar Internațional (F.M.I), Johannes Witteveen, a subliniat necesitatea unei acțiuni naționale și internaționale pentru a se putea face față, la ceea ce el a numit „cel mai aspru val al inflației cunoscut în ultimii 20 de ani", accentuînd asupra responsabilității sporite care revine în această acțiune statelor dezvoltate, ca urmare a poziției lor dominante în economia mondială. Comitetul economic al ECOSOC analizează, pe de altă parte, un proiect de rezoluție prezentat de S.U.A. prin care se recomandă Adunării Generale să ia în considerație convocarea, anul viitor, a unei conferințe alimentare mondiale, sub auspiciile Națiunilor Unite.

Dacă în cadrul dezbaterilor de politică generală, principalele probleme care stau în fața comunității internaționale au fost, prin forța lucrurilor analizate într-o manieră menită mai mult să atragă atenția asupra lor și să avertizeze asupra consecințelor lor posibile, dezbaterea profundă, de fond, a acestor chestiuni are loc în prezent în cele șapte comitete principale ale Adunării Generale, unde se examinează soluții adecvate.

În Comitetul pentru probleme politice și de securitate al Adunării Generale este dezbătută problema utilizării în scopuri exclusiv pașnice a teritoriilor submarine din marea liberă, dincolo de limitele actualei jurisdicții naționale și exploatarea resurselor lor în interesul umanității, precum și conferința asupra dreptului mării. În intervenția sa la acest punct, reprezentantul țării noastre a subliniat interesul constant pe care România îl acordă acestei probleme, domeniul mării fiind unul dintre cele mai importante în care legea trebuie să se adapteze cerințelor timpului nostru. El a reafirmat necesitatea respectării ferme a principiului universalității în privința participării la conferința asupra dreptului mării, care va trebui să ofere tuturor statelor posibilitatea prezentării pozițiilor lor și a negocierii, ținîndu-se seama de interesele tuturor și adoptîndu-se hotărîri general acceptabile.

Problema politicii de apartheid constituie obiectul dezbaterilor din Comitetul politic special. Vorbitorii s-au pronunțat pentru

24 octombrie — Ziua Națiunilor Unite

La 24 octombrie 1945, adică în perioada imediat următoare încheierii celui de-al doilea război mondial, intra în vigoare Carta Organizației Națiunilor Unite. Aniversarea acestei date este sărbătorită în fiecare an ca Ziua Națiunilor Unite.

Exprimînd aspirațiile fundamentale ale popoarelor, greu încercate de evenimentele tragice ale războiului mondial, documentul fundamental al O.N.U. sublinia, în primul rînd, menținerea păcii și securității internaționale ca obiectiv fundamental al Organizației; se numără, de asemenea, între obiective promovarea de relații prietenești între națiuni, pe baza deplinei egalități și a dreptului fiecărui popor de a decide asupra destinelor sale, realizarea conlucrării internaționale în soluționarea unor probleme cu caracter economic, social, cultural sau umanitar, coordonarea acțiunilor îndreptate spre atingerea acestor țeluri. Organizația, se specifică în documentul elaborat în 1945, se întemeiază pe egalitatea suverană a statelor membre ; controversele trebuie soluționate pe căi pașnice, membrii O.N.U. asumîndu-și obligația de a nu recurge la forță și amenințarea cu forța.

Fără îndoială, în anii care au urmat proclamării Cartei, configurația internațională a suferit modificări importante : au apărut pe harta politică a lumii țări noi, îndeosebi ca rezultat al luptei anticoloniale, au apărut — sau au căpătat un relief mai pronunțat — preocupări noi. Rămîne însă un fapt că obiectivele, normele și principiile statuate în Cartă își păstrează o însemnătate majoră. Consolidarea păcii și securității internaționale, așezarea relațiilor între state pe baza principiilor dreptului internațional și, îndeosebi, eliminarea utilizării forței și amenințării cu forța, promovarea cooperării internaționale în multiple domenii rămîn obiective majore ale omenirii — iar Organizația Națiunilor Unite, for internațional care a efectuat, în perioada recentă, pași însemnați spre universalitate, poate și trebuie să joace un rol major în atingerea acestor obiective, să asigure valorificarea, atît de necesară, a contribuției fiecărei țări la soluționarea problemelor de interes comun.

Pentru statornicirea unor raporturi principiale între state, eliminarea din viața internațională a politicii de forță și amenințare cu forța rămîne un țel primordial al contemporaneității. Este imperios necesar ca problemele controversate să fie soluționate politic, pe căi pașnice, cu participarea părților direct interesate. În vederea asigurării unui climat pașnic, de încredere, realizarea de măsuri eficiente vizînd dezarmarea generală și, în primul rînd, dezarmarea nucleară trebuie să rămînă în atenția O.N.U. Este necesar ca declarațiilor de intenții și măsurilor parțiale și colaterale realizate pînă în prezent să li se adauge pași concreți, acțiuni efective care să reducă pericolul creat de acumulările de armamente, eliberînd, totodată, resurse necesare obiectivelor dezvoltării, ale progresului economic și social.

O preocupare prioritară o constituie, de asemenea, eliminarea rămășițelor sistemului colonial. Menținerea, prin forță, a unor enclave ale colonialismului contravine imperativelor contemporaneității, creează tensiuni și reprezintă o încălcare a dreptului fiecărui popor de a decide în mod liber asupra destinelor sale. Este firesc ca și în această privință să se afirme, prin acțiuni eficiente, Organizația Națiunilor Unite.

Se impune, de asemenea, realizarea unor progrese mai rapide în domeniul dezvoltării. Menținerea și uneori agravarea decalajelor existente, sub raportul nivelelor de dezvoltare economică ale diverselor țări, reprezintă un factor de tensiune și contravine aspirațiilor de prosperitate și progres social ale popoarelor. Este necesară cooperarea în vederea sprijinirii eforturilor fiecărei națiuni îndreptate spre lichidarea subdezvoltării, spre consolidarea independenței economice. Ca expresie a preocupării pentru acest domeniu de însemnătate majoră, s-a hotărît ca la 24 octombrie să se aniverseze și „Ziua internațională a informării despre dezvoltare".

Sînt, fără îndoială, domenii de acțiune vaste, în care Organizația Națiunilor Unite poate și trebuie să-și afirme capacitatea de acționa constructiv, mobilizînd contribuția țărilor membre. În ce o privește, țara noastră acționează cu consecvență pentru ca Organizația să-și afirme rolul de sprijin al păcii și securității internaționale. „România — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — acordă o mare însemnătate Organizației Națiunilor Unite, organismelor sale, considerînd că această Organizație are un rol important în asigurarea cursului nou de destindere, a colaborării și păcii internaționale".

organizarea unei campanii de informare menite să denunțe sprijinul acordat regimului minoritar rasist din R. S. Africană. Ei au reafirmat faptul că reprezentanții autentici ai populațiilor indigene din sudul Africii sînt mișcările de eliberare și s-au pronunțat pentru acordarea unui statut de observatori permanenți la O.N.U. pentru liderii acestor mișcări.

Comitetul pentru probleme sociale, umanitare și culturale analizează punctul privind „celebrarea celei de a 25-a aniversări a declarației drepturilor omului". În cuvîntul rostit în cadrul acestor dezbateri, reprezentantul nostru a reafirmat voința guvernului român de a acorda întregul său sprijin realizării acestui program că această aniversare constituie prilejul cel mai potrivit pentru adoptarea și lansarea unui apel adresat statelor pentru a nu recurge la represalii împotriva persoanelor care luptă pentru progres și democrație, pentru pace și cooperare între state. Comitetul a adoptat proiectul de program al deceniului de acțiune pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale.

În Comitetul de tutelă este discutat punctul referitor la problema Rhodesiei de sud. Reprezentantul țării noastre a arătat, în intervenția sa, că delegația română condamnă în mod hotărît opresiunea continuă, a poporului Zimbabwe de către regimul ilegal minoritar al lui Ian Smith, subliniind că măsurile de întemnițare colectivă, arestările arbitrare ale liderilor politici nu pot fi trecute cu vederea de comunitatea internațională, întrucît ele amenință pacea și securitatea internațională.

În sfîrșit, Adunarea Generală adoptă în cursul săptămînii trecute o rezoluție adresînd un apel la acțiune pentru mobilizarea resurselor și eforturilor comunității internaționale pentru ajutorarea statelor din regiunea subsahariană afectate de secetă (Ciad, Mali, Mauritania, Senegal, Nigeria și Volta Superioară).

Așadar, activitatea politică de la O.N.U. s-a concretizat în săptămîna care s-a încheiat atît în unele reglementări — în sensul adoptării unor documente de bază pentru soluționarea problemelor respective — cît și în eforturi, intervenții care își vor face simțite efectele în viitor. Iar ceea ce ni se pare potrivit de menționat este că în acest context general de angajare și de mobilizare pentru soluționarea unor probleme mai vechi, comunitatea internațională rămîne atentă și receptivă și față de problemele de curînd ivite, înregistrează sensibil noile propuneri de soluții prezentate.

BERLIN

Vizita delegației R. D. Vietnam

Corespondență de la Constantin Varvara

Berlin. În vizită în R.D.G., premierul R. D. Vietnam, Fam Van Dong, este salutat de primul secretar al C.C. al P.S.U.G., Erich Honecker

Delegația de partid și guvernamentală a R. D. Vietnam, condusă de Fam Van Dong, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, președintele Consiliului de Miniștri, a făcut o vizită oficială în R. D. Germană la invitația C.C. al P.S.U.G. și a Consiliului de Miniștri al R.D.G. Etapele vizitei, care s-a desfășurat între 18 și 23 octombrie, au constituit tot atîtea manifestări ale evoluției pozitive în relațiile dintre cele două țări, ale prieteniei care leagă cele două partide și guverne.

Delegația a fost primită de Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., și a avut o serie de convorbiri cu delegația de partid și guvernamentală a R.D.G., condusă de Horst Sindermann, președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G. De asemenea, oaspeții vietnamezi au vizitat unele unități economice din țară și au participat la mitinguri de prietenie dintre cele două țări la Berlin și Erfurt.

Cu prilejul convorbirilor dintre Erich Honecker și Fam Van Dong, primul ministru al guvernului R. D. Vietnam a subliniat contribuția importantă pe care statele socialiste au adus-o la înlăturarea urmărilor agresiunii imperialiste și la continuarea edificării socialismului în țara sa. El a informat despre situația actuală din R. D. Vietnam, precum și despre sarcinile în lupta pentru stricta respectare a Acordului de la Paris. Fam Van Dong a apreciat succesele pe care clasa muncitoare din R.D.G. le-a obținut sub conducerea partidului său marxist-leninist în rezolvarea sarcinilor stabilite de cel de al VIII-lea Congres al P.S.U.G. și a exprimat satisfacția cu care Partidul celor ce Muncesc din Vietnam, guvernul și poporul vietnamez au salutat consolidarea poziției internaționale a R.D.G., considerînd admiterea R.D.G. în O.N.U. ca un eveniment de însemnătate internațională.

La rîndul său, Erich Honecker a exprimat solidaritatea frățească cu poporul vietnamez, declarînd că R.D.G. va continua să-i acorde un sprijin multilateral. Primul secretar al C.C. al P.S.U.G. a afirmat că R.D.G. se pronunță cu hotărîre pentru stricta respectare a Acordului de la Paris de către toate părțile și a cerut ca administrația de la Saigon să înceteze încălcarea permanentă a armistițiului, să elibereze pe toți prizonierii politici și să acorde libertăți democratice în regiunile controlate de către aceasta în Vietnamul de sud. Erich Honecker a exprimat admirația P.S.U.G. și a poporului R.D.G. față de oamenii muncii din Vietnam, care, sub conducerea Partidului celor ce Muncesc, au obținut remarcabile succese în refacerea economiei naționale și în construirea socialismului. El s-a pronunțat pentru adîncirea colaborării între P.S.U.G. și Partidul celor ce Muncesc din Vietnam, între R.D.G. și R. D. Vietnam.

Cuvîntările rostite de către șefii celor două delegații ale convorbirilor dintre R.D.G. și R.D. Vietnam, la recepția oferită de C.C. al P.S.U.G., Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale R.D.G., în onoarea delegației de partid și guvernamentale a R. D. Vietnam, au prilejuit exprimarea punctelor de vedere ale celor două părți într-o serie de probleme importante ale situației internaționale. Președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G., Horst Sindermann, a declarat: „Vom milita permanent pentru ca evoluția pozitivă inițiată în Vietnam, în întreaga Indochină și în Europa să fie consolidată și să fie ireversibilă. Noi condamnăm împreună cu dumneavoastră orice încercări de nerespectare și de încălcare a Acordului de la Paris și ne pronunțăm energic împotriva interpretărilor arbitrare și a altor practici cu ajutorul cărora se încearcă să se anuleze realitățile devenite istorice".

La rîndul său, Fam Van Dong a arătat că recunoașterea largă internațională a R.D.G. ca stat independent și suveran este precizată definitiv și trainic în multe tratate și acorduri internaționale, printre care și tratatul privind bazele relațiilor dintre cele două state germane semnat la Berlin, capitala R.D.G. Primul ministru al R. D. Vietnam a declarat că guvernul său sprijină fără rezerve cererea justă a R.D.G. de strictă respectare a acordurilor și tratatelor care se referă la cele două state germane și respinge orice fel de interpretări și acțiuni care contravin acestor tratate și acorduri.

Referindu-se la importanța Acordului de la Paris, premierul R. D. Vietnam a declarat: „Această victorie deschide o nouă perspectivă pentru menținerea și consolidarea trainică a păcii, pentru intensificarea edificării socialismului în Vietnamul de nord, pentru realizarea independenței și democrației în Vietnamul de sud, pentru a se păși mai departe pe calea reunificării pașnice a patriei și prin aceasta spre consolidarea păcii în Indochina, în Asia de sud-est și în întreaga lume. Punctul de vedere consecvent al guvernului R. D. Vietnam și al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de sud — unicul reprezentant legitim al populației din Vietnamul de sud — constă în respectarea deplină și în aplicarea strictă a Acordului de la Paris asupra Vietnamului".

Vizita delegației de partid și guvernamentale a R. D. Vietnam în R.D.G. a constituit o nouă afirmare a relațiilor strînse de prietenie dintre cele două partide și guverne, o manifestare caldă de simpatie reciprocă și de solidaritate în lupta pentru pace și socialism. Sînt, toate acestea, idei ce se regăsesc și în comunicatul final publicat la încheierea vizitei.

VARȘOVIA

Varșovia. Ministrul de externe vest-german, Walter Scheel, și omologul său polonez, Stefan Olszowski

Rezultatele vizitei lui Walter Scheel

Corespondență de la Gheorghe Ciobanu

Pentru a treia oară în ultimii trei ani, Varșovia a găzduit vizita șefului diplomației vest-germane, Walter Scheel, vicecancelar al R.F.G. Prezența sa de două zile și jumătate în capitala Poloniei a constituit un răspuns la călătoria făcută anul trecut la Bonn de omologul său polonez S. Olszowski — prima vizită a unui ministru de externe al R.P.Polone în R.F.Germania — finalizată prin perfectarea problemei stabilirii relațiilor diplomatice și deschiderii la Varșovia și Köln a sediilor celor două ambasade. Această hotărîre a fost adoptată ca rezultat al semnării, în decembrie 1970, a Tratatului privind bazele reglementării relațiilor dintre cele două state, document care a constituit piatra fundamentală a procesului de normalizare a raporturilor bilaterale, proces care, în aprecierea ziarului „Trybuna Ludu", „corespunde nu numai intereselor celor două țări, ci și intereselor colaborării pașnice pe continentul nostru".

În preajma vizitei lui W. Scheel, presa varșoviană, făcînd bilanțul realizărilor dobîndite pe calea dezvoltării relațiilor bilaterale, cita printre altele : creșterea volumului schimburilor comerciale („Politika", publicînd o convorbire cu W. Scheel, arată că R.F.G. este partenerul occidental cel mai important al Poloniei), stabilirea legăturilor culturale, creșterea schimburilor reciproce de turiști, convorbirile întreprinse în vederea soluționării problemelor umanitare, multiplicarea contactelor dintre exponenții diferitelor grupări sociale, dintre reprezentanții oficiali ai celor două țări. Speranța manifestată de presa poloneză că noua vizită a lui W. Scheel va marca, ca și cele precedente, un progres pe calea dezvoltării relațiilor bilaterale, s-a dovedit a fi justificată, fapt confirmat de ministrul Olszowski în cadrul unei conferințe de presă, unde el, împreună cu oaspetele vest-german, a răspuns întrebărilor ziariștilor. „Această vizită, a arătat Olszowski, a reprezentat o nouă etapă în direcția înlăturării greutăților din calea dezvoltării relațiilor, cu acest prilej fiind trasate coordonatele viitoarei colaborări". La rîndul său, W. Scheel, după ce a exprimat satisfacția pentru rezultatele vizitei și a punctat atmosfera contructivă în care s-au desfășurat convorbirile, a spus : „Am exprimat toate aspectele relațiilor bilaterale și am adoptat hotăriri care să

CONTRAPUNCT

Banii și pămîntul

Radu Budeanu

În miezul Parisului, pămîntul a căpătat o demonică forță de atracție. El a devenit mai important decît Parisul însuși. Pentru cîteva sute de metri pătrați de sol, luat ca atare, averi care se calculează de la opt zerouri în sus, sînt gata să zdrobească, cu furie și eficiență, totul în calea lor, pentru a lăsa în urmă severe, reci și banale blocuri administrative, conținînd o maximă cantitate de birouri și funcționari pe unitatea de suprafață. Parisul își joacă soarta și istoria în lupta acerbă care se dă acum între bancheri și urbaniști. Nu de mult, Halele centrale care au atras, de-a lungul multor decenii, esteții la orele mici de dimineață, și-au dat obștescul sfîrșit dispărînd într-un cor de pasiuni dezlănțuite pro și pasiuni dezlănțuite contra. Armata de boemi partizani ai escapadelor nocturne își vor găsi alte locuri de întîlnire la orele acelea incomparabile cînd noaptea nu amenință încă să se facă zi. Dar, halele ca halele...

Ce se va întîmpla însă cu perimetrul, vai, destul de larg și de splendid, pe care bancherii îl pîndesc în virtutea cauzei rezonabile din punctul lor de vedere, de a-și aduna funcționarii grămadă, la un loc ? Ce se va întîmpla cu cei mai cocheți metri pătrați de Paris care, latură în latură, se așternîntre grădinile Tuileries și pantele din Montmartre ? Se vor transforma, dacă marea finanță învinge urbanismul (așa cum se prezintă el la Paris), într-un centru bancar. Într-un City ca la Londra, dar fără umorul său reținut, într-un Wall Street ca la New York, dar fără incomparabila sa demență rece. Lucrurile sînt clare. Valul fuziunilor și concentrărilor firmelor bancare accentuează fenomenul de dispersiune și inadaptare a vechilor localuri bancare. „Serviciile centrale de asigurare națională" activează la 19 adrese (într-u totul diferite), „Asigurările generale" la 17 adrese, foarte multe alte firme la fel. În schimb, „Rotschild" și-a oferit un imobil de o paralizantă funcționalitate care sfidează, prin stilul său ultracomprimat, pe acela rarefiat și neeconomicos al concurenței. În consecință, bancherii au aruncat o sobră mănușă pe masa plină de dileme a municipalității. Se propune, cu o olimpiană concizie, demolarea unui larg perimetru ultracentral al Parisului, acolo unde s-a produs, în ultimul secol, aproximativ 85 la sută din totalul poeziei franceze de calitate, în favoarea construirii unui cartier bancar. Un ziarist francez închizînd ochii și-a imaginat fără să se mai uite pe hartă ce va fi, dacă va fi, în urma acestui dezmăț demolator : „fațadele roccoco ale bulevardului «des Italiens» dispărute, fațadele corintiene ale Bursei (culmea — n.n.) distruse, Opera va fi gîtuită de garajele parterelor unor oarecari building-uri, piața Gaillon astupată de un super-market, teatrul Michodière ras de pe fața pămîntului și devenit parking..." și cîte și mai cîte. Ziariștii francezi, îndrăgostiți de Paris așa cum se află, plin de deficiențe și neeconomicos în centru, în dorința de a scuti totuși o istorie vie de dezastrul rece al betonului, au sugerat bancherilor amatori de supraeficiență o deplasare a „problemei". Astfel, subtil și de un real fair-play, revista „L'Express" a publicat negru pe alb că „forța bancherilor londonezi nu rezidă în concentrarea birourilor administrative de-a lungul Tamisei, ci în operativitatea rețelei lor de informații și de relații pe piața internațională".

Ceea ce este perfect adevărat și cu aplicație pe piața comunitară. Cîteva grupuri bancare britanice au reușit să contracteze pe continent, în Franța, la Paris, în centru, metri pătrați de pămînt necesari pentru a înfige reci, banale și sobre edificii administrative...

faciliteze înlăturarea greutăților ce mai există încă".

Rezultatele concrete ale acestei noi runde de negocieri polono—vest-germane. W. Scheel a fost primit de E. Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., de H. Jablonski, președintele Consiliului de Stat, și a avut convorbiri cu S. Olszowski la care au participat oficialități ale ambelor părți, precum și experți — sînt cuprinse în comunicatul comun publicat la Varșovia. În domeniul economic, după ce subliniază creșterea considerabilă a schimburilor comerciale, necesitatea unei reduceri a decalajului în relația export-import, documentul arată: „Cele două părți au convenit că cooperarea industrială trebuie să fie în viitor sprijinită ca parte importantă a relațiilor economice". „Părțile acordă o atenție deosebită încheierii unui acord pe termen lung (W. Scheel a precizat la conferința de presă că durata lui s-ar extinde pe o perioadă de 10 ani), privind cooperarea economică, industrială și tehnică care să creeze condiții avantajoase pentru colaborarea în aceste domenii. Se prevede înființarea, în baza acordului amintit, a unei comisii guvernamentale mixte care să stimuleze colaborarea economică. Guvernul R.F.G. și-a exprimat asentimentul de a facilita acordarea unui credit în condiții avantajoase".

În vederea dezvoltării continue a colaborării și în alte domenii, se relevă în comunicat, „se prevede încheierea unui acord cultural, precum și în sfera științei și tehnicii și, totodată, a unui acord asupra comunicațiilor aeriene".

Abordînd o largă paletă a problematicii internaționale, „cele două părți și-au exprimat satisfacția față de desfășurarea și rezultatele consultărilor multilaterale pregătitoare ale Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, ca și asupra conferinței inaugurale a miniștrilor de externe de la Helsinki. Totodată, s-a exprimat speranța că activitatea intensă de la Geneva, în cadrul comisiilor, se va desfășura într-o atmosferă constructivă". De notat că, la conferința de presă amintită, W. Scheel, răspunzînd unei întrebări privind colaborarea celor două guverne în cadrul conferinței europene, a arătat: „Țările noastre sînt interesate vital ca această conferință să se încheie cu succes și în acest scop vom menține contacte și mai strînse". În legătură cu situația din Orientul Apropiat, cei doi miniștri „și-au exprimat nădejdea că în curînd se va reuși să se obțină o soluționare justă și trainică a conflictului în conformitate cu rezoluția Consiliului de Securitate din 1967, care garantează dreptul la existență și securitate pentru toate țările și popoarele din această regiune".

Părțile au convenit asupra necesității continuării schimbului de opinii și consultărilor dintre cele două guverne, hotărînd, ca o concretizare elocventă a acestei decizii comune, ca, în viitorul apropiat, S. Olszowski să facă o vizită la Bonn pentru „a continua convorbirile desfășurate la Varșovia asupra problemelor importante", iar E. Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., să întreprindă, la invitația cancelarului W. Brandt, o vizită în prima jumătate a anului 1974.

Hotărîrile adoptate vorbesc de la sine asupra importanței deosebite pe care a căpătat-o în cronica relațiilor polono—vest-germane noua rundă a negocierilor ce s-au desfășurat la sfîrșitul săptămînii trecute la Varșovia.

TAILANDA

Bangkok. Înfruntări violente între poliție și studenți; „lucrurile tind să se schimbe..."

Cauzele exploziei

Mai devreme sau mai tîrziu — prevestea, în urmă cu cîteva luni, un cotidian din Bangkok — Tailanda va fi zguduită, în mod sigur, de o explozie. Și explozia s-a produs. Cu resorturi aparent fragile și nesemnificative dar, în profunzime, cu determinări ce explică prezicerea ziarului tailandez. Cu o violență ce a surprins pe acei comentatori obișnuiți să vorbească despre „tradiționalul calm" politic siamez. În sfîrșit, cu rezultate care demonstrează că și în această parte a sud-estului asiatic, considerată endemic subjugată dictaturii militare, lucrurile tind să se schimbe.

Pe scurt, recentele evenimente s-au petrecut în felul următor: „Criza a izbucnit la 6 octombrie — povestește de la fața locului corespondentul ziarului «Frankfurter Allgemeine Zeitung» —, cînd un grup de lideri ai studenților, ziariști și politicieni au împrăștiat manifeste, prin care cereau elaborarea grabnică a Constituției demult promise. Mareșalul Prapass Charusathiara, vicepremier și șef al poliției tailandeze, a dispus arestarea a 13 dintre militanți. Drept urmare, studențimea s-a adunat pentru a demonstra. Studenții au cerut adoptarea unei Constituții definitive, reinstalarea condițiilor democratice și eliberarea imediată a celor 13 arestați.

Repede, demonstranții au dobîndit mulți adepți. Toate universitățile și școlile și-au închis porțile. Studenți din întreaga țară s-au grăbit să vină la Bangkok. La sfîrșitul săptămînii trecute, numărul demonstranților era apreciat între 2—400 000. Populația Bangkokului a manifestat simpatie față de studenți, atunci cînd nu s-a alăturat lor, donînd bani și alimente. La 12 octombrie, Asociația studenților a pronunțat un ultimatum pentru eliberarea necondiționată a celor 13 arestați. La 13 octombrie, guvernul a cedat demonstranților și a promis în plus să prezinte, pînă în octombrie anul viitor, o Constituție definitivă a țării. Situația a continuat totuși să se agraveze, deoarece, sătui de amînări, studenții au revendicat rezolvarea problemei Constituției încă în acest an. Deși, în cele din urmă a intervenit regele Bhumibol, care se bucură de respectul tuturor părților, sute de mii de studenți au continuat să demonstreze, devenind tot mai evident că obiectivul inițial al demonstrației se transformase într-o campanie anti-guvernamentală fățișă. Duminică dimineața — la 14 octombrie — cîteva mii de studenți au luat cu asalt Ministerul Informației. Poliția și armata, care se găseau deja de mai multe zile în stare de alertă, au primit ordin să tragă în manifestanți. A fost debutul unor sîngeroase înfruntări pe străzile orașului Bangkok. Au fost incendiate mai multe clădiri publice. Au fost sute de morți și răniți".

În seara zilei de 14 octombrie, guvernul aflat sub conducerea mareșalului Thanom Kittikachorn s-a văzut forțat să demisioneze. Mai mult, mareșalii Thanom și Prapass au fost nevoiți să renunțe și la funcțiile militare și să părăsească țara. Ministrul de interne din actualul guvern a dezvăluit intenția guvernamentală ca principalii vinovați de recentele evenimente: fostul premier Kittikachorn, fiul său, colonelul Narong, care a condus represiunea armată, și fostul vicepremier, Prapass Charusathiara să fie judecați de o Curte specială creată.

Sarcina formării noului guvern a revenit dr. Sanya Thammasat, rector al Universității din Bangkok, care a promis tailandezilor o Constituție definitivă care va intra în vigoare în următoarele trei luni, și alegeri generale în vara anului viitor.

Despre Tailanda se știe că a fost singura țară din sud-estul asiatic care și-a menținut independența în vremea expansiunii imperialiste. A fost, desigur, o independență de un anumit fel, întrucît, pînă la cel de al doilea război mondial se semnala la Bangkok prezența unei mulțimi de consilieri politici și militari britanici. Nu era însă vorba de o exploatare colonială directă ca în cazul Birmaniei sau Indochinei pentru care Tailanda reprezenta un model și cărora schimbarea de nume, în 1949, a Siamului în Tailanda, ceea ce semnifică „țară a oamenilor liberi" le părea justificată.

Evoluția situației din ultimii ani arată însă că Tailanda a alunecat tot mai mult în sfera de acțiune a Statelor Unite, transformîndu-se într-un pilon important al politicii americane asiatice. Începută ca și în alte cazuri sub formă de masiv ajutor în dolari, atragerea Tailandei de către S.U.A. începe în jurul anilor '50 și se dezvoltă, trecînd la instalarea de baze pe teritoriul tailandez (7 mari baze aero-navale cu 45 000 oameni pe teritoriul tailandez) și la consacrarea relațiilor aparte constituite în cadrul tratatelor regionale, tip SEATO sau al tratatelor bilaterale, cum a fost cel încheiat, în martie 1962, între secretarul de

stat american Dean Rusk și ministrul de externe tailandez Thanat Khoman.

Secolele de independență au făcut ca modularea politicii tailandeze la condițiile supuse de „cooperarea" cu S.U.A. să nu fie lipsită de obstacole și rezistență. Însuși Thanat Khoman, semnatar al tratatului din 1962, observa cîțiva ani mai tîrziu: „Conviețuirea dintre Tailanda și Statele Unite este, pentru ambele părți, o conviețuire din necesitate", iar ambasadorul S.U.A. la Bangkok, Leonard Unger, da curs dezamăgirii în remarca: „Avînd o experiență a autoguvernării de peste 700 de ani, tailandezii nu sînt nevoia să-și ajusteze ideile lor de rezolvare a problemelor la concepțiile din străinătate despre felul cum trebuie făcute lucrurile".

Privită prin prisma războiului din vecinătate și a aportului tailandez la acesta, situația internă siameză a ocupat mai puțin atenția observatorilor. Un alt mit, întreținut cu grijă de americani, despre o Tailandă „oază de pace și prosperitate" într-o Asie agitată de război, a funcționat o vreme în mod ireproșabil. Apropierea de realitățile tailandeze a sfîșiat însă vălul acestor imagini, demonstrînd fragilele fundamente ale impresiei de stabilitate și prosperitate a statului tailandez.

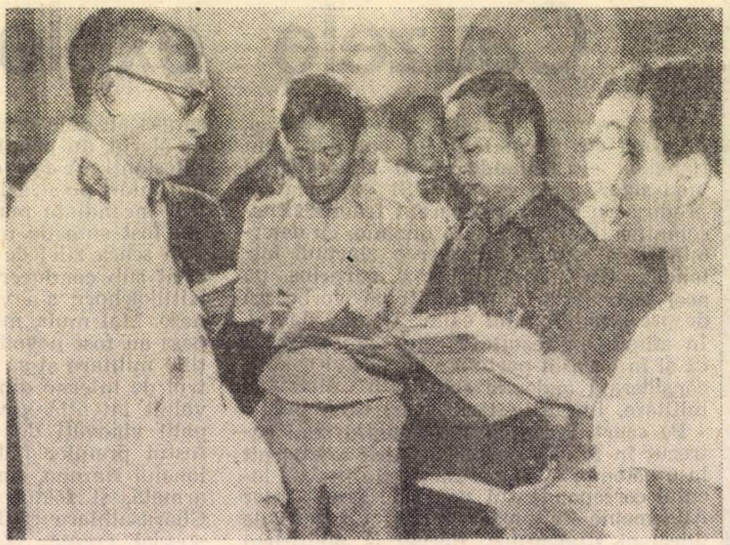

Noul premier tailandez, dr.Sanya Thammasat, rector al Universității din Bangkok, jurist de profesie: „Constituție definitivă și viitoare alegeri generale"

Țară subdezvoltată, Tailanda ocupă prin producția globală unul din ultimele locuri din Asia. 80 la sută din venitul național îl reprezintă partea agriculturii în care e ocupată 80 la sută din populație. Și totuși, remarca, în urmă cu cîțiva ani, economistul american Ingram „în producția de orez, țăranii tailandezi utilizează încă unelte de care se serveau strămoșii lor". Industria, cu toate investițiile străine, rămîne departe de succesele așteptate. Așa încît mult trîmbițata prosperitate tailandeză se reduce în ultimă instanță doar la profilul „occidental" al Bangkokului.

■

Pe plan politic, Tailanda era recomandată drept „model" de succes al implantării democrației parlamentare burgheze în Asia de sud-est cu sprijinul militar „logistic" american. Dar, abia reconstituit în 1969, după 10 ani de conducere militară exclusivă, parlamentul era din nou desființat prin „autolovitura de stat" a mareșalului Kittikachorn din noiembrie 1971. Venit încă din 1963 la putere, mareșalul Thanom Kittikachorn și gruparea sa de militari și-au concentrat eforturile în direcția cumulării unui grad tot mai accentuat de putere, fără a acorda atenția necesară problemelor social-economice grave cu care era confruntat statul tailandez. Încercînd să stăvilească, în cele din urmă, valul nemulțumirii, guvernul Kittikachorn a adoptat unele măsuri — paleative însă, care nu au satisfăcut masele. Printr-o Constituție provizorie promulgată în decembrie 1972 și care acorda puteri dictatoriale primului ministru se încerca, astfel, să se amîne, cu încă trei ani, termenul elaborării unei Constituții definitive.

Marasmul economic, înfeudarea țării intereselor americane, incapacitatea, din ultimul deceniu, a conducătorilor militari de a da un răspuns eficient problemelor țării adoptînd o politică represivă, antipopulară au condus la crearea unei largi mișcări de rezistență, a cărei organizare în Frontul patriotic tailandez a fost semnalată în ianuarie 1965. Înființarea, în 1969, a „armatei de eliberare a poporului" a marcat o nouă etapă în dezvoltarea mișcării populare antidictatoriale. Acțiunile forțelor patriotice s-au extins cu repeziciune pe întreg teritoriul țării. Programul în 6 puncte prezentat — avînd drept obiective: răsturnarea guvernului de dictatură militară, crearea unui guvern patriotic și democratic și apărarea libertății și drepturilor democratice ale poporului; retragerea din SEATO, încetarea amestecului în afacerile țărilor vecine; denunțarea tuturor tratatelor inechitabile semnate de Tailanda cu Statele Unite și alungarea din Tailanda a tuturor trupelor străine; promovarea producției agricole, ajutorarea țăranilor săraci, încurajarea și apărarea industriei și comerțului, impunerea de restricții capitalului străin, care urmărește să obțină profituri de pe urma Tailandei și crearea unei economii naționale independente, care să se bizuie pe forțele sale proprii; îmbunătățirea nivelului de trai al poporului, reprimarea și pedepsirea cu severitate a birocratismului, reforma agrară; dezvoltarea învățămîntului și sănătății publice, îmbunătățirea sistemului cultural și educațional — a găsit o largă adeziune în rîndul populației.

Deși, cum semnalam mai înainte, tulburările încercate de regatul tailandez pot părea surprinzătoare, în fond ele nu sînt altceva decît o traducere în fapt a unei vechi stări de nemulțumire resimțite tot mai acut, în ultimii ani, de societatea tailandeză. Așa încît arestarea, la 6 octombrie, a celor 13 opozanți politici a servit doar de detonator pentru izbucnirea la suprafață a unei crize latente dar grave, circumscriind — așa cum au arătat în revendicările lor masele studențești — coruptia cercurilor conducătoare și imposibilitatea lor de a forma un regim reprezentativ, șomajul și inflația din țară, raporturile de tip special cu Statele Unite și, în acest context, contribuția Tailandei la războiul din Vietnam.

■

Revirimentul adus în climatul sud-est asiatic de acordurile de pace privind Vietnamul și Laosul a grăbit, de asemenea, maturizarea crizei regimului de la Bangkok. După retragerea trupelor S.U.A. din Vietnam, Tailanda a devenit cel mai important pion al prezenței americane în sud-estul Asiei și, totodată, scria ziarul vest-german „Die Welt", cea mai mare garnizoană americană situată în afara S.U.A. Un nou cartier general american pentru Asia de sud-est a fost instalat la Bangkok în locul Comandamentului Suprem plecat din Saigon.

Retragerea S.U.A. din Vietnam și, în genere, noile orientări asiatice ale politicii americane au stîrnit, mai mult ca oricînd în rîndul diplomației tailandeze, semne de întrebare față de eficiența unei alianțe atît de strînse cu Statele Unite. Cu atît mai mult cu cît ajutorul militar american pentru Tailanda va fi, conform noilor hotărîri ale Congresului, simțitor redus. Retragerea, cîteva luni după acordurile de pace, a unei părți a forțelor armate americane staționate în Tailanda n-a înviorat atmosfera, foștii ei conducători militari, obișnuiți să primească subsidii și sfaturi de la Washington, găsindu-se în totală derută. Și s-a ajuns ca foști susținători fervenți ai prezenței S.U.A. în Tailanda, ca de pildă, fostul ministru de externe Thanat Khoman, care a contribuit considerabil la aducerea americanilor în țară, să declare: „Americanii folosesc Tailanda ca un ultim bastion în războiul rece. «Cordonul sanitar» al lui John Foster Dulles nu poate fi realizat. Vechile metode nu mai sînt eficiente. Americanii și-au modificat politica față de Europa și față de China, nu însă față de noi. Prin aceasta ei pun în pericol relațiile noastre cu vecinii".

Vechea sa optică privind relațiile cu vecinii, care a condus-o spre implicarea directă în războiul din Indochina, alături de S.U.A., fiind acum distrusă de evenimente, Tailanda se găsește în fața necesității adaptării ei la situația modificată din regiune și a reapropierii ei de vecini. De data aceasta însă de pe alte poziții, stabilite de recentele sale concluzii privind eșecul politicii de aliniere la o intervenție străină în afara granițelor.

■

Complexitatea stării de lucruri tailandeze a furnizat motive de nemulțumire unor cercuri și pături largi ale populației. Așa se explică ecoul și sprijinul pe care le-au întîlnit recentele revendicări studențești în rîndul muncitorimii, a cercurilor budiste, a cercurilor de afaceri ș.a. Noul guvern tailandez, format la 16 octombrie, regrupează, consideră observatorii, diferite tendințe opuse fostei conduceri și el se bucură, în prezent, de sprijinul unei bune părți a populației, a clerului și regelui. Calmul a fost restabilit în țară și primele declarații ale noii conduceri ar îndreptăți speranța într-o evoluție pozitivă a situației. Vorbind despre profilul noii Constituții, noul ministru de justiție, dr. Prakorb Hutasing, a arătat că se are în vedere separarea puterilor executivă, legislativă și judiciară, instaurarea unui climat democratic și desemnarea regelui ca șef al statului. Cotidianul „Bangkok Post" a vorbit, de asemenea, de suprimarea, în cadrul noii constituții, a postului de comandant suprem al forțelor armate, în scopul, preciza ziarul, evitării situației în care, militarii, prevalîndu-se de condiția cîștigată în ierarhia militară, să poată interveni pe plan politic. Rămîn însă cîteva puncte de întrebare.

Întîi: ce va face armata, obișnuită să guverneze, cu cîteva „paranteze civile", aproape fără discontinuitate din 1933 pînă azi? Apoi, reducerea ajutorului american nu va fi desigur fără consecințe pentru economia tailandeză. În sfîrșit, în pofida încetării focului în Vietnam și Laos și a destinderii crescînde în această regiune, Statele Unite par decise să mențină forțe substanțiale în continent.

Aceste și multe alte semne de întrebare se ridică spre rezolvare în fața noului guvern.

Liana Enescu

ORIENTĂRI ŞI REEVALUĂRI ÎN POLITICA S. U. A. (II)

Faţă de Europa — între realism şi politica de bloc

Corespondenţă din Washington de la Adrian Comănescu

În raportul său de politică externă adresat Congresului în anul 1973, preşedintele Nixon introduce capitolul privind Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa, caracterizînd această conferinţă ca una din cele două probleme (cealaltă fiind reducerea trupelor în Europa, în fapt un alt aspect al aceleiaşi probleme fundamentale) care „vor pune la încercare capacitatea coaliţiei occidentale de a împăca unitatea sa cu diversitatea sa". (U.S. Foreign policy for the 1970's, 3 mai 1973, pag. 88).

Ni se pare că această apreciere este deosebit de semnificativă, pentru că ea reflectă concepţia care predomină în gîndirea şi practica politică americană faţă de problemele securităţii şi cooperării general-europene şi anume preocuparea de a privi şi de a aprecia problemele generale ale continentului prin prisma intereselor alianţei politico-militare atlantice. Traducînd mai pe înţelesul tuturor această concepţie, revista „U.S. News and World Report" din 15 octombrie 1973 scrie : „Pentru occident, conferinţa (pentru securitate şi cooperare în Europa) este ceva care trebuie mînuit cu abilitate pentru a proteja unitatea alianţei atlantice şi a păstra echilibrul de forţe".

Pe de altă parte, îşi face loc, şi în S.U.A., tot mai mult realitatea că pacea şi cooperarea în Europa, ca de altfel în întreaga lume, nu se mai pot bizui pe schema anacronică şi de-a dreptul periculoasă a echilibrului militar, a diviziunii lumii şi continentelor în blocuri. De altfel, chiar în raportul menţionat al preşedintelui Nixon, cîteva pagini mai departe de pasajul citat la început, se spune: „dacă pacea în Europa este să fie durabilă, baza ei trebuie să fie largă", (pag. 91).

Contradicţia dintre concepţia veche dar adînc înrădăcinată a blocurilor şi echilibrului de forţă şi realităţile noi care tind să reducă tot mai mult şi pînă la urmă să elimine forţa din raporturile interstatale explică, în esenţă, drumul sinuos şi contradictoriu al S.U.A. faţă de problemele cooperării general-europene. Acest drum are o istorie care merită a fi amintită aci, nu atît de dragul povestirii cît mai curînd pentru înţelegerea perspectivelor.

Din capul locului, observatorul european, mai ales din estul european, remarcă imediat faptul că în documente oficiale, ca şi în studii academice, în presă ca şi în conversaţii uzuale, cei mai mulţi americani înţeleg prin „Europa" numai Europa occidentală sau mai exact ţările vest-europene participante la alianţele occidentale. În parte, aceasta reflectă considerente ideologice, interese de clasă, neînţelegerea, nerecunoaşterea şi adesea ostilitatea care a dominat multă vreme orientarea americană faţă de transformările revoluţionare din Europa după eliberarea de sub jugul fascist.

Dar, după cum se întîmplă adesea, considerente ideologice nu pot fi despărţite de considerente de politică de putere, de sfere de influenţă, de echilibru de forţă. Această politică poartă răspunderea pentru diviziunea continentului în blocuri militare. După cum observă profesorul William Griffith de la Massachusetts Institute for Technology, în această concepţie, Europa devenea un „obiect" şi nu un „subiect" al politicii internaţionale. În acest context, considerente strategico-militare predominau în aprecierea americană asupra rolului Europei.

Conferinţă de presă a preşedintelui Nixon; „dacă pacea în Europa trebuie să fie durabilă, baza ei trebuie să fie largă"

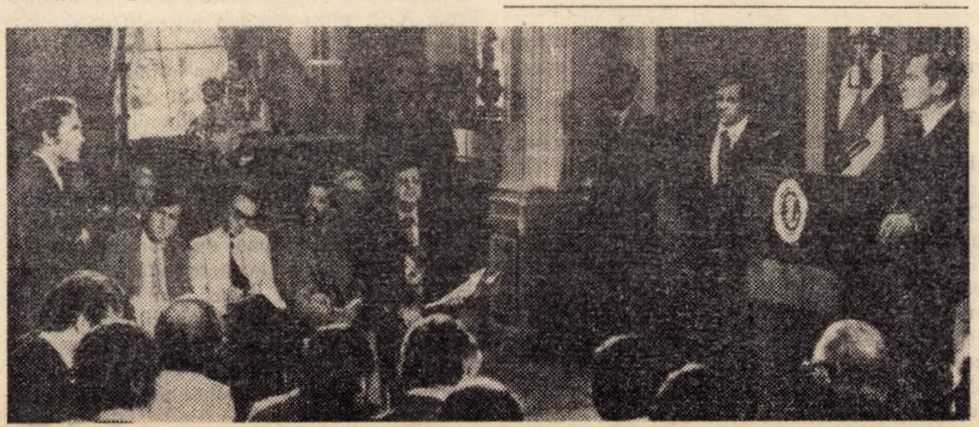

Nu o dată am întîlnit specialişti şi cercetători americani afirmînd că, în ultimă instanţă, din punct de vedere militar, Europa nu ar fi decît un apendice al masei continentale euroasiatice, şi că acest fapt atîrnă greu în determinarea politicii S.U.A. faţă de Europa. Evident, instrumentul principal al politicii americane în Europa a devenit, într-un asemenea context, Pactul Atlanticului de Nord. Politica blocurilor militare întîmpină tot mai multe greutăţi, se ciocneşte tot mai des de cerinţele obiective ale dezvoltării paşnice a sistemului internaţional. Aceste cerinţe obiective sînt în parte şi indirect admise şi de americani atunci cînd se vorbeşte mereu de necesitatea adaptării N.A.T.O. la noile realităţi, cum ar fi diminuarea ponderei factorului militar în relaţiile dintre naţiuni, diversificarea echilibrului mondial etc. Dar procesul de adaptare demarează încet şi conceptul alianţei şi leadership-ului american continuă să apese cu greutate asupra actelor de politică externă ale S.U.A. chiar şi în momentul de faţă.

În mesajul prezidenţial citat se arată că „doctrina Nixon reprezintă o nouă definiţie a leadership-ului american dar nu abandonarea acestui leadership". Comentînd această declaraţie, profesorul Stanley Hoffmann scrie: „nu există o retragere reală a puterii americane — există o încercare dibace de a redistribui sarcinile (în cadrul alianţelor — n.n.) într-un astfel de mod încît primatul (american) să poată fi menţinut cu un cost mai redus şi cu un efort mai mic... Aliaţii trebuiau să devină mai puternici, dar ei nu trebuie să înceapă să aibă idei proprii" (Foreign policy, nr. 12, 1973, pag. 23-24).

În acest cadru se situează şi atitudinea S.U.A. faţă de Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa.

Evident, orice om cu bun simţ recunoaşte că S.U.A. are interese legitime în Europa şi că naţiunile europene sînt vital interesate în a avea relaţii bune cu S.U.A. Este o realitate faptul că orice măsură viabilă de securitate şi cooperare europeană reclamă participarea activă a S.U.A.

Pe de altă parte însă, identificarea intereselor S.U.A. cu interesele menţinerii alianţei militare occidentale şi ale leadership-ului american în alianţă a creat dificultăţi şi contradicţii în atitudinea şi activitatea S.U.A. faţă de cooperarea general-europeană. Sînt cunoscute condiţiile prealabile pe care S.U.A (ca şi alţi membri ai N.A.T.O.) le-au ridicat în calea convocării conferinţei europene (acordul cu privire la Berlinul occidental, încheierea negocierilor privind reducerea trupelor în Europa, progrese în negocierile privind armele strategice — S.A.L.T.).

Astăzi, dificultăţile iniţiale au fost depăşite şi conferinţa general-europeană este în curs de desfăşurare. Dar contradicţiile şi oscilaţiile în poziţia S.U.A. nu au dispărut. O ilustrare elocventă furnizează componenta militară a securităţii europene.

Multă vreme S.U.A. şi, la iniţiativa sa, N.A.T.O. au insistat că nu se poate începe discuţia despre securitatea europeană fără măcar un acord de a negocia şi reducerea trupelor în Europa. Evident, securitatea europeană este de neconceput fără măsuri adecvate de reducere a efectivelor armate şi armamentelor care să ducă treptat la dezarmarea generală. În momentul însă în care ideea unor negocieri militare a fost acceptată, S.U.A. au fost printre principalii factori care au căutat să

limiteze rolul conferinței europene în problemele militare, să reducă negocierile în aceste probleme la cadrul bloc și să limiteze aria și sfera negocierilor numai la o anumită regiune a Europei.

În S.U.A. întîlnești adesea argumentul că nu se pot obține rezultate concrete de pe urma unor conferințe cu mulți participanți, cu publicitate și că numai organisme restrînse și negocieri discrete pot da rezultate efective. Adevărul este însă că nu există o contradicție de neîmpăcat între valoarea practică a tratativelor nepublice și a contactelor restrînse și democratizarea vieții internaționale care se impune cu necesitatea unei legi obiective, avînd în vedere că nu există soluții viabile ale problemelor internaționale fără participarea tuturor statelor interesate, mari și mici. Rezultatele întîlnirii pregătitoare de la Helsinki sînt un exemplu concludent.

În aceeași ordine de idei merită o discuție și un alt argument american frecvent întrebuințat în apărarea rezervelor S.U.A. față de conferința general-europeană și anume acela că ea ar avea drept țel și ar putea duce la consacrarea diviziunii actuale a Europei în blocuri militare opuse.

Este, desigur, îmbucurător că în S.U.A. se manifestă temeri și opoziție față de consacrarea diviziunii Europei în blocuri și alianțe și că principiul cooperării între state indiferent de orînduirea lor socială este acceptat ca politică oficială. Această atitudine rațională își găsește expresia în dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre S.U.A. și țările socialiste, față de care S.U.A. înțeleg să se comporte, după cum se spunea în mod oficial încă din 1969, ca „de la stat suveran la stat suveran". Evoluția raporturilor româno-americane are din acest punct de vedere o valoare de semnificație internațională. Dezvoltarea relațiilor bilaterale între toate statele participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa reprezintă, fără îndoială, o componentă esențială a securității continentului.

Dar componenta multilaterală nu este mai puțin importantă. De aceea, opoziția față de consacrarea diviziunii Europei în blocuri militare trebuie să fie o sursă nu de rezerve, ci de sprijin activ pentru conferința europeană. Într-adevăr, întîlnirea pregătitoare de la Helsinki a arătat că tocmai conferința general-europeană, în măsura în care reprezintă un for cu adevărat democratic în care toate statele participă cu drepturi egale, indiferent dacă fac sau nu fac parte din alianțe militare, este unul din cele mai bune mijloace pentru crearea condițiilor care să ducă treptat la înlăturarea diviziunilor artificiale ale continentului european.

Unii oameni politici americani încep să avertizeze că opoziția și rezervele față de acțiuni multilaterale general-europene ar putea ca în loc să prevină dezintegrarea alianțelor militare să creeze tensiuni mari în cadrul acestora, împingîndu-le pînă la punctul de rupere. Astfel, de pildă, deputatul Benjamin Rosenthal, președintele subcomitetului european al comisiei Camerei Reprezentanților pentru afaceri externe, este de părere că Statele Unite au acum (prin conferința general-europeană) nu numai ocazia dar și răspunderea de a lua inițiativă pentru „un nou sistem în Europa". Deputatul propune o reducere unilaterală „mică dar semnificativă" a trupelor N.A.T.O. („Foreign affairs", ianuarie 1973).

Desigur, Rosenthal reprezintă încă o minoritate în rîndurile Congresului și a personalităților de răspundere americane. Dar de pe acum se aud păreri autorizate că minoritatea de azi s-ar putea transforma în majoritate în doi-trei ani.

Conștiința acestei perspective va atîrna și în elaborarea pozițiilor americane la faza finală a conferinței general-europene.

Industria petrolului — o pîrghie principală în modernizarea țării

REPORTAJ PE GLOB

ABADAN–SHIRAZ

Dumitru Constantin

Deși la început de Khordad (22 mai – 21 iunie ; ultima lună a primăverii iraniene), Abadanul ne primește aproape de limita maximă a temperaturii atinse pe aceste meleaguri : +45°C la umbră la orele 19 seara ! A fost primul fapt pe care l-am consemnat îndată ce avionul, decolat din Teheran, după o oră de zbor, a aterizat la Abadan – acest oraș simbol al unei bogății atît de prețuite – petrolul.

Aproape nimic nu-ți mai sugerează azi că actualul Abadan este o cu totul altă localitate decît cea cu același nume de acum cîteva secole, care a dispărut treptat, cu excepția cîtorva zeci de case care alcătuiesc satul ce se cheamă Magham Khazar și se află la patru mile sud de Abadan. Apoi, nu se știe cum, orobabil, însă, că atrași de pește le care populează cele trei rîuri apropiate – Bahmashir, la nord, Arvand, la sud, Khorramshar, la vest, cît și Golful Persic (în est) oamenii au revenit pe aceste meleaguri. Astfel încît cu vreo 50–60 de ani în urmă, Abadanul era o așezare rurală cu locuitori puțini, majoritatea lor ocupîndu-se, cum e ușor de presupus, cu pescuitul.

Cînd însă, în 1908, la Masjid-i-Sulaiman s-a descoperit petrol, Abadanul a devenit o cetadelă a prelucrării și, implicit, a expedierii. Două au fost argumentele care au determinat această alegere : privilegiata poziție geografică a așezării (vecinătatea cu amintitele rîuri și cu golful), cît și calitatea apei folosite în extracție. Era firesc, deci, ca insignifianta așezare rurală de la începutul secolului, cu pescarii, țesătoriile și plantațiile sale de curmale să se dezvolte rapid căpătînd aproape cu totul alte semne pe stema orașului de acum Pentru că azi, Abadanul este un adevărat oraș. Are aproape 400 000 de locuitori, este unul din cele mai mari centre petroliere din zonă, punct terminus al unei lungi pipeline, un puternic centru de export al produselor petroliere.

Rafinăria, situată în centrul orașului, înconjurată de locuințe aparținînd multora din cei 5 500 de salariați ai săi (1 250 ingineri, tehnicieni, personal de conducere, – restul muncitori), a fost naționalizată în anul 1950, fiind la ora actuală una din cele mai mari din lume. Folosind tehnologie avansată, ea distilează 22 milioane tone de țiței pe an, sau o jumătate de milion de barili pe zi, care ajung aici printr-un ingenios sistem de conducte ce leagă rafinăria cu 12 cîmpuri de exploatare a petrolului. De pe cea mai înaltă platformă a rafinăriei, panorama Abadanului devine mai apropiată. Undeva în stînga, dar nu departe și evident printre palmieri, identificăm A.I.T. alias Abadan Institute of Tehnology, înființat în anul 1938 și administrat de industria petrolieră National Iranian Oil Company (N.I.O.C.). Aici studiile durează patru ani, iar la încheierea lor studenții (în 1970 – 251) primesc licențe în tehnologia petrolului, petrochimie, explorări petroliere etc. Să consemnăm că, pe lîngă A.I.T., N.I.O.C.-ul mai patronează o școală artizanală, o alta de surori medicale și dispune, de asemenea, de un modern spital, de cinematografe și cluburi. Unul dintre acestea îl vizitasem cu o seară înainte. Acolo, la Clubul muncitorilor (2 000 membri, sală de cinema, terenuri de tenis, piscină, cantină-restaurant, bibliotecă) au consemnat impresionante gesturi de simpatie la adresa României, toate emanînd de la oa-

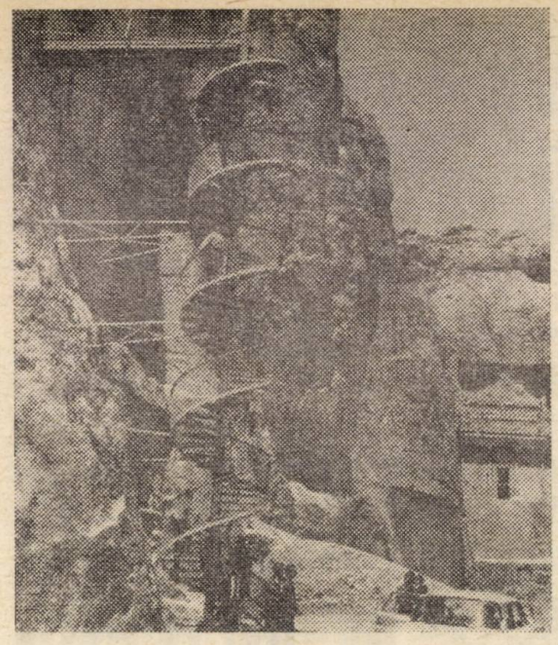

Săpat în stîncă, mormîntul lui Darius cel Mare, evocă vechea istorie persană ←

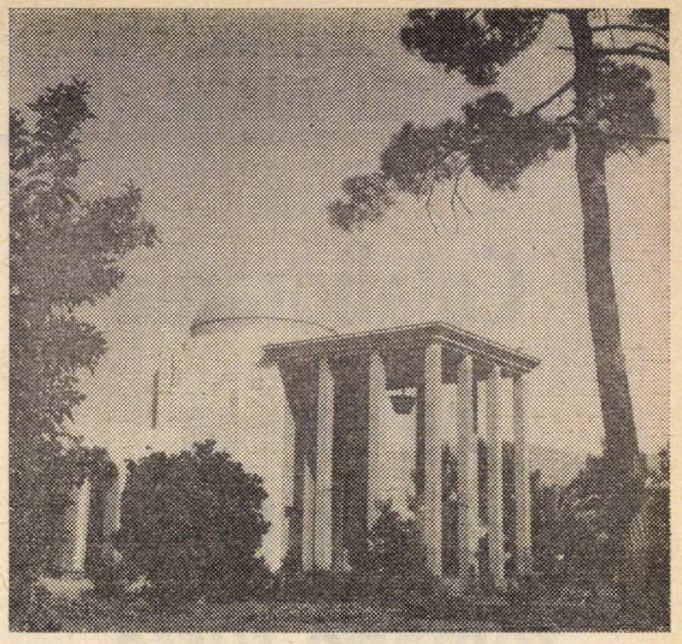

Shiraz. Monumentul poetului național Saadi — loc de pelerinaj în „orașul vinului roșu, al trandafirilor, ospitalității și poeților" →

meni simpli întîlniți și abordați cu totul întîmplător.

La Abadan, la prînz, orașul dă o ciudată impresie de pustietate parcă regizată. Palmierii, mulți și cocheți, și alți arbori cu frunze adaptate condițiilor climaterice ascund, sau le feresc de puternica dogoare, casele de regulă netencuite, aranjate pe străzi perfect geometrizate. Ghirlande de becuri multicolore, ca în sărbătorile noastre de iarnă, pavoazează fiecare casă, fără excepție. Am crezut că pe „Strada îndrăgostiților, întîlnită în Khorramshar, vom găsi pe cei cărora artera le este destinată. Dar nu i-am întîlnit. Am aflat că o fac doar seara cînd imperceptibile și nesemnificative răcori vor fi apărînd în unda, ce părea incremenită, a căldurii.

Cu aceste imagini și cu altele ne îmbarcăm în avion pentru a pleca spre Shiraz. Din înălțimi mai privim o dată orașul și împrejurimile, apoi priveliștile care se succed : Kargul — insula cu instalații complet automatizate pentru tranzitarea produselor petroliere, pe care o cunoscusem în amănunt într-un film proiectat tot la Abadan, apoi sondele de extracție **off shorre** scăldate de apele ireal de limpezi ale Golfului Persic, Bucherul (polul căldurii în Iran) — imense întinderi sterpe care ascund, probabil, în adîncuri atîtea bogății ce-așteaptă momentul ieșirii la lumină, altele albe — sarea de la suprafață. E indiciul cert că ne aflăm în ostans — (provincia) — Fars. Am ajuns la Shiraz.

Poate mai mult ca oriunde în Iran, aici, pecetea prezentului și caracteristicile trecutului — evidente și marcante ambele — s-au conjugat firesc și durabil. La început, Shirazul îți evocă mătasea de Shiraz. Întîlnirea cu orașul modifică substanțial și completează generos imaginea și înțelegi de ce ești întîmpinat politicos dar invariabil : „Bine ați venit în orașul vinului roșu, al trandafirilor, al ospitalității și al poeților".

Să începem cu această ultimă calitate. Shirazul este orașul lui Hafez și Saadi, cei doi poeți naționali iranieni. Sînt scriitorii care, pentru locuitorii de acum cîteva secole ai acestor locuri ca și pentru cei de azi, au reprezentat o nemaiîntîlnită hrană spirituală și, deopotrivă, o autentică mîndrie. De aceea, vizitele la monumentele lor — în fapt adevărate ritualuri — reprezintă momente unice și inefabile ale întîlnirii și dialogului omului cu creația. Dar, înainte de orice considerație un astfel de moment trebuie povestit.

Bulevardul Mohammad Reza Pahlavi. La extremitatea sa dinspre munte se află reședința imperială. E o clădire ale cărei decorații exterioare impresionează prin coloritul somptuos, prin bogăția lor, prin geometria impecabilă a întregului parc. Cîteva sute de metri mai departe, pe partea stîngă, ne oprim și intrăm în parc. Urcăm cîteva trepte. Intrăm pe ușa unui zid de formă circulară. În mijlocul spațiului se află monumentul lui Hafez. O cupolă se sprijină pe opt coloane. Sîntem rugați să privim atent pe cei care vin să-l viziteze. În timp ce în difuzoarele instalate în parc, cu o voce discretă se citesc distihuri ale Divanului, vizitatorii ajunși la mormînt pun trei degete ale mîinii drepte pe piatra lui și apoi, într-o concentrare și liniște desăvîrșite, **dialoghează** cu Hafez. Altfel spus, recită în gînd versete întregi din „Divan". Ni se spune că și azi încă în întreg Iranul, Divanul lui Hafez este constant „consultat". Abia aici înțelegi de ce poetul supranumit „Limba Tainei", care cîntă dragostea și vinul, se bucură de o așa mare audiență.

Pe același bulevard, la cîteva zeci de metri se află, nici nu se putea loc mai potrivit, Facultatea de filologie, iar la capătul lui, monumentul, la fel de impunător, la fel de vizitat deși altfel conceput — al poetului Saadi

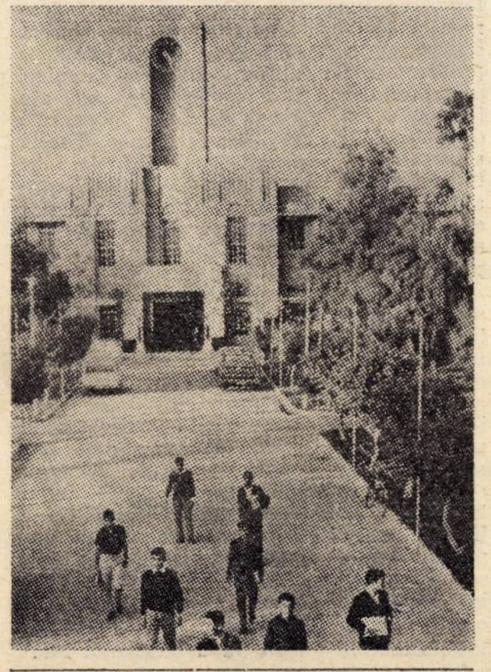

Institutul de tehnologie de la Abadan

a cărui operă este considerată ca unul din piscurile culturii (nu numai poetice) iraniene. Prin Golestan (Drăgina trandafirilor) Bustan (Livada) cu gazelurile sale lirice Saadi este unul din creatorii care a contribuit cel mai mult la cunoașterea în lume a sufletului poporului iranian. La impunătorul său mausoleu, împrejmuit, ca și cel al lui Hafez, de o grădină de chiparoși și trandafiri se consemnează momente de pelerinaj la fel de bogate și edificatoare în atitudini de profund respect.

Să mai rămînem la Shiraz. Pentru bazarul său și farmecul însolit, pentru a privi, admira și consemna acele activități care trimiteau cu brio la **suk**-urile arabe unde gravorii, din generație în generație, înscriu, de atîtea zeci ori sute de ani, pe vase ori platouri de aramă, aceleași impecabile ornamente.

De la Shiraz, pe noua șosea spre Persepolis, ne oprim la kilometrul 35. Aici se află Uzina de produse chimice care include și Uzina de sodă — obiectiv recent intrat în circuitul industrial iranian. Este pentru noi și un bun prilej de a consemna direct roadele cooperării și colaborării româno-iraniene, întrucît uzina a fost proiectată, livrată și construită de țara noastră. Întîlnim cîțiva din cei 31 specialiști români care aici, la mii de kilometri de București, Tîrnăveni, Cluj, Govora, Ocna Mureș, ne cer amănunte noi din țară și ne oferă în schimb date referitoare la construcția și capacitatea uzinei de produse sodice.

Ne adresăm apoi specialiștilor iranieni pentru a le afla părerea despre calitatea utilajelor uzinei, și, de asemenea, despre colaborarea cu colegii lor români. Și fie că am avut ca interlocutor pe Khorsad Nasser, inginerul șef al uzinei, pe Ali Serfi, maistru șef, pe carnete am notat aprecieri deosebit de pozitive referitoare la gradul înalt de automatizare, la calitatea produselor — peste așteptări, ne mărturisea ing. Khorsad Nasser. Mulți dintre interlocutorii noștri iranieni se specializaseră în România și nu era deloc surprinzător faptul că ne răspundeau în limba noastră.

Ca pretutindeni în Iran, și la Shiraz continuă să se construiască noi obiective economice sau să se extindă cele existente. Să consemnăm tot acum că și uzina pe care tocmai o vizităm urmează ca foarte curînd să-și dubleze capacitatea și aceasta în baza unui acord româno-iranian.

Revenim la Shiraz. Vîrful Gholeye Dena, cu cei peste 5 000 metri ai săi, domină orașul și-l veghează de secole.

LA A 50-A ANIVERSARE A REPUBLICII TURCIA

Colaborarea balcanică și relațiile româno-turce

M. Georgescu

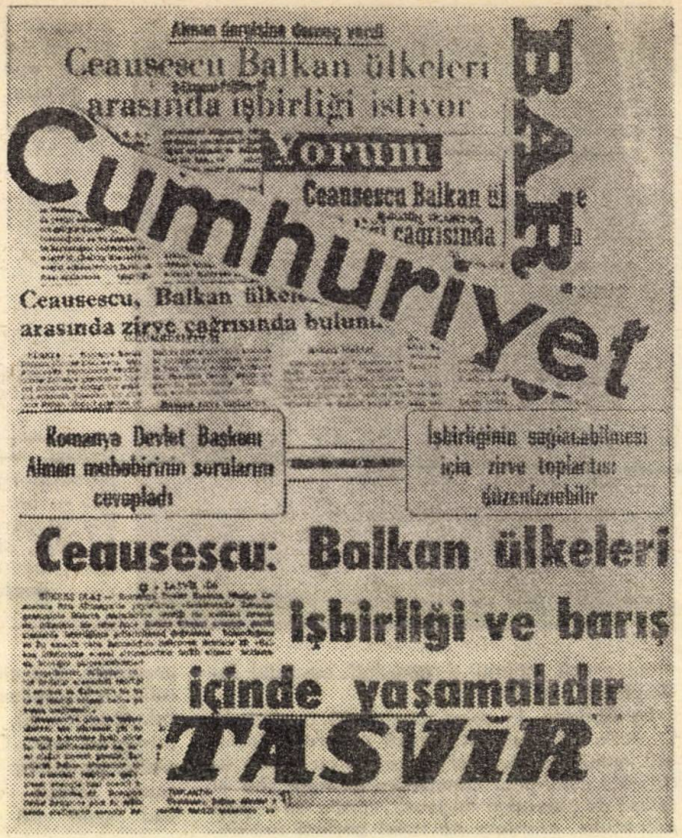
Ceausescu Balkan ülkeleri arasında işbirliği istiyor

Cumhuriyet

Ceausescu, Balkan ülkeleri arasında zirve çağrısında bulundu

Romanya Devlet Başkanı Alman muhabirinin sorularına cevapladı

İşbirliğinin sağlanabilmesi için zirve toplantısı düzenlenebilir

Ceausescu: Balkan ülkeleri işbirliği ve barış içinde yaşamalıdır

TASVİR

Presa turcă despre opiniile și inițiativele românești în problema Balcanilor; „Aportul constructiv al relațiilor de prietenie româno-turce la evoluția pozitivă a situației din Balcani" (din Comunicatul comun româno-turc, adoptat cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Turcia)

„Pace în țară, pace în lume" — dorința cea mai arzătoare, exprimată atît de sintetic, în numele poporului turc, de marele său conducător Mustafa Kemal, denumit de turci Atatürk („părintele turcilor"), s-a realizat, poate în cel mai fericit mod, în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor și colaborării Turciei moderne cu statele din regiunea Balcanilor. Ea a continuat să rămînă una dintre coordonatele de bază ale politicii externe a acestui stat balcanic și în zilele noastre, inclusiv în perioada în care șef al statului a devenit Fahri Korutürk („protectorul turcilor" — denumire ce i-a fost atribuită de însuși Atatürk).

Victoria în războiul de eliberare națională a Turciei, ca și victoria „revoluției kemaliste", care au dat naștere Republicii Turcia în 1923, au pus în mod direct problema organizării relațiilor externe ale noului stat, ținîndu-se seama de necesitatea asigurării unei păci trainice cu vecinii, a dezvoltării unor relații de bună vecinătate, prietenie și înțelegere reciprocă între toate statele balcanice. În această direcție, un rol aparte a revenit raporturilor cu un caracter în permanență ascendent, statornicite între România și Turcia.

În contextul în care în țările din regiune, printre care și România, evoluau ideile organizării unei înțelegeri balcanice, diplomația kemalistă s-a alăturat eforturilor depuse de celelalte state balcanice în vederea asigurării păcii și securității în regiune.

De la Kemal Atatürk — un călduros apărător al înțelegerii în Balcani, care considera că o strînsă cooperare balcanică „trebuie privită ca o consecință naturală a evoluției istorice și naționale a popoarelor din peninsulă" — la o serie de oameni de stat, printre care președintele și primul ministru de mai tîrziu al Republicii Turcia, Ismet Inönü, sau fostul ministru de externe Tevfik Rüștü Aras — un bun prieten al lui Nicolae Titulescu — ideile colaborării balcanice au cunoscut o dezvoltare remarcabilă (explicabil, cu anumite întreruperi) în conceptul politicii externe a Turciei și, implicit, în cadrul relațiilor româno-turce.

În anul 1926, guvernul turc, prin intermediul canalelor diplomatice, își făcea cunoscută concepția cu privire la realizarea unui pact balcanic, pact care urma să includă toate statele din zonă. După o serie de discuții publice pe tema pactului balcanic, cu prilejul unei întrevederi cu miniștrii de externe ai României și Iugoslaviei, Tevfik Rüștü Aras, indicînd condițiile de realizare a pactului (să nu fie patronat de nici una din marile puteri și să nu fie îndreptat împotriva cuiva), a exprimat ideea conținutului pactului în teza „Balcanii ai balcanicilor". Tot Turcia a propus și formula unui „Locarno balcanic" (prin aderarea țărilor balcanice la pactul de la Moscova din februarie 1929, care punea în vigoare clauzele pactului Briand-Kellogg), după care, datorită condițiilor specifice etapei respective pe planul relațiilor intereuropene, s-a ajuns la ideea unei organizații aparte destinată securității țărilor balcanice.

Diplomația turcă și-a adus, de asemenea, o contribuție meritorie la organizarea și desfășurarea lucrărilor Conferințelor balcanice (1930-1933) — instituție care a creat cadrul pentru dezbaterea unor importante probleme ale relațiilor politice, economice, culturale etc. dintre țările balcanice, ale înțelegerii și colaborării între popoarele din această regiune. De asemenea, Turcia a manifestat, încă din fazele inițiale, interes față de Înțelegerea Balcanică, constituită la 9 februarie 1934, act apreciat ca un important pas pe drumul pentru menținerea păcii și apărarea securității popoarelor din sud-estul Europei.

Principiile pactului balcanic (garantarea mutuală a frontierelor balcanice, consultarea reciprocă asupra evenimentelor afectînd interesele balcanice, angajamentul de a nu se încheia un acord politic cu un alt stat balcanic fără consimțămîntul prealabil al tuturor semnatarilor, aderarea la pact rămînea deschisă pentru statele nesemnatare din regiune) fuseseră, de fapt, stabilite cu prilejul vizitei lui N. Titulescu la Ankara și Sofia, în octombrie 1933, iar în ceea ce privește aprecierea oficială din partea Turciei, a acestei înțelegeri, rămîn semnificative cuvintele lui Atatürk, care, într-o cuvîntare rostită la deschiderea lucrărilor parlamentului turc, la 9 februarie 1934, exact la un an după semnarea Pactului de Înțelegere Balcanică, declara: „Tratatul Antantei Balcanice este un feric document care exprimă respectul deosebit pe care-l nutresc reciproc statele balcanice pentru existența lor".

Eforturile desfășurate de Turcia în direcția îmbunătățirii climatului balcanic s-au întîlnit în permanență cu cele întreprinse, la rîndul său și în același sens, de statul român, conlucrarea româno-turcă în sprijinul ideilor de cooperare balcanică oferind, în același timp, prilejul unei mai bune înțelegeri și apropieri între cele două state.

O concretizare a acestui efort comun o reprezintă încheierea Tratatului de prietenie, neagresiune, arbitraj și conciliațiune încheiat la Ankara, la 17 octombrie 1933, între România și Turcia.

Conținutul tratatului atestă clarviziunea personalităților înaintate ale ambelor popoare, care au înțeles rațiunile întăririi continue a bunelor raporturi româno-turce și au acționat pentru dezvoltarea lor. Aceasta și-a găsit expresie în chiar primul articol al tratatului, în care se arată că între România și Turcia, între popoarele lor „este și va fi inviolabilă pacea și prietenia sinceră și perpetuă...". Încheiat pe o perioadă de zece ani, tratatul prevedea reînnoirea sa automată la fiecare perioadă de cinci ani. Este semnificativ faptul că în mai 1934, cu prilejul schimbului scrisorilor de ratificare, cele două guverne au declarat în scris că prevederile articolului întîi sînt exceptate de la procedura reînnoirii, în sensul proclamării perpetuității relațiilor de pace și prietenie dintre cele două țări și popoare. Această prevedere, întărită de angajamentele asumate de România și Turcia de a nu recurge una față de cealaltă la forță, de a soluționa eventualele diferende dintre ele „pe cale de conciliațiune", a constituit un fundament trainic în consolidarea legăturilor de prietenie și colaborare româno-turce.

După moartea lui Atatürk, politica balcanică turcă a fost fidel urmată de

noul președinte al republicii, Ismet Inönü care se pronunțase deja, de mai multe ori, nemijlocit în sprijinul acesteia. Astfel, în martie 1939, Ismet Inönü declara că „importanța Înțelegerii Balcanice devine și mai mare și independența noastră a tuturor ne comandă să ne strîngem cît se va putea de mult rîndurile, ceea ce vom și face".

După război, condiții și particularități diferite au determinat căi deosebite de dezvoltare a țărilor din Balcani, preocupările în direcția îmbunătățirii climatului balcanic rămînînd însă una din preocupările comune.

Într-o formă sau alta, în programe guvernamentale, declarații oficiale de politică externă, comentarii de presă etc., ideile păcii și prieteniei, colaborării în Balcani au reînceput cu timpul să-și recapete vitalitatea.

În această tendință, de impulsionare a colaborării balcanice, de lărgire și accentuare a tradițiilor de bunăvecinătate și conlucrare reciproc avantajoasă în Balcani s-au înscris inițiativele românești din 1957 și 1959.

În ceea ce privește planul concret al relațiilor bilaterale din sfera balcanică, un exemplu edificator îl constituie evoluția relațiilor româno-turce din ultimii ani, supuse unui proces de multiplicare și aprofundare pe diverse planuri și avînd o direcție mereu ascendentă, o dezvoltare continuă.

Problemele colaborării balcanice au fost abordate cu prilejul vizitelor reciproce la cel mai înalt nivel, în timpul vizitei efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Turcia, în martie 1969, a vizitei în România a președintelui Cevdet Sunay, în aprilie 1970, ca și cu prilejul contactelor între primii miniștri ai celor două țări — Ion Gheorghe Maurer și Suleyman Demirel, în 1966 și 1967.

Astfel, Comunicatul comun adoptat în timpul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Turcia sublinia că „pronunțîndu-se, de asemenea, în favoarea dezvoltării raporturilor de bună vecinătate între statele din Balcani într-un spirit de înțelegere mutuală și subliniind importanța unor astfel de raporturi pentru întărirea păcii regionale și mondiale, cele două părți au relevat cu satisfacție aportul constructiv al relațiilor de prietenie româno-turce la evoluția pozitivă a situației din Balcani", iar Comunicatul comun după vizita în țara noastră, din aprilie 1970, a președintelui turc, scotea în evidență „însemnătatea eforturilor în vederea dezvoltării raporturilor de bună vecinătate și de înțelegere reciprocă între statele balcanice, în interesul păcii regionale și mondiale".

Un deosebit ecou au avut în rîndul oamenilor de stat, politicienilor, ziariștilor și opiniei publice din Turcia ideile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la extinderea relațiilor pe multiple planuri între țările balcanice, realizarea, în perspectivă, a unei reuniuni consacrate discutării problemelor colaborării în toate domeniile, inclusiv a transformării Balcanilor într-o zonă a păcii.

Aniversarea, anul acesta, alături de marele eveniment al semicentenarului Republicii Turcia, a unui alt eveniment — patru decenii de la semnarea Tratatului de prietenie, neagresiune, arbitraj și conciliațiune între România și Turcia — este un fericit prilej de reconsiderare a vitalității pe care și-au păstrat-o ideile colaborării balcanice și, totodată, de a observa, odată în plus, contribuția adusă de relațiile de prietenie reciprocă existente între poporul român și poporul turc idealurilor de transformare a Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării multilaterale, cauzei păcii și cooperării internaționale.

Parlamentul francez; „soluția aleasă": calmarea pasiunilor

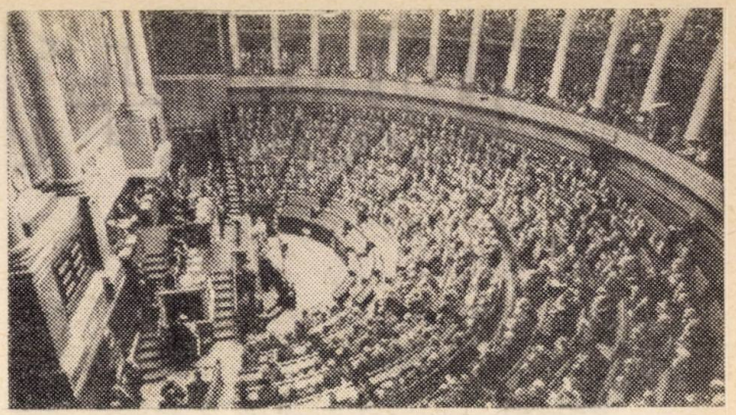

PARIS

Mandatul prezidențial între șapte și cinci ani

Corespondență de la Paul Diaconescu

În mesajul adresat Parlamentului, după alegerile legislative din martie, președintele Georges Pompidou a anunțat intenția sa de a reduce mandatul prezidențial de la 7 la 5 ani. În luna septembrie, Consiliul de Miniștri a adoptat un proiect de lege în acest sens, iar în săptămîna care a trecut, Adunarea Națională și apoi Senatul au votat proiectul. Și totuși, legea nu a fost adoptată întrucît pentru modificarea unui articol din constituție — în cazul de față articolul 6 — este necesar votul celor două camere reunite, deputații și senatorii urmînd a se întruni în congres la Versailles.

Deși prevăzut pentru începutul acestei săptămîni, congresul a fost amînat sine die. De ce? O scurtă explicație se impune: pentru ca o propunere de modificare a constituției să fie legiferată, ea trebuie să obțină așa-numita „majoritate calificată", adică cel puțin trei cincimi din sufragiile congresului. Or, după o săptămînă, majoritatea fiind incertă, președintele Franței a preferat să amîne verdictul.

Într-adevăr, deputații au aprobat proiectul cu 270 voturi pentru și 211 împotrivă; iar în Senat s-au obținut 162 voturi pentru și 112 împotrivă. Cifra „majorității calificate" se situa în primul caz la 288 de sufragii și la 165 în al doilea. Deci, o diferență totală de 21 de voturi, care implică mari riscuri în confruntarea din congres.

De ce un asemenea rezultat într-o consultare care la prima vedere nu afecta nici una din opțiunile esențiale ale politicii statului și nici conținutul sau caracterul profund al instituțiilor existente?

Sistemul mandatului prezidențial cu durata de 7 ani a intrat în vigoare în Franța în urmă cu un secol. După cum remarca un senator în cursul dezbaterilor de joi, în acest ultim secol președinții Republicii au rămas în funcție timp de 5 ani și trei luni în medie. Desigur, decizia președintelui Pompidou s-a întemeiat nu pe date statistice, ci pe alte motive. În esență, argumentația sa se bizuie pe faptul că șeful statului este ales de către popor pentru programul său politic. Dar dacă președintele este reales, 14 ani reprezintă un orizont prea îndepărtat pentru a edifica și realiza un program coerent.

Explicația nu a satisfăcut pe toată lumea, iar proiectul ca atare a fost criticat de numeroși observatori. După adoptarea sa în cadrul Consiliului de Miniștri, ziarul „Combat" din 7 septembrie ajungea la următoarea concluzie: „Modificarea articolului 6 din constituție nu poate fi concepută decît ca o primă etapă a unei revizuiri mai profunde răsturnînd însăși natura instituțiilor în sensul unui regim prezidențial". În aceeași zi, „L'Humanité" aprecia, la rîndul său, că „esențială este nu durata mandatului, ci amploarea prerogativelor președintelui". După ce arăta că înseși partidele de stînga au propus această reducere, ziarul opina că în programul comun de guvernămînt propunerea se înscrie însă „într-un ansamblu de măsuri vizînd restabilirea echilibrului între puterea executivă și puterea legislativă". Din cu totul alte motive — respectul față de moștenirea constituțională lăsată de generalul de Gaulle — și o serie de membri ai majorității și-au exprimat rezerve. Printre aceștia, Michel Debré, fost prim-ministru, a anunțat că nu va vota proiectul de lege.

În această situație, în care partidele de stînga și-au exprimat cu tărie ostilitatea, soarta proiectului de modificare a constituției urma să se decidă „pe ultimii metri", ca să folosim o expresie din limbajul sportiv. Se considera că pe această distanță finală vor interveni reformatorii. Dar sufragiile au dovedit că o parte din aceștia fie s-au obținut de la vot, fie au votat împotrivă, subminînd astfel realizarea majorității de trei cincimi.

Comentatorii politici francezi se întreabă acum care va fi decizia președintelui, ce soluție va alege pentru a ieși din impas. Conform opiniei lor, președintele are de ales din trei posibilități:

1. Renunțarea la congresul de la Versailles, deci implicit la propunerea de modificare a constituției;

2. Convocarea congresului cu toate riscurile respective;

3. Organizarea unui referendum în cazul în care congresul nu va acorda „majoritatea calificată".

Dar, după cum observă „Le Monde", președintele Georges Pompidou a ales... a 4-a soluție: „Așteptarea ca pasiunile să se stingă". Ziarul consideră, totodată, că „aceste două eșecuri vor avea, probabil, unele consecințe asupra regimului în viitor; primul, pentru că traduce cu mai multă forță ca oricînd și, pentru întîia oară în domeniul instituțiilor, o ruptură între moștenitorii generalului de Gaulle; al doilea, pentru că poate agrava și mai mult izolarea parlamentului într-un sistem care nici pînă acum nu-i acorda un loc prea însemnat".

1000 + 1

Relații

Reprezentanții a 41 de țări din Africa, Caraibe și zona Pacificului au afirmat, la 18 octombrie, că sînt gata să negocieze cu C.E.E. „relații globale contractuale" și să caute „tipuri de relații mai satisfăcătoare decît cele care au guvernat pînă în prezent raporturile dintre statele dezvoltate și țările în curs de dezvoltare".

Burse

Consiliul de Miniștri al R.P. Bulgaria a hotărît că, începînd din acest an școlar, studenților din primul an li se vor acorda burse numai cu condiția ca ei să accepte să fie bursieri ai unor ministere, departamente etc. Hotărîrea urmărește întărirea legăturii dintre procesul de învățămînt și producție și asigurarea cadrelor necesare ramurilor care se dezvoltă rapid. Studenții care încheie asemenea contracte se angajează ca după terminarea studiilor să lucreze în întreprinderea respectivă cel puțin patru ani.

Expoziție

La Moscova — anunță agenția T.A.S.S. — s-a deschis expoziția americană „Neftegaz-73" la care participă 189 de firme specializate în industria țițeiului și gazelor. La vernisajul expoziției, însărcinatul cu afaceri ad-interim al S.U.A. la Moscova a dat citire salutului adresat de președintele Nixon în care se subliniază că expoziția marchează un nou pas înainte în eforturile comune de a dezvolta comerțul în favoarea ambelor națiuni. „Schimul de idei, de metode practice și perfecționări tehnologice, relevă Nixon, poate contribui la îmbunătățirea economiei ambelor țări și pot sluji apropierii noastre".

Acord

La Pekin au fost semnate un acord cu privire la schimbul reciproc de mărfuri și plăți pe 1974 între guvernele R.P. Chineze și R.D. Vietnam, un protocol privind furnizarea de mărfuri de către China R.D. Vietnam în 1974 și un protocol în baza căruia China furnizează R.D. Vietnam ajutor sub formă de proiecte complete.

Reevaluare

Moneda greacă — drahma — a fost reevaluată cu 10 la sută în raport cu devizele mondiale, a anunțat, la 19 octombrie, ministrul coordonării economice Thanos Kapsalis. Scopul reevaluării este de a opri „inflația importată" și majorarea prețurilor interne. Noua paritate a drahmei a fost fixată în urma unui acord cu Fondul Monetar Internațional.

Economie

Trei importante companii aeriene americane : United Airlines, Trans World Airlines și American Airlines au decis să suprime 22 din zborurile lor cotidiene pe liniile interne pentru a economisi carburantul de aviație, care va fi limitat în Statele Unite, începînd de la 1 noiembrie.

Una din ultimele poze ale celebrului violoncelist Pablo Casals, 96 ani, a cărui încetare din viață a îndoliat cercurile muzicale mondiale

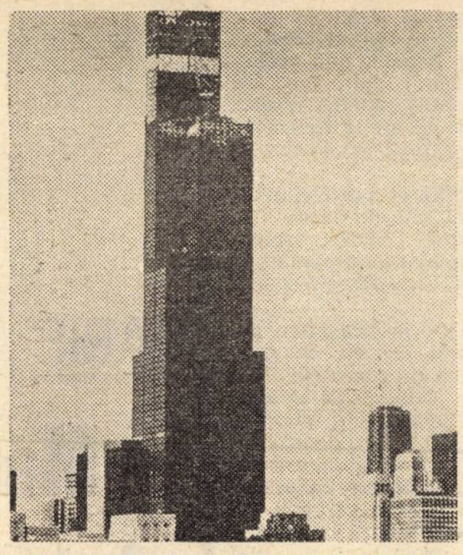

Cu cei 443 metri înălțime, 110 etaje și adăpostind birouri în care lucrează 16 500 funcționari, acest zgîrie-nori din Chicago își arogă dreptul de a candida la titlul de „cel mai înalt" printre confrați

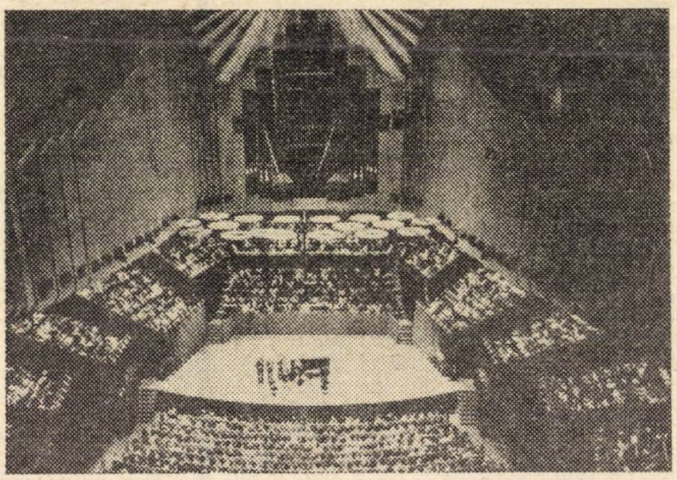

Aspect din interiorul Operei din Sydney — Australia, considerată drept cea mai originală lucrare de arhitectură contemporană

Măsuri

Consiliul superior al Mișcării Naționale Justițialiste a adoptat o serie de măsuri prin care se reglementează activitatea mișcărilor și grupurilor care se autointitulează peroniste. Într-o declarație adresată tuturor secțiilor partidului, senatorul Humberto Jose Martiarena a subliniat că, de acum înainte, se va refuza cauțiunea peroniștilor tuturor grupurilor care nu vor fi obținut anterior, în mod expres, recunoașterea din partea Consiliului superior. Comunicatul precizează că aceste măsuri au fost luate „pentru a permite o dezvoltare organică mai eficace a mișcării".

Membri ai Biroului Adunării naționale populare a noului stat — Republica Guineea-Bissau. În centrul fotografiei (de la stînga la dreapta) : Aristides Pereira, secretar general al P.A.I.G.C., Joao Bernardo Vieira, președintele Adunării naționale populare, Luis Cabral, președintele Consiliului de Stat

Şah

Preşedintele Filipinelor Ferdinand Marcos a „reuşit" să obţină un meci nul într-o simbolică partidă de şah cu campionul Bobby Fischer. A fost vorba de un preludiu original la un turneu internaţional, găzduit la Manilla. În realitate, preşedintele Marcos şi Fischer, ambii într-o foarte bună dispoziţie, au căzut de acord ca, după trei schimbări, să oprească jocul... Şeful statului filipinez a anunţat însă că a emis un ordin către Ministerul educaţiei naţionale pentru introducerea şahului în manualele şcolare.

La sosirea în Filipine, Bobby Fischer (dreapta) este primit de organizatori

Remaniere

Prinţul Norodom Sianuk a anunţat într-un comunicat – afirmă corespondentul A.F.P. la Pekin – că, la propunerea sa, toţi membrii G.R.U.N.C., cu excepţia ministrului de externe, vor fi în curînd înlocuiţi cu personalităţi ale „rezistenţei din interiorul Cambodgiei". Actualii membri ai guvernului, care se află în străinătate, vor deveni ambasadori sau şefi ai misiunilor F.U.N.C., a precizat Sianuk. „G.R.U.N.C. va fi complet instalat pe teritoriul naţional, devenind demn de recunoaşterea «de jure» acordată în momentul de faţă de peste 50 de state suverane", a subliniat Sianuk.

F. S. M.

Congresul al VIII-lea de la Varna al F.S.M. a ales, în unanimitate, Consiliul general al Federaţiei Mondiale, compus din 71 membri şi 72 membri supleanţi din 60 de ţări, precum şi 11 reprezentanţi ai uniunilor sindicale internaţionale. În prima sa sesiune, Consiliul general al F.S.M. a ales organele conducătoare ale organizaţiei. Preşedinte de onoare al F.S.M. a fost ales Louis Saillant (Franţa), iar preşedinte – Enrique Pastorino (Uruguay).

Stafide

Tradiţionalele „Christmas pudding" şi „Christmas cake" engleze şti par să fie serios ameninţate de penuria unei importante componente a lor : stafidele. Aceasta pe de-o parte datorită unei slabe recolte de struguri în cazul unuia dintre furnizori, iar pe de altă parte, datorită creşterii preţurilor stafidelor exportate de producătorii greci şi turci.

Bilingvism

Conform unei decizii a unui judecător federal, campania electorală pentru primăria din New York va fi bilingvă. Toate documentele oficiale vor fi imprimate în engleză şi spaniolă. Ar fi vorba, a precizat judecătorul, de o măsură în favoarea comunităţii newyorkeze de limbă spaniolă, în special portoricani.

Chiang Ching, membră a Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, soţia premierului G.R.U.N.C., Penn Nouth (stînga) şi Jeanne Sauve (dreapta), ministru de stat pentru ştiinţă şi tehnologie al Canadei, cu ocazia unei recepţii la Pekin

Atac

Şase morţi şi numeroşi răniţi – a fost bilanţul acţiunii iniţiate de un grup înarmat care a ocupat sediul firmei „Bank of America" din Beirut. Pătrunzînd în clădirea firmei, cele cinci persoane care formau grupul au luat peste 20 de ostatici, cerînd în schimbul eliberării acestora punerea în libertate a tuturor membrilor forţelor palestiniene de guerrilla arestaţi în Liban, şi 10 milioane dolari pentru a fi folosiţi „în sprijinul mişcării de guerrilla şi a efortului arab în războiul actual". Într-o primă fază, cînd forţe armate şi poliţieneşti libaneze au încercuit clădirea şi a avut loc un schimb de focuri soldat cu răniţi, au fost iniţiate negocieri la care au participat, în afară de atacanţi, ministrul libanez de interne, ambasadorul algerian la Beirut şi liderul forţelor palestiniene de guerrilla de la Beirut. Doi dintre ostatici au evadat dînd indicaţii asupra poziţiei şi muniţiilor deţinute de membrii grupului. Cîteva minute mai tîrziu, poliţia declanşa un asalt asupra clădirii indicate, asalt în care şi-au găsit moartea trei din membrii grupului, un agent al forţelor de securitate şi doi ostatici. În fotografie : unul din terorişti, rănit, este condus spre ambulanţa salvării.

Jocurile olimpice de iarnă de la Innsbruck din 1976 vor avea — au hotărît organizatorii — emblema din fotografie

Miting parizian de solidaritate cu poporul chilian

TRADIȚII DE SOLIDARITATE

Petre Năvodaru

Reacția normală a unui popor ce combate pentru propria sa libertate, împotriva asupritorilor dinlăuntru și afară, este să se simtă solidar și prieten cu orice alt popor care, în condiții oricît de diferite, duce o luptă asemănătoare. Reacția, firească și spontană, se conturează tot mai precis, prietenia și solidaritatea iau forme tot mai conștiente și mai consecvente pe măsură ce se dezvoltă propria luptă, pe măsură ce aceasta este asumată mai ferm de partea cea mai dinamică a poporului, clasa muncitoare, sub conducerea partidului ei comunist.

Această solidaritate și prietenie sînt expresia sentimentului unicității pe glob a luptei antiimperialiste și de eliberare națională și socială, a interesului pe care un popor, angrenat în grele lupte sociale, îl poartă celor ce, pe alte fronturi, adesea foarte depărtate, combat în fond pe aceleași baricade, chiar dacă condițiile sociale și politice sînt mult diferite.

Aceste reflecții le sugerează volumul recent apărut al Institutului de Studii Istorice și Social-Politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. intitulat *„Tradiții ale poporului român de solidaritate și prietenie cu poporul chinez"*, pregătit pentru tipar de un colectiv sub conducerea lui Ion Popescu-Puțuri. După o substanțială introducere, în care dr. C. Botoran, A. Harșa, dr. C. Unc prezintă destul de amplu istoricul solidarității poporului român cu poporul chinez, de la începutul veacului și pînă în zilele noastre, urmează o selecție de 159 materiale — fragmente de articole, documente politice — precum și amintirile a doi medici români, foști combatanți în brigăzile internaționale din Spania, care și-au continuat lupta antifascistă în serviciile sanitare ale armatelor revoluționare chineze. Volumul se încheie cu adnotări istorice foarte utile.

De la primul material — un fragment dintr-un articol apărut în iulie 1900 în ziarul socialist „Lumea Nouă", — pînă la ultimele din volum, consecutive proclamării Republicii Populare Chineze, cu care se încheie culegerea, se simte interesul viu, tot mai bine informat, crescînd, solidaritatea tot mai conștientă cu lupta revoluționară a poporului chinez.

În mod firesc, aceste materiale poartă fiecare pecetea timpului și împrejurărilor în care au fost scrise, ceea ce le conferă un iz de autenticitate și emoție.

Iată astfel un citat edificator și emoționant din primul fragment („Lumea Nouă", 16 iulie 1900), în care este vorba de reprimarea de către marile puteri europene a răscoalei I-He-tuanilor (zisă „a boxerilor") :

„Războiul trebuie declarat spre binele civilizației, spun ziarele. Dar e oare civilizație ca să iei unui popor străin și pașnic bucăți din teritoriul său și să le pui sub stăpînirea ta proprie ? E oare civilizație să cazi ca un Rinaldo Rinaldini într-o țară străină și să răstorni toată organizația ei economică și socială ? Tot în numele civilizației au domnit în mod barbar spaniolii în Cuba și Mexic, francezii în Alger și Madagascar, englezii în India și Transvaal etc. Cuceritoarea Europă și clasa ei dominantă e singură vinovată de înspăimîntătoarea dramă de la Pekin. Militarismul și capitalismul sînt cauzele marelui masacru din China. Chinezii n-au venit la noi, ci noi la dînșii, nu dînșii au încercat să ne convertească cu religia lor, ci noi pe dînșii la a noastră. Ei n-au luat pîinea noastră, ci noi pe a lor".

Autorul anonim scrie cu ani înainte ca noțiunile de imperialism și colonialism să fi fost făurite cu sensul lor politic actual, dar ideile lui sînt clare, acuzațiile, pertinente, au adresă precisă, iar „noi", este — vizibil — o figură de stil, o concesie făcută retorismului epocii.

Revoluția condusă de Sun Iatsen (1911) are un puternic ecou în România, atît în presa democratică, cît și în cea muncitorească. Extrase ample din „Adevărul" și „România muncitoare" vădesc informarea bogată a publiciștilor vremii, combativitatea și internaționalismul consecvent al presei muncitorești.

În volum nu figurează materiale din anii primului război mondial. Hiatusul se repetă, de altfel, pentru anii celui de al doilea război mondial, sugerînd cam aceleași cauze : cenzura informației și a presei, ponderea excesivă, adesea zdrobitoare, a evenimentelor din realitatea imediată, precum și, probabil, pierderi în colecții și arhive.

Perioada dintre cele două războaie mondiale, în schimb, este foarte bogat reprezentată prin extrase din documente ale partidului nostru, din presa comunistă legală și ilegală, precum și din cea democratică a vremii. Apare clar că pe măsura politizării maselor creștea și interesul pentru revoluția chineză, solidaritatea cu lupta poporului chinez și sentimentul că succesele lui vor avea, în cele din urmă, urmări în lupta antiimperialistă pe scară mondială. Pentru anii '20 sînt frecvente în volum materiale din „Facla" lui N. D. Cocea, din „România muncitoare", care apărea la Paris, din reviste ale partidului ca „Cultura proletară", „Viața muncitoare", „Tînărul leninist", „A jöve Tarsadalma".

În 1931, Congresul al V-lea al P.C.R. adoptă un salut adresat partidului comunist și poporului chinez din care reținem: *„Succesele Partidului Comunist din China sînt succesele proletariatului internațional și întăresc lupta lui pentru răsturnarea puterii imperialiștilor, capitaliștilor și moșierilor".*

În popularizarea luptelor revoluției chineze și a rezistenței antijaponeze au acționat în această perioadă presa ilegală, în frunte cu „Scînteia", „Lupta de clasă", „Tînărul leninist", „Cazarma", apoi presa legală apărută prin grija partidului, ca „Bluze albastre", „Frontul", „Buletinul Comitetului de acțiune contra războiului", „Reporter", „Manifest", precum și presa burgheză democratică ca „Adevărul", „Ecoul", „Cuvîntul liber", „Viața românească" și altele.

După 23 August solidaritatea poporului român cu forțele revoluționare din China a luat și mai mare amploare, iar presa centrală și locală a popularizat pe larg victoriile politice și militare ale poporului chinez împotriva forțelor gomindaniste și imperialiste, precum și succesele sale în edificarea unei noi orînduiri pe teritoriile eliberate. Culegerea se încheie cu materialele legate de proclamarea

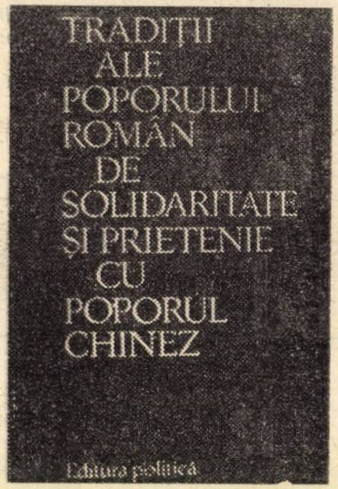

R.P. Chineze (1 octombrie 1949) și de stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Populară Română și Republica Populară Chineză.

De la această dată, relațiile româno-chineze au intrat într-o fază nouă dezvoltîndu-se continuu pe plan statal, politic, economic și cultural și prin schimburi de delegații, de oameni de știință, tehnicieni, studenți etc.

Un punct culminant al acestor relații de tip socialist, ample și multilaterale, la nivelul partidelor și statelor, l-a marcat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în China în 1972, care, în cuvîntarea ținută la marele miting de la Pekin, a spus :

„Îmi exprim convingerea că întîlnirile și convorbirile pe care le-am avut împreună în aceste zile marchează un moment de importanță istorică în dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele și țările noastre, a colaborării în toate domeniile de activitate, spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume".

Socotim că și volumul prezentat aduce o contribuție la dezvoltarea acestor relații, împlinindu-și astfel rostul.

Austria. Alegeri în Viena și Austria de Sus pentru reînnoirea celor 100 de mandate în Consiliul municipal și, respectiv, pentru desemnarea celor 56 de membri ai Dietei locale. Evenimentul este considerat un important test al evoluției raportului de forțe între partidul socialist aflat la guvern și opoziția populistă. În capitală, socialiștii și-au consolidat pozițiile ; în Austria de Sus, populiștii sînt cei care, în urma consultării electorale, și-au sporit reprezentarea în Dietă

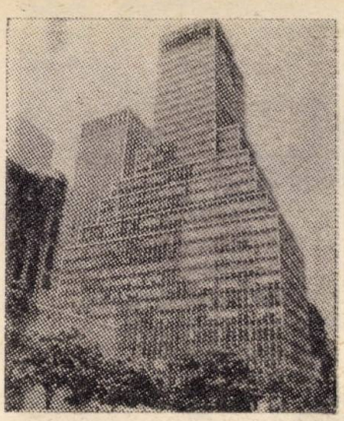

ISTORIA ȘI MISTERELE CONCERNULUI I.T.T. [IV]

Afaceri tenebroase

În ianuarie 1968, Geneen a fost nevoit să renunțe la planul său de a aduce importanta companie de radio și televiziune American Broadcasting Companies (A.B.C.) în rîndul familiei I.T.T. În acel moment, funcționarii antitrust din Washington s-au alertat la această expansiune de nedorit a I.T.T. Ministerul Justiției al Statelor Unite aprecia că firma ar putea fi tentată „să pună la dispoziția unor interese din afara Statelor Unite o rețea de comunicații, în așa fel încît personalități sau programe ale unor guverne străine să fie prezentate într-o lumină favorabilă". Pentru Geneen acest veto venit din Washington a fost prima înfrîngere. Pentru a nu mai lăsa pe viitor expansiunea I.T.T. în sarcina unor funcționari subalterni, Geneen a hotărît să se ocupe personal de relațiile cu diversele medii guvernamentale și cu lumea politică.

În ciuda rolului dubios jucat de I.T.T. în timpul celui de al II-lea război mondial, precum și a afacerilor în care a fost implicat în perioada postbelică, marele concern a rămas ani de-a rîndul departe de atenția opiniei publice. „Întrebați 20 de persoane pe care le întîlniți pe stradă și veți constata că aproape nimeni nu va ști ce este I.T.T. și ce produce el", aprecia la un moment dat bossul concernului internațional, Harold S. Geneen, unui vizitator al său.

Pavăza anonimatului de care s-a bucurat I.T.T. a dispărut, în special în ultimii ani. În primăvara anului trecut au făcut vîlvă, la Washington, două afaceri din lumea business-ului american, ale căror fire duceau, în ambele cazuri, la una și aceeași persoană : Harold Geneen – I.T.T. Dintr-o dată, pentru milioane de cetățeni din America și Europa, cărora pînă atunci cele trei inițiale le erau indiferente, denumirea concernului multinațional începea să se asocieze cu noțiunile de corupție, răpire, serviciu secret, puci.

Primul scandal s-a produs în februarie 1972. Harold Geneen a cumpărat, la începutul anului 1970, societatea de asigurări numită Hartford Fire Insurance Company, printre ai cărei clienți s-a numărat și Abraham Lincoln. Achiziționînd această firmă, care deținea un activ de aproape 3 miliarde dolari și încasa anual circa 1,5 miliarde dolari din prime de asigurare, Geneen a reușit să mărească imperiul I.T.T., printr-o singură lovitură, cu o treime. Este vorba de cea mai importantă asociere de firme din istoria Statelor Unite.

Harold Geneen avea mare nevoie de această firmă de asigurări, pentru că numai ea, prin puternicul și permanentul șuvoi de bani obținut sub forma primelor de asigurare, îi asigurau lichiditățile necesare pentru expansiunea concernului. Celelalte concerne, care sînt constituite, ca și I.T.T., dintr-o serie de întreprinderi cu o foarte variată gamă de produse – Litton, Ling-Temco-Vought sau Gulf+Western – aveau dificultăți tocmai datorită unor probleme de ordin financiar. Ani de zile conglomeratele din această familie reușiseră să cumpere o firmă după alta, întrucît plățile nu se făceau cu dolari ci cu acțiuni „ale casei". Această metodă de finanțare funcționase atîta timp cît cursul acțiunilor era ascendent. Dar, odată cu dificultățile apărute la finele anilor '60, cursurile acțiunilor au scăzut, astfel încît creșterea majorității conglomeratelor a fost oprită.

Prestigiosul magazin economic american „Fortune", într-un articol publicat în 1969, atrăgea atenția asupra acestei situații, trăgînd semnalul de alarmă în legătură cu perioada care urmează. Revista sublinia faptul că perioada de stagnare a creșterii va fi deosebit de gravă pentru firmele componente ale conglomeratului.

Prin achiziționarea firmei de asigurări Hartford Fire și a rezervorului ei nesecat de bani „gheață", Geneen a crezut că a găsit soluția potrivită pentru a evita o astfel de criză. El nu a ținut seama nici de avertismentul șefului sectorului antitrust din Ministerul american de Justiție, Richard McLaren. Scurt timp înaintea achiziționării firmei Hartford, acesta a avertizat I.T.T. că în cazul în care se va face tranzacția respectivă el va aplica prevederile legislației antitrust. Geneen a ignorat avertismentul, iar McLaren a introdus o acuzație de lezare a legislației antitrust. În plus, el a cerut I.T.T. să redea independența altor două firme : Canteen – produse congelate, și Grinnell – articole pentru protecția împotriva incendiilor.

Și atunci s-a întîmplat ceva ciudat. La 31 iulie 1971, McLaren a făcut cunoscut opiniei publice faptul că Ministerul de Justiție a convenit, fără a mai apela la căi juridice, ca I.T.T. să păstreze societatea de asigurări Hartford Fire, dar că s-a angajat să vîndă alte șase firme componente printre care Grinnell, Canteen și Avis. În afară de aceste vînzări, concernul I.T.T. a dat asigurări că, timp de zece ani, nu va mai cumpăra nici o întreprindere americană al cărei capital ar depăși 100 milioane dolari.

Rezultatul reprezenta, de fapt, o victorie deplină a lui Harold Geneen. În ciuda faptului că era nevoit să vîndă șase din cele cîteva sute de întreprinderi ale I.T.T., obținuse permisiunea să o păstreze pe aceea care asigura supraviețuirea concernului. Chiar și interdicția de a nu mai cumpăra mari întreprinderi americane pe o perioadă de zece ani nu îl deranja prea mult. În schimb, el putea cumpăra orice altă întreprindere cu un capital sub 100 milioane dolari. Numai în primele nouă luni după acordul încheiat cu Ministerul Justiției, I.T.T. a achiziționat 20 de firme americane și 12 străine cu o desfacere anuală de 300 milioane dolari.

Cauza pentru care McLaren, unul din cei mai înverșunați dușmani ai marilor conglomerate și care cu puțin timp înainte de acordul dintre I.T.T. și Ministerul de Justiție asigurase opinia publică de faptul că va aduce cazul Hartford Fire în fața Curții Supreme a Statelor Unite, și-a schimbat brusc părerile a rămas multă vreme o necunoscută. Dar presupunerile că, în cazul acordului realizat între I.T.T. și Ministerul de Justiție, s-a făcut apel la alte căi decît cele legale, au început să primească primele confirmări. La Washington, au început să circule zvonuri privind o donație misterioasă : Sheraton, cunoscutul lanț de hoteluri aparținînd I.T.T., a oferit, exact în perioada discuțiilor dintre avocații I.T.T. și Ministerul de Justiție, suma de 400 000 dolari pentru finanțarea congresului partidului republican, ale cărui lucrări urmau să aibă loc în curînd. Speculațiile potrivit cărora cei 400 000 de dolari reprezentau prețul încălcării legislației antitrust au devenit aproape o certitudine în momentul în care, în luna februarie anul trecut, ziaristul Jack Anderson a intrat în posesia unor documente de uz intern aparținînd concernului I.T.T. Jack Anderson își amintea mai tîrziu : era vorba de o bucată de hîrtie care cuprindea cea mai grea acuzație pe care am putut s-o văd vreodată. Documentul respectiv purta data de 25 iunie 1971, o zi, deci, în care McLaren se afla pe poziția sa inițială de acuzare a concernului I.T.T. Ea provenea de la Dita Beard, șefa grupului lobby al I.T.T., care acționa în capitala Statelor Unite, și era adresată vicepreședintelui concernului, William Merriam.

A fost inițiată imediat o anchetă senatorială, care a ajuns la rezultate surprinzătoare. „În această fază, notează autorul cărții «The Sovereign State : The secret history of I.T.T.», întreaga poveste a îmbrăcat forme suprarealiste". Agenți ai F.B.I. au trecut la acțiune. În toate statele federale a început căutarea sistematică a lui Dita Beard. În cele din urmă, bătrînul J. Edgar Hoover (77 de ani), șeful F.B.I., raportează descoperirea persoanei căutate într-un spital din Denver, statul Colorado. Buletinul medical indica afecțiune cardiacă și imobilizare la pat.

Trei săptămîni mai tîrziu, o subcomisie a comitetului senatorial, formată din șase senatori, între care și Edward Kennedy, s-a deplasat de la Washington la Denver. Ajunși la spital, aceștia au găsit o situație similară celor prezentate în filmele de groază. Dita Beard, insta-

„Hartford Fire Insurance Company"

lată într-un pat de spital, era conectată la un electrocardiograf şi încadrată de doi avocaţi. Doi medici erau gata să acorde primul ajutor. Instalaţia de respiraţie artificială era pregătită. Orice modificare a pulsului, afirmau aceştia în faţa senatorilor, urma să ducă la suspendarea anchetei.

David Fleming, unul dintre avocaţi, a dat citire unei declaraţii care cuprindea tot ce avea de comunicat Dita Beard. Pe scurt, nu ea era cea care scrisese memorandumul. În acelaşi timp, era negată orice declaraţie a ei făcută în faţa vreunui reprezentant al presei. În continuare, Dita Beard a răspuns unor întrebări puse de senatori, bineînţeles fără a se depărta de versiunea prezentată în scris de avocaţi. Apoi, medicii au apreciat că timpul afectat anchetării doamnei Beard era epuizat. Pentru ziaristul Jack Anderson exista o singură explicaţie : „are 53 de ani, este divorţată, trebuie să hrănească cinci copii şi să achite o importantă notă de plată pentru spitalizare. Ea este datoare vîndută I.T.T.". La finele lunii mai, Robert C. Mardian, fost şef al secţiunii pentru siguranţă internă din Ministerul american de Justiţie, a declarat în faţa unui comitet al Congresului că G. Gordon Liddy, unul din angajaţii Casei Albe, o răpise pe Dita Beard în acele „zile fierbinţi" de la locuinţa ei din Washington, ascunzînd-o în spitalul din Denver. Scurt timp după aceea, purtînd o perucă şi ascunzîndu-se în spatele unor ochelari de soare, la patul de spital al Ditei Beard a apărut Howard Hunt. El a fost trimis la Denver de către Charles W. Colson, fostul consilier special al preşedintelui Statelor Unite. După această vizită ea şi-a retractat declaraţia.

Fostul consilier pentru problemele juridice al Casei Albe, John Dean, a avut şi el un rol de jucat în acţiunea antitrust lansată la adresa companiei I.T.T. Încă în perioada anchetei fostului ministru de justiţie Kleindienst, el s-a ocupat de campania de muşamalizare a afacerii.

La finele lunii iunie, magazinul economic american „Business Week", una din cele mai bine informate publicaţii din Washington, a anunţat că există posibilitatea repunerii pe rol a condiţiilor în care s-a procedat la înţelegerea extralegislativă între concernul I.T.T. şi Ministerul de Justiţie. Şi o apreciere la adresa şefului I.T.T. : „maşina de fuzionare a lui Harold S. Geneen nu trăieşte cele mai frumoase zile ale existenţei sale".

Într-adevăr, Geneen şi firma sa se aflau de aproape un an de zile în ţinta atacurilor oficialităţilor şi a opiniei publice. În acelaşi timp în care senatorul Edward Kennedy şi colegii săi din Washington se deplasau la spitalul din Denver pentru a o audia pe Dita Beard, ziaristul Jack Anderson a publicat un articol care a declanşat un alt scandal de mari proporţii.

Concernul-mamut I.T.T. a pus la punct, în 1970, împreună cu serviciile secrete americane, un complot vizînd răsturnarea şefului statului chilian, Salvador Allende. Pentru activitatea agenţilor C.I.A., ca şi pentru serviciile pe care aceştia urmau să le efectueze, Harold Geneen a oferit suma de un milion de dolari.

La patul martorei Dita Beard

Noile învinuiri aduse I.T.T. erau atît de grave încît la început nu au fost crezute decît de puţine persoane. Abia în luna martie a acestui an o subcomisie a Senatului american a reuşit să facă lumină în această nouă afacere internaţională a I.T.T. Cu această ocazie, însuşi preşedintele companiei, Harold Geneen, a recunoscut în faţa senatorilor faptul că a oferit C.I.A. un milion de dolari pentru intervenţia în Chile. În schimb, el considera că nu poate fi văzut ceva nedrept în această ofertă. Timp de decenii, I.T.T. considerase statele din regiunea andină, ca, de altfel, toate cele în care concernul desfăşoară o anumită activitate, ca o proprietate particulară. Atît timp cît guvernele respective protejau proprietăţile I.T.T., ele puteau fi sigure de sprijinul concernului. În cazul în care un guvern supunea unui control mai atent activităţile desfăşurate de întreprinderile I.T.T., sau chiar preconiza o naţionalizare, I.T.T. devenea un duşman declarat al acestuia.

Chile a jucat întotdeauna un rol deosebit în reţeaua mondială a I.T.T. Colonelul Sosthenes Behn, întemeietorul şi ani de-a rîndul directorul general al concernului, a cumpărat în 1930 societatea chiliană de telefoane de la englezi. Contractul încheiat atunci cu guvernul chilian (pe termen de 50 de ani) conţinea o clauză ciudată : anumite cîştiguri realizate de I.T.T. în Chile, care urmau să fie transferate în străinătate, trebuiau să fie schimbate în aur de către banca centrală.

În anul 1970, în cadrul societăţii chiliene de telefoane lucrau 6 000 de angajaţi. În contabilitatea centralei I.T.T. din New York, proprietăţile I.T.T. aflate în a-

Proiectul I.T.T. vizînd subminarea guvernului Allende

La 1 octombrie 1971, William R. Merriam, şeful biroului I.T.T. din capitala Statelor Unite, l-a informat pe Peter G. Peterson, fost consilier special al preşedintelui, în legătură cu naţionalizarea proprietăţilor I.T.T. din Chile. În acel document Merriam expunea programul în 18 puncte propus de către I.T.T. în vederea unei intervenţii americane în Chile :

„După părerea mea, ar fi cazul ca situaţia din Chile să fie tratată de întreaga Administraţie cu prioritate şi ar fi oportun să se procedeze în mod confidenţial astfel încît să nu existe posibilitatea ca noul guvern chilian condus de Salvador Allende să supravieţuiască primelor şase luni de la instaurare.

În acest scop ar urma să fie întreprinse următoarele măsuri :

1. limitarea creditelor de către băncile internaţionale, la fel cum a procedat şi Export-Import Bank ;

2. principalele bănci particulare americane să fie determinate să procedeze în acelaşi mod ;

3. să se negocieze cu băncile externe astfel încît să se ajungă la o restrîngere a creditelor acordate statului chilian ;

4. să se suspende, în următoarele şase luni, achiziţiile de cupru din Chile şi să se facă apel la rezervele americane ;

5. să se ia măsuri în vederea reducerii cantităţii de dolari aflaţi în circulaţie în Chile ;

6. să se discute cu C.I.A. asupra posibilităţilor de care aceasta dispune pentru a exercita presiuni în perioada menţionată ;

7. să se tatoneze cercurile militare chiliene şi să se amîne livrările de combustibil destinate marinei şi aviaţiei din această ţară ;

8. dacă va fi nevoie, să se acorde ajutoare în dolari anumitor organe de presă şi de informaţii ;

9. să se împiedice planurile U.N.C.T.A.D. ale guvernului Allende ;

10. exproprierile şi naţionalizările investiţiilor particulare americane care nu sînt urmate de o despăgubire imediată şi deplină reprezintă o pagubă nemijlocită pentru balanţa de plăţi a Statelor Unite. În acest fel este distrus echilibrul şi se pierde încrederea în dolar ;

11. Carta Inter-American Development Bank (I.A.D.B.) prevede la paragraful 2-a-III „acordarea de credite pentru completarea investiţiilor particulare". De data aceasta situaţia este complet schimbată. Creditele I.A.D.B. alungă investiţiile particulare ;

12. Producătorii americani de armament să întrerupă sau să amîne livrările de arme uşoare şi muniţie către statul chilian. După cît cunoaştem, săptămîna trecută firma Remington a livrat poliţiei secrete chiliene o cantitate de arme şi muniţii ;

13. Măsurile întreprinse recent în Chile privind reglementarea deplasărilor prejudiciază comerţul american ;

14. Măsuri privind tratarea diferenţiată a organelor de presă din Chile. Agenţia de presă U.P.I., Inter-American Association, precum şi presa americană să condamne acţiunile chiliene ;

15. În cursul unei discuţii cu Charles A. Meyer din cadrul Ministerului de Externe am aflat că lunar se varsă statului chilian pînă la un milion dolari din cadrul fondului pentru ajutorare. Sîntem de părere că aceste cheltuieli din banii contribuabililor americani, pentru a ajuta un guvern marxist, trebuie suspendate ;

16. Potrivit informaţiilor pe care le deţinem, anumite sume de bani din diversele programe de ajutorare ale I.A.D.B., şi care erau nefolosite pînă în prezent, au fost puse la dispoziţia statului chilian sub forma unui fond de ajutorare a regiunilor sinistrate. În condiţiile în care contribuţia americană în cadrul I.A.D.B. este considerabilă, precum şi a realităţii că nu există cu adevărat stare excepţională în această ţară, măsura nu trebuia luată, şi în aceste condiţii să înceteze cît mai repede posibil ;

17. Exporturile chiliene în Statele Unite sînt apreciate la o cifră anuală de 154 milioane dolari. În măsura în care este posibil, o serie de pieţe americane să fie închise pentru produsele chiliene. În acelaşi timp, eforturile americane considerate vitale pentru economia chiliană să fie întîrziate sau oprite ;

18. Statele Unite să procedeze la consultări cu o serie de guverne în vederea adoptării unor măsuri adecvate. Este vorba în special de ţări cărora Chile le este debitoare. De menţionat că rezervele monetare ale guvernului Allende sînt pe cale de a se epuiza".

ceastă țară erau estimate la suma de 153 milioane dolari. În legătură cu situația din ce în ce mai dificilă în care se afla I.T.T. în această țară, Harold Geneen a luat legătura cu fostul președinte al C.I.A., John McCone. De data aceasta, șeful I.T.T. nu a trebuit să îl roage pe McCone să-i acorde o audiență pentru că între timp acesta își încheiase serviciile la C.I.A., iar Geneen îl angajase ca director al I.T.T. După cum a declarat ulterior în fața unui comitet senatorial, McCone avea, în afară de serviciul în cadrul I.T.T., și un contract cu C.I.A în calitate de consilier. Despre acesta din urmă, potrivit declarațiilor lui McCone, Harold Geneen nu ar fi știut nimic.

Ziaristul Jack Andersen

Șeful I.T.T., Geneen, și McCone, omul său de legătură provenit din cadrele C.I.A.

În orice caz, cert este faptul că Geneen l-a însărcinat pe McCone să sondeze opinia noului director al C.I.A. Richard Helms, asupra modului în care I.T.T., împreună cu serviciul secret american, ar putea împiedica un eventual succes electoral al lui Salvador Allende. De comun acord cu Helms a fost organizată o întîlnire între Harold Geneen și William Broe, responsabilul pentru operațiuni speciale al sectorului latino-american din cadrul C.I.A.

Geneen l-a întîlnit pe Broe la 16 iulie 1970, la orele 22,30, la hotelul „Sheraton Carlton", aparținînd concernului I.T.T. Instalați într-un separeu, Geneen a prezentat lui Broe planul său : la fel ca în 1964, el era gata să pună la dispoziția C.I.A. o sumă de bani dacă aceasta reușește să împiedice alegerea lui Allende în funcția de șef al statului chilian. Broe l-a refuzat, invocînd motivul că în acel moment Administrația nu era dispusă să se amestece în problemele electorale chiliene.

La 4 septembrie 1970, în Chile s-au desfășurat alegerile prezidențiale în cadrul cărora Allende a obținut 36,3 la sută din voturi. Potrivit constituției chiliene, Congresul din Santiago era cel care urma să aleagă, în termen de 50 de zile, noul președinte. În această perioadă, concernul I.T.T. a desfășurat o activitate deosebit de intensă. Geneen l-a convocat la el pe McCone și i-a dat mînă liberă să trateze cu Administrația problema contribuției de un milion în cazul în care s-ar reuși să se ajungă în Congresul chilian la o coaliție anti-Allende. McCone a transmis dorințele șefului său atît lui Helms cît și consilierului special Henry Kissinger. Însă atît șeful C.I.A., cît și consilierul special au refuzat banii și planurile I.T.T.

Chiar și în aceste condiții, directorii I.T.T. din centrala de la New York nu au încetat lupta. În momentul în care, în septembrie 1971, Chile a trecut sub controlul statului societatea telefonică locală aparținînd I.T.T., concernul multinațional „a deschis focul cu toate armele".

La indicația lui Geneen, șeful biroului din Washington al I.T.T.-ului, William Merriam, a adresat o scrisoare lui Peter G. Peterson, pe atunci consilier al lui Nixon pentru probleme economice internaționale, în care a expus un program de 11 puncte vizînd împiedicarea continuării mandatului lui Allende mai mult de șase luni de la numirea sa în funcție. Planul I.T.T., potrivit aprecierii comisiei senatoriale care a anchetat cazul, viza „vărsare de sînge și un posibil război civil". Prin încercarea ei de a exercita o influență asupra politicii chiliene, firma a depășit astfel „granițele comportamentului suportabil al unei întreprinderi". Senatorii americani au subliniat faptul că, în cazul în care exemplul I.T.T. ar fi urmat și de alte concerne, în curînd „nici o țară din lume nu ar mai saluta pe teritoriul său prezența unor firme multinaționale". Pe un ton atît de sever și atît de precis în exprimare nu a mai fost, pînă în prezent, nici o luare de poziție a aparatului de stat american vizînd criticarea unui concern național. În aceste condiții, o serie de senatori au cerut insistent realizarea unui text de lege corespunzător. Potrivit acestui document, în viitor ar urma să fie declarate drept delicte și pedepsite ca atare orice fel de oferte de sume de bani unor instituții guvernamentale americane în scopul influențării alegerilor din străinătate.

Dezvăluirile ziaristului Jack Anderson, precum și ale celor două comisii senatoriale au declanșat cea mai gravă criză prin care a trecut I.T.T. de la înființarea sa și pînă în prezent. La Bursa din New York, cursul acțiunilor I.T.T. a scăzut de la începutul acestui an pînă în prezent de la 60 3/8 la 30 3/8 dolari. Potrivit aprecierii agenților de bursă, această scădere a cursurilor se datorează, în special, pierderii de încredere a investitorilor față de marele concern multinațional. Anthony Sampson declara : „I.T.T. a ajuns un simbol al iresponsabilității și al secretului cu orice preț în sectorul afacerilor, o adevărată caricatură a unui concern multinațional".

Pentru a împiedica o nouă prăbușire a cursului acțiunilor, Harold Geneen a procedat la o serie de măsuri drastice : în fața adunării generale a acționarilor I.T.T., care s-a desfășurat în luna mai a.c. în Kansas City, el a declarat că firma va cumpăra de pe piață 2 milioane de acțiuni proprii pentru a proteja pe deținători de alte pierderi. Cu acest prilej, Geneen a promis, pentru anul în curs, o continuare a creșterii desfacerilor, precum și profituri sporite. Însă, potrivit opiniei specialiștilor, nu este exclus ca perioada expansiunii fără piedici a concernului I.T.T. să fi luat sfîrșit. Specialiști din Wall Street consideră că este posibil ca în următorii ani profiturile companiei să stagneze sau chiar să scadă. Prin aceste scăderi a valorii acțiunilor I.T.T., marelui conglomerat îi va fi din ce în ce mai greu să cumpere noi întreprinderi aflate în plină ascensiune. Un exemplu în acest sens poate fi și recent eșuatul plan al I.T.T. de a cumpăra cu acțiuni proprii prestigioasa editură americană G. P. Putnam's Son.

Vicepreședintele I.T.T., William Merriam

Practica de decenii a firmei și a conducătorilor săi de a obține succes în afaceri prin orice mijloace este astăzi o piedică de necontestat. Din momentul în care a devenit cunoscut că I.T.T. a finanțat industria de război nazistă, că a cumpărat cu bani și cadouri o serie de politicieni și că a conspirat împreună cu C.I.A. împotriva statului chilian, concernul s-a postat tot mai mult într-o lumină nefavorabilă.

Pierderea de prestigiu suferită în ultimul timp s-a răsfrînt și asupra cercurilor de experți financiari, care au început să privească cu multă neîncredere contabilitatea concernului. Un număr relativ mare din veniturile I.T.T. ar trebui, potrivit opiniei analiștilor financiari din Wall Street, să fie explicate pe baza unor factori speciali, ca de exemplu cîștiguri deosebite prin vînzarea de hîrtii de valoare, publicarea de bilanțuri înfrumusețate ș.a.

În ultimul timp, în conducerea concernului au început să apară suspiciuni, iar scepticismul și-a făcut loc în ceea ce privește noile cadre. Mari acționari ai I.T.T., precum și parteneri de afaceri discută în mod deschis despre urmările posibile ale părăsirii conducerii firmei de către Harold S. Geneen și despre succesorul său. Este cunoscut faptul că, în luna ianuarie a acestui an, Geneen a numit în funcția de președinte al I.T.T., nerenunțînd însă la postul cheie de conducere, pe colaboratorul său apropiat Francis J. Dunleavy.

Se așteaptă ca, la sfîrșitul anului 1975, Geneen să părăsească conducerea I.T.T. și, după părerea lui Sampson, „fără energia și controlul de fier al acestuia se va dovedi curînd că imperiul I.T.T. nu poate supraviețui. Va urma o perioadă — apreciază Anthony Sampson — în care diversele părți componente ale concernului vor căuta să-și recapete independența, iar greșelile sistemului de conducere, în special lipsa de inițiativă și a spiritului întreprinzător la eșalonul doi al compartimentului de conducere, vor ieși la suprafață".

Viitorul nostru serial va fi consacrat evocării evenimentelor de la Dallas de acum zece ani — asasinarea lui John F. Kennedy

Le Monde

PARIS

MARKEZINIS ÎȘI DEFINEȘTE PROGRAMUL

„Prefer să demisionez, şi voi demisiona dacă nu reuşesc să organizez în cel mai scurt timp posibil alegeri libere în această țară!", mi-a declarat Spyros Markezinis, noul prim-ministru grec.

Parlamentar de aproape 30 de ani, fiu, nepot şi strănepot de oameni politici, Markezinis are gesturi voit teatrale...

„Prin alegeri libere, înțeleg o consultare care se va desfăşura în condiții similare cu cele care au existat, de exemplu, în Germania federală. Statul își va asuma cheltuielile campaniei electorale a tuturor partidelor, care vor avea acces la posturile de radio şi televiziune ale statului. În această privință mă bucur de sprijinul deplin al președintelui republicii, Papadopoulos. În caz contrar, mă voi retrage. Nu am la dispoziție tancuri, dar dispun de arma demisiei. Atunci pentru ce nu înțeleg partidele în ce rezidă adevăratul lor interes ? Pentru ce nu îmi dau o şansă ?".

— Ele susțin că libertățile nu sînt asigurate, deoarece Curtea Constituțională desemnată are dreptul de a interzice crearea unui partid, de a dizolva orice formațiune care ar fi, eventual, aprobată înainte sau după alegeri...

— Recunosc că aceste atribuții sînt exagerate şi mă angajez să militez împotriva lor prin intermediul partidului pe care-l voi forma. Ce altceva ar mai putea dori ?

— Ele ar dori abolirea Constituției, pe care o consideră antidemocratică.

— Acești oameni ar trebui să încerce să-şi asigure o majoritate în Parlament pentru a-şi putea impune punctul de vedere.

— Dar Constituția prevede că articolele sale fundamentale nu pot fi amendate nici chiar printr-un vot unanim al Parlamentului...

— „Vox Populi" este mai importantă decît orice fel de Constituție. Credeți oare că un președinte de republică, oricît de puternic ar fi el, poate ține piept la infinit unei majorități parlamentare ? Astăzi, Papadopoulos este cel care deține puterea. Datoria noastră este de a-l ajuta să treacă de la regimul militar la o viață democratică.

— Vi se reproşează, domnule prim-ministru, că sînteți singurul om politic grec care nu a condamnat lovitura de stat din 21 aprilie 1967.

— Toate acestea nu sînt decît simple vorbe. Am cel mai mare respect față de oamenii opoziției, şi printre ei am numeroşi prieteni. Dar unii din ei iau dorințele drept realități. Politica nu este o dogmă, ci arta posibilului. Am curajul de a înfrunta o situație dificilă şi am tras concluziile care se impun.

Markezinis are reputația de a fi un excelent economist, care, la începutul anilor '50, a reuşit să redreseze o conjunctură dezastruoasă prin devalorizarea la jumătate a drahmei.

„Voi lupta pe mai multe fronturi, mi-a spus el, dar pentru mine frontul principal îl constituie economia, a cărei înrăutățire ne pune probleme serioase. Voi spune poporului întregul adevăr ; voi lua măsuri de urgență pentru a salva situația înainte de a pune în practică o politică de perspectivă. Am pierdut deja şase ani. Timpul presează. Trebuie ca Grecia să se integreze în Europa".

Pe biroul lui Markezinis se află portrete cu dedicație, printre altele cele ale lui Vincent Auriol, Mikoian, Adenauer, Eisenhower, Ismet Inönü, Adlai Stevenson.

„Nu sînt numai un european convins, ci şi primul om politic grec care a preconizat intrarea țării noastre în C.E.E. ca membră cu drepturi depline, într-o perioadă în care nimeni nu era în favoarea unor legături atît de strînse.

Țară europeană, Grecia este în acelaşi timp o țară mediteraneană. Iată un al doilea motiv pentru care Atena ar trebui să aibă relații foarte strînse cu Franța şi Turcia. Cu aceasta din urmă intenționez să reglementez rapid toate problemele".

Markezinis evită să vorbească despre Statele Unite. Interesele comune ale Atenei şi Washingtonului, legăturile care le unesc i se par prea evidente pentru a insista asupra lor. În schimb, el insistă asupra necesității dezvoltării relațiilor cu Uniunea Sovietică. Şi în acest domeniu el îşi exprimă satisfacția de a fi fost un pionier.

„Am fost primul om politic grec care am acceptat o invitație de a vizita U.R.S.S. în 1959. În prezent, toți consideră că este normal, imperativ chiar, ca Atena şi Moscova să colaboreze în toate domeniile".

Eric Rouleau

TO VIMA

ATENA

CIPRU: IMPORTANȚA CONVORBIRILOR INTER—COMUNITARE

Interviul secretarului general al A.K.E.L., E. PAPAIOANNU

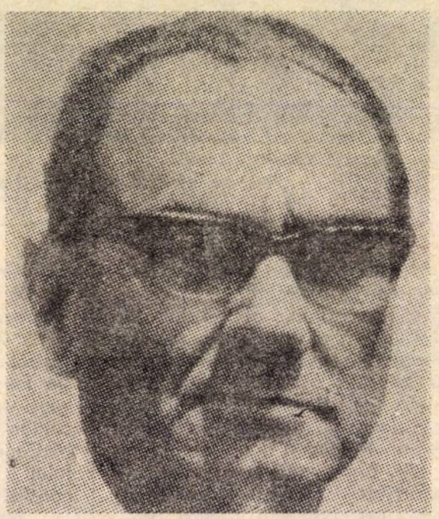

E. Papaioannu, secretar general al A.K.E.L.

— Care este poziția dv. asupra întregii probleme cipriote, în ansamblu, aşa cum apare ea în lumina convorbirilor intercomunitare, a unui eventual eşec al acestora şi a acțiunilor armate ale lui Grivas ?

— A.K.E.L. a susținut întotdeauna şi susține că cea mai bună soluție a problemei cipriote este ca poporul cipriot însuşi să-şi hotărască în mod suveran viitorul, în baza principiului autodeterminării.

În condițiile actuale, se urmăreşte şi este posibilă întărirea unui stat cipriot independent, suveran, cu integritate teritorială, şi calea indicată pentru această soluționare o constituie convorbirile intercomunitare. Este un fapt că de cînd generalul Grivas a început activitatea sa armată ilegală, partea turco-cipriotă devine tot mai intransigentă şi chiar a dat înapoi în numeroase puncte, în care se realizase un acord.

Activitatea teroristă armată ilegală a mişcării lui Grivas nu slujeşte decît planurilor de dezmembrare a insulei pe care le nutresc dușmanii Ciprului şi nimănui altcuiva. Este posibil ca tratativele dintre cele două comunități să se încheie cu rezultate pozitive, dacă conducerea turcilor ciprioți renunță la politica sa de împărțire a statului şi acceptă conceptul de stat unitar, suveran, cu integritate teritorială. Interesele adevărate ale turcilor ciprioți pot fi garantate şi promovate numai în baza acestei soluții.

— Care trebuie să fie strategia în cazul în care convorbirile intercomunitare înregistrează un eşec ?

— Este încă prematur să vorbim de eşecul convorbirilor intercomunitare. Aprecierea justă este că mai există încă obstacole ce trebuie depăşite înainte de a fi posibilă realizarea unui acord. Şi aceste obstacole trebuie şi pot fi depăşite cu spirit de bunăvoinţă şi în baza principiilor unui stat unitar, independent, suveran, cu integritate teritorială, principii pe care atît partea turco-cipriotă, cît şi Ankara le-au acceptat la începerea convorbirilor intercomunitare cu participarea reprezentantului O.N.U.

Trebuie depuse toate eforturile posibile pentru ca aceste convorbiri să se încheie cu rezultate pozitive şi în caz de impas să fim pregătiţi să cerem ajutorul Consiliului de Securitate al O.N.U.

Trebuie păstrată şi întărită pacea între grecii şi turcii ciprioţi şi foarte just guvernul cipriot a declarat în repetate rînduri că nu urmează să recurgă la forţă. Chiar dacă nu se realizează un acord, relaţiile paşnice prieteneşti între grecii ciprioţi şi turcii ciprioţi trebuie menţinute şi dezvoltate.

— Cum vedeţi relaţiile între Atena şi Nicosia şi care credeţi că trebuie să fie atitudinea guvernului din Atena faţă de întreaga situaţie ?

— Relaţiile între Atena şi Nicosia trebuie să fie armonioase, strînse, prieteneşti, fără interpretări greşite şi să se bazeze pe egalitate. Nu se poate ca Atena să adopte o hotărîre şi Nicosia s-o execute orbeşte şi, desigur, nimeni nu poate să se gîndească la contrariu.

Nicosia cunoaşte mai bine problema ciprioţă, pentru că o trăieşte zi de zi. Aceasta înseamnă că Atena va trebui să se înţeleagă cu Nicosia, dezvoltînd o strînsă colaborare. Ciprul este un stat independent cu reprezentare proprie la Naţiunile Unite şi, ca atare, dezvoltă relaţii cu toate ţările lumii. Prin urmare, relaţiile dintre Atena şi Nicosia vor trebui să se sprijine pe colaborarea reciproc avantajoasă, sinceră, fără gînduri ascunse.

Guvernul din Atena, care a cerut recent încetarea activităţii armate a lui Grivas şi dizolvarea tuturor grupurilor armate ilegale, trebuie să ajute pentru materializarea acestei poziţii, în vederea încheierii cu succes a convorbirilor intercomunitare şi salvării Ciprului de dezmembrare şi dezastru.

Le Monde diplomatique

PARIS

PORTUGALIA: MĂSURI ANTI-DEMOCRATICE ÎNAINTEA ALEGERILOR

ALEGERILE legislative pentru cea de-a 11-a legislatură a regimului (instaurat prin lovitura de stat militară din 28 mai 1928) vor avea loc la 28 octombrie.

Anunţul care fixa această dată a fost precedat cu 24 de ore de publicarea, în „Diario do governo" (ziarul oficial), a unui decret aprobat în Consiliul de Miniştri în şedinţa din 11 septembrie şi care cuprindea modificarea articolului 109 din Constituţie. În virtutea dispoziţiilor noului text, care a intrat imediat în vigoare, nu mai pot fi aleşi în Adunarea Naţională „toţi cei care, după ce au candidat la o alegere anterioară, s-au retras sau au făcut declaraţii publice în favoarea abţinerii", (articolul 8, paragraful 4). Cei care vor încălca noua lege vor fi pasibili „de pedeapsă şi anume de privarea de drepturi civile pe cinci ani" (art. 31, par. 1). În aceeaşi zi, membrii Mişcării democrâtice din districtul Beya, în sudul ţării, au hotărît să nu prezinte nici un candidat. Ziua următoare, democraţii din Guarda, în nord, le-au urmat exemplul. S-au produs şi alte retrageri înaintea datei limită a depunerii candidaturilor.

De fapt, cu toate rezultatele pozitive obţinute la ultimul congres al opoziţiei democratice, ţinut la Aveiro între 4—8 aprilie, mulţi erau gata, ca şi în trecut, să-şi retragă candidatura în ajunul scrutinului pentru a denunţa public procedura prin care numai candidaţii partidului unic (A.N.P.) au posibilitatea de a fi aleşi, atît din cauza sistemului de numărare a voturilor, cît mai ales datorită condiţiilor vieţii politice din Portugalia.

Astfel, în faţa întregii mişcări democratice, se pune acum o problemă gravă : ori să se retragă, aşa cum a fost prevăzut în ajunul scrutinului, după ce a profitat de relativa libertate acordată în perioada electorală (îmblînzirea cenzurii, afişajul autorizat, permisiunea, chiar restrînsă, de a se adresa direct ţării prin unele organe de presă), pierzîndu-şi astfel drepturile civile şi deci şi posibilitatea de a fi reprezentaţi peste patru ani, sau să se menţină, în acest caz, guvernul nepierzînd ocazia de a pune accentul pe „liberalizarea" regimului şi „soliditatea" instituţiilor.

Dar un lucru este sigur : regimul fondat şi instituţionalizat de Salazar continuă să se teamă de dezbaterea politică pe care, în mod normal, ar provoca-o o consultare populară liberă. Îl neliniştesc în special numeroasa participare a tinerilor la ultimele întruniri ale opoziţiei democratice, la care s-au arătat mult mai critici şi mai exigenţi decît toate „vedetele" fidele orientării tradiţionale. Pe lîngă un limbaj nou, s-a evidenţiat şi manifestarea unei noi forme de rezistenţă faţă de ceea ce au numit alianţa guvernului şi armatei cu capitalismul naţional şi străin, ca şi faţă de acţiunea lor comună în represiunea din interiorul ţării şi din colonii, unde interesele lor sînt strîns legate.

Drept care Rapazote, ministrul de interne, a afirmat : „Regimul avînd regulile sale proprii, alegerea deputaţilor va trebui făcută după o schemă adecvată". Ceea ce înseamnă că reuniunile opoziţiei nu sînt permise fără autorizaţia prealabilă a guvernatorului civil al districtului. Iar muncitorii emigranţi, persoanele sub 21 de ani, sau analfabeţii nu au drept de vot. Or oficial se numără în Portugalia 32 la sută de analfabeţi peste 21 de ani şi aproape 1 300 000 de emigranţi.

În 1969, numărul înscrişilor era de aproape 1 900 000, din care aproape 900 000 s-au abţinut. Unele localităţi care numără mai mult de 6 000 de locuitori nu au decît trei electori înscrişi, ca la Montargil în Alentojo, iar unele primării, invocînd motivul nepublicării decretului prin care se fixează data alegerilor, au refuzat în primele două săptămîni ale lunii septembrie să elibereze certificatele de alegători tuturor celor care se încadrau în limitele prescrise de lege. Această cerere trebuie să fie însoţită de o recipisă care să ateste plătirea impozitelor, de o adeverinţă sau certificat de domiciliu, de un certificat de studii elementare, toate acestea autentificate de notar. Acest refuz a fost constatat în numeroase districte, în special la Lisabona şi împrejurimile sale, ca şi la Porto,

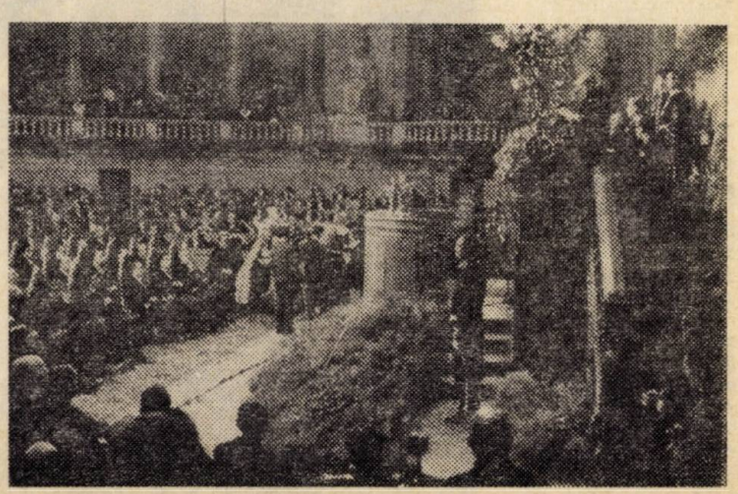

Lisabona. Parlamentul portughez : „Un lucru este sigur : regimul lui Salazar continuă să se teamă de dezbaterea politică pe care, în mod normal, ar provoca-o o consultare populară liberă"

Beya, Braga, Coimbra şi Aveiro, toate oraşe în care densitatea demografică este foarte mare. Dacă se ţine seama de faptul că fiecare candidat, în momentul depunerii candidaturii sale, cu 30 de zile înaintea datei scrutinului, trebuie să prezinte 50 de certificate de alegător-subscriptor, se va înţelege şi mai bine complexitatea unui sistem făcut pentru împiedicarea cetăţenilor de a participa la viaţa politică a ţării.

După aceeaşi lege în vigoare sînt, de asemenea, lipsiţi de dreptul de vot „toţi săracii, în special toţi cei al căror domiciliu este un ospiciu sau azil de binefacere ; toţi cei care profesează idei contrare disciplinei sociale", adică un evantai pe cît de larg pe atît de suplu, conceput de o elită care acordă dreptul de vot după bunul ei plac.

THE GUARDIAN

MANCHESTER

CHILE: DREAPTA SPRIJINĂ JUNTA

CU FIECARE ZI ce trece, devine tot mai evident că lovitura de stat militară din Chile a dezlănţuit forţe pe care junta militară nu le poate controla. Distrugînd stînga organizată — partidele sale politice, publicaţiile sale şi mişcarea sindicală — echilibrul de forţe s-a înclinat în mod spectaculos spre dreapta, mai mult chiar decît s-au aşteptat unii membri din conducerea forţelor armate şi, bineînţeles, mai mult decît a dorit Partidul creştin-democrat.

Dreapta organizată acţionează rapid în ce priveşte aplicarea planurilor sale menite să lichideze adversarii şi să asigure că stînga din Chile nu va mai avea niciodată posibilitatea de a reveni la putere.

Într-o ţară atît de deschisă şi democrată cum era Chile, nimeni nu îşi ascundea sentimentele politice. În întreaga ţară, în fiecare mare oraş sau în micile comunităţi, militanţii politici sînt cunoscuţi. În consecinţă, nimeni nu se simte în siguranţă. Orice persoană care s-a pronunţat vreodată în favoarea socialismului, cu ocazia unor întruniri organizate în fabrici, în amfiteatrele universităţilor, sau în consiliile ţărăneşti, se consideră o ţintă potenţială de denunţare.

Pentru numeroşi oameni, aceasta înseamnă o vizită a forţelor poliţieneşti, o călătorie la postul de poliţie şi un voiaj spre celulele Stadionului Naţional, spre calele navei „Leby" sau spre Insulele Dawson ori Pisagua. Poate că aceştia sînt mai norocoşi. Deoarece la periferiile oraşelor sau la sate judecata se face, după cît se pare, mai sumar.

Deşi perspectiva unui război civil se estompează, oamenii continuă totuşi să fie ucişi. În afara celor cîtorva cazuri de persoane care au compărut în faţa tribunalelor militare şi au fost lichidate, raidurile militarilor continuă în periferii, urmate imediat de procesiuni sumbre la cimitir.

Militarii sînt o lege prin ei înşişi şi, din cauza neobişnuinţei lor cu metodele unei intervenţii politice făţişe, acţionează cu mai multă brutalitate decît ar acţiona alte armate din America Latină în condiţii asemănătoare. În situaţia în care în întreaga ţară sînt deţinuţi zeci de mii de oameni, în condiţiile unor permanente raiduri militare, chilienii s-au trezit într-o situaţie tot atît de neobişnuită pe cît ar fi situaţia în care s-ar trezi englezii dacă aceste deprinderi ar deveni o normă a vieţii londoneze.

Militarii chilieni, lipsiţi de experienţă într-o asemenea situaţie, se comportă cu o brutalitate vădită. Ambiţia juntei este de a impune ordinea, dar în acest proces armata sădeşte în mod inevitabil germenii dezordinii. Relatările despre jafurile care însoţesc aceste raiduri, în căutarea unor stocuri de arme, sînt numeroase. În al doilea rînd, în furia lor de a desfiinţa organizaţiile politice, militarii au trebuit să recurgă în mod inevitabil la acea grupare politică ce reprezintă pătura cea mai conservatoare din societatea chiliană.

Această grupare, reprezentată de Partidul naţional, nu are o ideologie concretă. Ea revine la o epocă anterioară, precedentă epocii lui Allende, precedentă epocii lui Eduardo Frei.

În evenimentele din ultimul timp, se înscrează limpede mişcarea rasistă „Patria şi Libertatea". Mişcarea a sprijinit tentativa eşuată de lovitură militară din 29 iunie. Ca urmare, conducătorii săi au dispărut, retrăgîndu-se în ilegalitate sau în exil. La scurt timp înainte de lovitura din 11 septembrie, secretarul ei, generalul Roberto Theien, a fost văzut într-un restaurant, iar fondatorul ei, Pablo Rodriguez, a apărut la Temuco. De curînd, ei au reapărut într-un hotel din Santiago.

Rodriguez este un fascist uşor de recunoscut după normele europene obişnuite. Organizaţia „Patria şi Libertatea" s-a autodizolvat. Ea sprijină junta, dar consideră că sarcina guvernului este de a-şi propune „transformarea tuturor instituţiilor din Chile".

Dar, întrucît aceasta se dovedeşte a fi o sarcină greu de realizat, argumentele acestor extremişti de dreapta în favoarea unor acţiuni fasciste se vor intensifica cu siguranţă.

În Chile, viaţa continuă să se desfăşoare la umbra militarilor. Peste 1 200 de persoane deţinute pe Stadionul naţional din Santiago sub acuzaţia de a fi opus rezistenţă forţelor armate sau ar fi desfăşurat activităţi considerate ilegale vor fi deferite celor 15 tribunale militare constituite din ordinul juntei

LES ECHOS

PARIS

REZULTATELE SESIUNII F.M.I. DE LA NAIROBI

CORTINA a coborît asupra sesiunii din acest an a F.M.I., unde fermenţii descompunerii unui sistem au precumpănit asupra germenilor meniţi să-l regenereze. Singurul rezultat concret a fost angajamentul solemn al participanţilor de a redacta înainte de 31 iulie 1974 un proiect

de acord asupra reformei. Marii vistiernici s-au cramponat de această dată ca de un colac de salvare pentru a evita naufragierea conferinței.

Nu s-a putut degaja nici o apropiere între pozițiile principalelor țări occidentale. Raportul Morse — al Comitetului celor 20, însărcinat cu elaborarea reformei — a încercat să rezolve problema cvadraturii cercului printr-o strălucită sinteză, în care nimeni nu a vrut să se recunoască, și miniștrii au lăsat președintelui grupului celor 20 paternitatea unei opere ce nu a fost dusă pînă la capăt.

În ceea ce privește reforma monetară, marii vistiernici ai Occidentului se află încă la punctul de plecare. Concepțiile lor continuă să rămînă divergente. America marchează puncte. Redresarea balanței sale de conturi externe a atenuat atacurile la care era supusă cu numai cîteva luni în urmă. Poziția Franței s-a moderat. În această privință intervenția lui Giscard d'Estaing i-a dezamăgit pe cei care sperau că o voce se va face auzită în rîndurile țărilor bogate pentru a „contesta" tezele de inspirație americană.

La reuniunea de la Nairobi nu s-a instaurat climatul de natură să ducă la reducerea prăpastiei dintre țările bogate și cele sărace. Anunțarea distribuirii a 4,5 miliarde dolari prin canalele Asociației Internaționale de Dezvoltare nu va modifica acest climat. Pentru prima oară a fost văzut un purtător de cuvînt unic exprimînd punctul de vedere latino-american. Conștiente de dependența sporită a națiunilor industriale față de produsele lor naturale, țările lumii a treia au manifestat, cu mai multă vigoare decît oricînd, refuzul lor de a fi ținute deoparte de o negociere care, practic vorbind, se desfășoară în afara acestei lumi.

De acum încolo, se pare că participanții sînt pregătiți pentru ostilități, în timp ce problemele economice pe termen scurt, prea puțin evocate, se pun cu acuitate. Economia mondială se află la un punct de cotitură ; poate că, cu timpul, anul 1973 va apărea ca un an în cursul căruia s-a mers cel mai mult în direcția toleranței economice, acceptîndu-se o inflație devorantă și abandonîndu-se orice regulă pentru sistemul monetar. Dar încetinirea mașinii industriale, care se schițează, demonstrează că „fuga înainte" a fost întreruptă și că vor reapărea măsurile de control. Țările riscă să fie obligate de a accepta în curînd constrîngeri infinit mai severe decît cele pe care le-ar fi suportat dacă s-ar fi manifestat o adevărată cooperare internațională la Nairobi.

În fond, în ce punct se află reforma monetară ? Discuțiile desfășurate la Nairobi demonstrează că drumul spre reformă este încă lung. Care e stadiul problemei ?

1. **Ratele de schimb.** Ele vor fi fixe, dar ajustabile. De notat că, termenul englez „stable" are un sens ambiguu, căci el nu exclude flexibilitatea. Totul depinde, în egală măsură, de amploarea marjelor de fluctuație autorizate, precum și de fluctuațiile temporare care vor putea fi admise.

2. **Procesul de ajustare.** Toată lumea admite un tratament similar pentru o țară cu excedent sau cu deficit. Părerile sînt, însă, împărțite în ceea ce privește modalitățile. Vest-europenii contestă criteriul de automatism preconizat de S.U.A., apreciind că nu trebuie să se țină seama numai de nivelul rezervelor valutare, ci și de ansamblul situației conjuncturale din țara respectivă.

3. **Convertibilitatea.** Statele Unite vor ca fiecare țară să dispună de facultatea de a păstra rezervele monetare naționale sau de a primi, în contrapartidă, „drepturi speciale de tragere" (D.S.T.). Franța revendică revenirea la convertibilitatea propriu-zisă. Chestiunea nu va putea fi rezolvată decît după o consolidare a datoriei americane și reglementarea problemelor puse de piața eurodolarilor.

4. **Numerarul.** El va fi constituit din „drepturi speciale de tragere", dar de o manieră nouă, definirea D.S.T. urmînd a fi complexă, în cazul în care se admite o anumită flexibilitate a sistemului valutar. Franța ar dori ca el să fie definit ca un „cocteil" de monede în care cele mai puternice ar fi reprezentate într-o mai mare măsură decît celelalte. Rămîne de văzut ce loc va fi rezervat aurului. Mulți ar vrea să-i diminueze rolul. Dar dacă aurul rămîne în sistem, va trebui să i se confere un preț care să fie mai apropiat de realitate.

5. **Reforma F.M.I.** Toată lumea vrea să vadă sporite puterile F.M.I., dar modalitățile variază în funcție de rolul exact ce îi este rezervat. Ideea cea mai răspîndită este aceea a unui comitet restrîns, de tipul Comitetului celor 20, care ar beneficia de prerogative sporite. Convertibilitatea va putea fi mai lesne asigurată din clipa în care vor exista monede cu o definiție precisă. În ceea ce privește mișcările speculative pe termen scurt, ele vor putea fi neutralizate printr-o acțiune concertată a băncilor centrale.

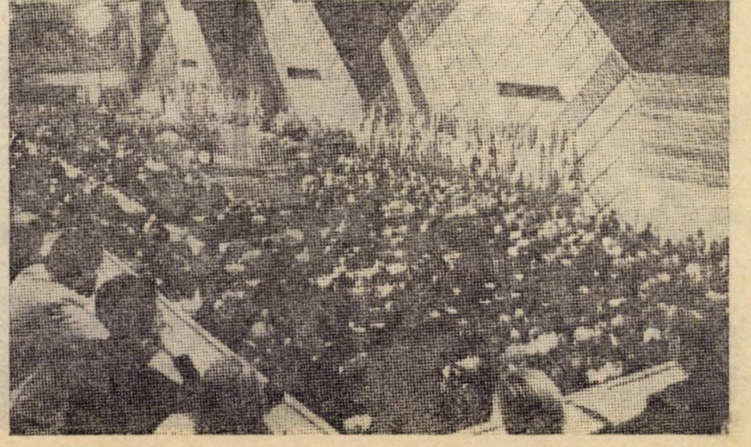

Nairobi. Conferința Fondului Monetar Internațional

PROFIL

SPYROS MARKEZINIS

primul ministru al Republicii Elene

Formarea, la 7 octombrie, la Atena, a primului guvern civil din ultimii șapte ani, a adus în fruntea sa o reputată personalitate a vieții politice grecești, Spyros Markezinis.

Născut în 1909, la Atena, unde urmează cursurile Facultății de drept și științe politice, Spyros Markezinis a fost, între anii 1936—1946, consilier al regelui George al II-lea. În anul 1946 este ales în Parlament ca personalitate independentă. Un an mai tîrziu, Spyros Markezinis constituie un partid propriu care, în 1955, se va transforma în Partidul progresist. În 1949 este numit ministru de stat.

În 1952 este ales deputat al orașului Atena și i se încredințează portofoliul coordonării economice, funcție în care contribuie la redresarea simțitoare a situației economice a țării. Între anii 1958—1961, este reales în Parlament. După evenimentele din aprilie 1967, Spyros Markezinis va face parte dintre reprezentanții fostului regim parlamentar care stabilesc o punte de legătură cu noua conducere.

Proclamarea Republicii Elene în luna iunie 1973 și perspectivele revenirii la regimul parlamentar întrunesc aprobarea lui Spyros Markezinis. Meritele sale de om de stat îi aduc, la începutul lunii octombrie, sarcina formării noului guvern civil.

În discursul său de instalare, premierul Markezinis a subliniat responsabilitățile însemnate care stau în fața guvernului, ca și necesitatea de a se lua măsuri concrete. Format în cea mai mare parte din tehnicieni, noul guvern își propune, în primul rînd, după cum sublinia într-un recent interviu premierul grec, obiective de ordin economic.

Pe agenda de lucru a noului cabinet mai figurează dezvoltarea de bune relații cu vecinii balcanici, aportul Greciei la rezolvarea pe cale pașnică a conflictului din Cipru, raporturile greco-turce. În sfera relațiilor cu Occidentul, preocupările privesc poziția Greciei în raport cu Piața comună și, de asemenea, relațiile cu Statele Unite. Premierul Markezinis a precizat importanța pe care echipa sa o acordă dezvoltării de bune relații cu țările socialiste, cu toate statele lumii.

POSTA REDACTIEI

Conflictele din Orientul Apropiat

Vasile Săndulescu, Braşov. 1. Efectivul forţelor armate ale ţărilor arabe este evaluat, după cum urmează, de către Institutul de studii strategice din Londra : Iordania — armata activă : 68 000 oameni plus 20 000 rezervişti, 420 tancuri, 270 vehicule blindate ; forţe aeriene : 4 600 de oameni şi 52 de avioane ; forţe navale : 250 oameni pentru 8 vase de patrulare. Irak — armata activă : 90 000 oameni plus 25 000 rezervişti, 1 050 tancuri şi 1 300 vehicule blindate pentru transportul trupelor ; forţe aeriene : 9 800 oameni şi 224 avioane ; forţe navale : 2 000 oameni pentru 30 de nave. Liban — armata activă : 14 000 oameni şi 120 tancuri ; forţe aeriene : 1 000 oameni şi 18 avioane ; forţe navale : 6 vase de patrulare. Arabia Saudită — armata activă : 36 000 oameni, 285 tancuri şi artilerie dotată cu rachete sol-aer ; forţe aeriene : 5 500 oameni şi 70 avioane ; forţe navale : 5 vase de patrulare şi torpiloare. Libia — 25 000 oameni, 221 tancuri şi 44 avioane. Algeria — armata activă : 60 000 soldaţi, 640 tancuri, 350 vehicule blindate pentru transportul trupelor ; forţe aeriene : 180 avioane. Maroc — armata activă : 54 000 oameni, 240 tancuri, 86 autoblindate ; forţe aeriene : 20 avioane ; forţe navale : o fregată, 2 nave de escortă şi 12 vedete. Despre efectivul forţelor armate ale Egiptului şi Siriei am scris în nr. 43 al revistei.

2. Actualul conflict armat este cel de-al patrulea război arabo-israelian. Primul a avut loc în 1948 după crearea statului Israel, de partea arabă la lupte participînd Egiptul, Transiordania, Libanul, Irakul, Siria şi Arabia Saudită. El s-a încheiat prin ocuparea de către Israel a o serie de teritorii : teritoriul inclus în graniţele israeliene prin armistiţiul din 1949 se întindea pe o suprafaţă de 20 700 km² faţă de 14 200 km² cît fusese alocat de planul de împărţire al O.N.U. în 1947. Al doilea război arabo-israelian a izbucnit în 1956, după naţionalizarea Canalului de Suez. Forţele israeliene au atacat la 29 octombrie 1956 armata egipteană în Sinai, înaintînd în cîteva zile pînă la Canal, în timp ce forţele franco-britanice au ocupat Port-Said-ul şi Ismailia. În urma protestului internaţional şi a intervenţiei Adunării Generale a O.N.U., unităţile franco-britanice s-au retras în decembrie 1956, iar trupele israeliene în martie 1957. În războiul din 1967 Israelul a ocupat Sinai-ul, sectorul iordanian al Ierusalimului şi întreaga Cisiordanie ; la nord, a ocupat Platoul Golan.

Ion Iliescu, Cluj. Şefii de stat major ai forţelor armate ale ţărilor angajate în actualul conflict armat din Orientul Apropiat sînt : generalul Saadeddine Chazli (Egipt), generalul Mustafa Tlass (Siria) şi generalul David Elazar (Israel). Generalul **Chazli** deţine această funcţie din mai 1971. În vîrstă de 51 de ani, a participat la războiul arabo-israelian din 1948, iar în 1956, în timpul conflictului Suez-ului, a condus o companie de paraşutişti. În iunie 1967 s-a aflat în fruntea unei divizii egiptene în Sinai. Generalul Chazli trece drept un mare specialist al trupelor aeropurtate. **Mustafa Tlass**, după ce a condus cea de-a 5-a divizie a regiunii Homs, a fost promovat, în 1968, general de divizie şi şef al statului major. Ulterior, în martie 1972, a fost numit şi ministru al apărării. Generalul **David Elazar** este şef al statului major al armatei israeliene din noiembrie 1971. El a participat atît la războiul din 1948, cît şi la cel din 1956, cînd a luptat în Gaza. În 1961 a fost numit comandant al frontului de nord, calitate în care a luat parte, în 1967, la luptele din Golan. În ceea ce-l priveşte pe generalul de brigadă Abraham Mendler, ucis într-o acţiune încă la începutul actualelor evenimente, acesta era comandantul forţelor armate blindate ale Israelului din deşertul Sinai. Pentru celelalte întrebări, consultaţi răspunsul adresat cititorului **Vasile Săndulescu din Braşov**.

Cel mai mare aeroport

Adrian Nicolescu, Bucureşti. Aeroportul Dallas-Fort-Worth (prescurtat D.F.W.), rezultatul unor minuţioase planuri de facilitare a activităţilor aeriene, va fi, aşa cum s-a anunţat, cea mai mare construcţie de acest gen din lume. Acoperă o suprafaţă de 7 mii de hectare, mai mare decît insula Manhattan şi aproape de cea a Parisului (10 mii ha). Începută în 1968, realizarea proiectului va fi efectuată în trei etape : 1973, cînd vor fi date în funcţiune 4 aerogări, apoi 1985 şi 2001. Jumătate din suprafaţa totală va fi rezervată pistelor de decolare, căilor de acces şi aerogărilor. Pe cealaltă jumătate vor fi instalate clădirile destinate administraţiei, poştei, rezervoarelor de carburant, locurilor de parcare a autovehiculelor (20 de mii de locuri în prima etapă, 30 de mii în final). Vor fi construite nouă piste de aterizare, majoritatea fiind accesibile avioanelor cu o greutate mai mare de 400 de tone. Ţinîndu-se seama de eventualitatea construirii unor avioane cu o mie de locuri, două dintre piste vor măsura 6 mii de metri. Aeroportul Dallas-Fort-Worth va număra în anul 2001 nu mai puţin de 13 aerogări, de formă semicirculară, care vor putea adăposti, în ansamblul lor, 234 avioane-gigant de tipul Boeing 747. Primele 4 aerogări (construcţia cea mai avansată este cea a companiei texane „Braniff") vor putea primi, în 1975, opt milioane de pasageri ; în 1980 cifra se va ridica la 12 sau 15 milioane. Sistemul de transport în comun terestru „Airtrans" este una din reuşitele proiectului D.F.W. şi va asigura legătura între aerogări şi celelalte instalaţii. El este format din vehicule fără pilot, autonome, cu conducere automată şi propulsate de un motor electric. Maşinile, în număr de 51, vor putea transporta fiecare 40 de pasageri. Alte 17 vehicule sînt prevăzute pentru bagaje. Reţeaua are o lungime de 20 km şi 15 itinerarii diferite. Vehiculele vor circula cu o viteză de 30 km/oră şi vor efectua 53 de staţii. Într-o oră pot transporta 9 mii de pasageri, 6 mii de bagaje şi 35 tone de poştă şi produse necesare aprovizionării. S-a vorbit mult despre utilitatea unui asemenea aeroport uriaş, considerat de mulţi ca fiind „al secolului 21". D.F.W. va fi capabil să asigure, singur, un trafic echivalent cu cel a trei mari aeroporturi americane actuale — Kennedy, La Guardia, Newark. Constructorii au inizat însă pe două lucruri : dezvoltarea galopantă a transporturilor aeriene şi dezvoltarea Texasului. Într-adevăr, aeroportul de la Dallas va fi aproape o „placă turnantă" în mijlocul Statelor Unite, la distanţe aproximativ egale de New York, Los Angeles, Chicago, Mexic. Este adevărat că şi cheltuielile implicate sînt enorme : numai porţiunea recent deschisă (care constituie foarte puţin în comparaţie cu imaginea finală a aeroportului) a costat 700 milioane dolari. Siguri de reuşita lor, constructorii şi texanii au ales deja un comisar general al aeroportului — John Connally, fost guvernator, fost consilier prezidenţial, viitor (probabil) candidat la preşedinţie. **Fotografia** pe care o alăturăm răspunsului reprezintă o vedere aeriană a primelor aerogări ale aeroportului Dallas-Fort-Worth. În stadiul cel mai avansat : aerogara companiei „Braniff" (dreapta, jos).

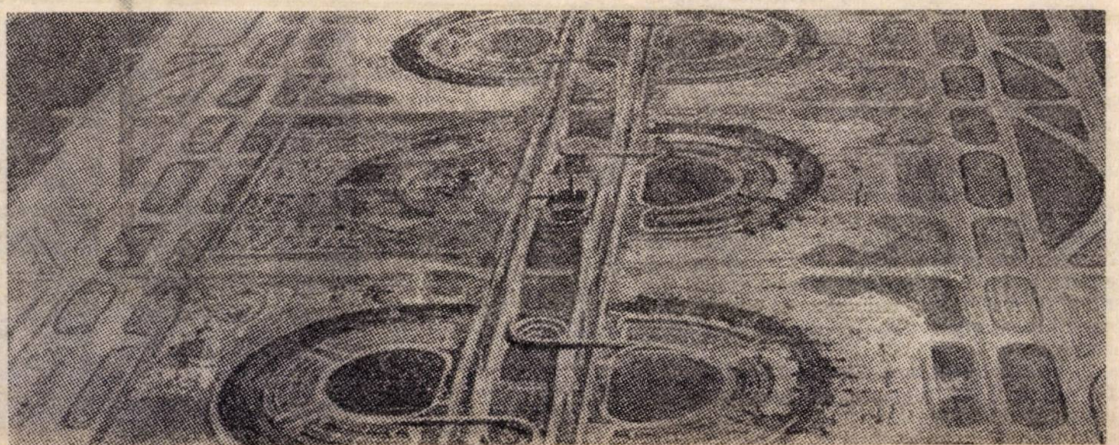

POSTA REDACȚIEI

I. Vlădescu, Cluj. 1. Țările în care este folosită limba franceză, de către toată sau o parte a populației, oficial, sînt : Franța, Belgia, Luxemburg, Elveția, Liban, Tunisia, Algeria, Maroc, Mauritania, Senegal, Mali, Volta Superioară, Niger, Ciad, Guineea, Coasta de Fildeș, Togo, Dahomey, Camerun, Republica Africa Centrală, Gabon, R. P. Congo, Zair, Ruanda, Burundi, Madagascar, Laos, Cambodgia, Guyana, Haiti, Canada.

2. În nr. 42 al revistei am publicat, în cadrul rubricii „Puncte de vedere" un articol despre colaborarea economică sovieto-japoneză. **Fotografia** alăturată reprezintă un moment al convorbirilor oficiale dintre cele două părți, în timpul recentei vizite la Moscova a premierului japonez : din partea sovietică, Leonid Brejnev, Alexei Kosîghin, Andrei Gromiko ; din partea japoneză : Kakuei Tanaka și Masayoshi Ohira.

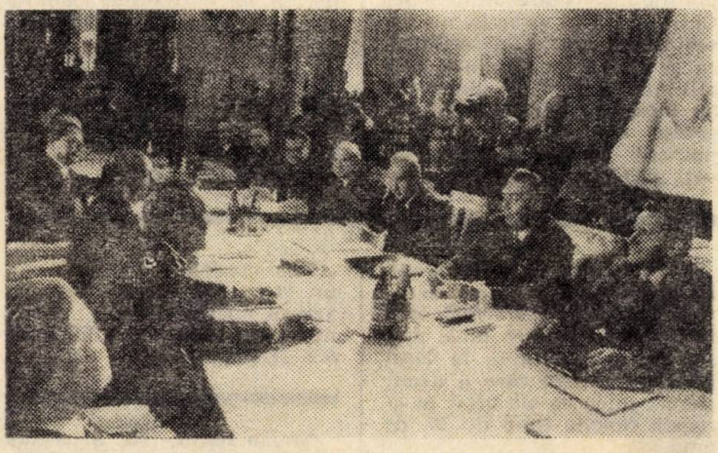

Petre Călinescu, București. Durata medie a vieții a crescut în ultimul sfert de secol, toate statisticile medicale din lume atestînd că longevitatea a crescut an de an. În ultimii 25 de ani, ca urmare a igienei și diverselor discipline terapeutice, s-a reușit să se prelungească vîrsta cu 6 ani în țările dezvoltate și cu 8 ani în țările în curs de dezvoltare. O.M.S. explică această situație, aparent paradoxală, astfel : aproximativ 50 la sută din cei 1 851 milioane de locuitori din zonele bîntuite de țînțari se găsesc actualmente protejați împotriva paludismului, în timp ce în 1913 acest procent era sub 20 la sută. Vaccinul împotriva poliomielitei (descoperit în 1955) a eliminat practic mortalitatea cauzată de această gravă afecțiune și a redus numărul celor bolnavi într-o proporție destul de însemnată. În 1950, în 30 de țări, circa 332 000 persoane au avut de suferit de pe urma variolei și această estimare, potrivit O.M.S., este încă optimistă. Astăzi, se spune, sînt numai 64 000 cazuri înregistrate în cinci țări. O.M.S. speră că în cîțiva ani această boală va rămîne de domeniul trecutului. Mai rămîn însă circa 500 milioane persoane afectate de trahom (boală de ochi care a lăsat deja 2 milioane de orbi), 20 de milioane de tuberculoși și 10 milioane de leproși. Pe de altă parte, în cazurile de diabet, mortalitatea a crescut în toată lumea. Maladiile cardio-vasculare, diferitele forme de cancer, precum și accidentele constituie cazurile frecvente de mortalitate în țările dezvoltate. Subnutriția și lipsa igienei constituie cel mai adesea cauza mortalității în țările în curs de dezvoltare. În ciuda progresului enorm în domeniul salubrității și terapeuticii, durata medie a vieții stabilită în țările în curs de dezvoltare este de 39 de ani. Se speră ca pînă în 1978 această cifră să crească la 44—45 de ani.

Marin Tăslică, com. Obîrșia Nouă, jud. Olt. În nr. 43 al revistei, în cadrul acestei rubrici, am răspuns și întrebării dv. despre podul de peste Bosfor. Schimbarea din Turcia la care vă referiți s-a petrecut sub conducătorul Mustafa Kemal Atatürk, întemeietorul Turciei moderne. În acest an se împlinesc 50 de ani de la proclamarea Republicii Turcia. Vă sugerăm consultarea articolului despre această aniversare publicat în acest număr al revistei, precum și a volumului „Atatürk" publicat de Editura Politică, în urmă cu doi ani.

Premii Nobel 1973

Adrian Nicolescu, I. Stan, București ; V. Stanculescu, Tulcea. Se știe că primele premii Nobel anunțate în acest an, pentru medicină, au fost decernate unor specialiști în psihologie experimentală (comportamentul animal : Konrad Lorenz, Nikolas Tinbergen și Karl von Frisch). **Konrad Lorenz** s-a născut la Viena în noiembrie 1903, și-a obținut doctoratul în medicină în 1928, iar în 1933, doctoratul în zoologie. Este Doctor Honoris Causa al mai multor universități. În 1949 a fost numit conducător al Institutului de etologie comparată din Artenberg (Austria), iar în anul 1951 conducător al departamentului de etologie comparativă al Institutului Max-Planck (R.F.G.). Lorenz a publicat foarte numeroase studii și cărți despre comportamentul animal și este considerat drept întemeietorul etologiei moderne. **Karl von Frisch** s-a născut tot la Viena, în noiembrie 1886 și este doctor în filosofie. Este membru al mai multor societăți științifice internaționale, a predat la Universitatea Harvard și Tübingen. Din 1964 trăiește retras lîngă München. Lucrările consacrate comportamentului social al albinelor i-au adus un renume mondial. **Nikolas Tinbergen** s-a născut la Haga, în aprilie 1907. Este doctor în filosofie. A fost profesor de zoologie la facultatea din Leiden, între 1947 și 1949, apoi a predat comportamentul animal la Oxford. Și Tinbergen este membru al mai multor academii, iar cărțile sale despre comportamentul animal l-au făcut cunoscut în lumea întreagă. Fratele său, Jan, a primit, în urmă cu doi ani, premiul Nobel pentru economie. După cum se poate constata, cei trei laureați au contribuit din plin la dezvoltarea unei științe relativ noi — etologia (ceea ce înseamnă studierea comportamentului animalelor ; astăzi, însă, preiungirile acestei științe asupra studierii anumitor comportamente umane, mai ales în rîndul nou-născuților sînt evidente). Cunoscutul biolog britanic sir Julian Huxley îl consideră pe Lorenz, încă din 1963, „părinte al etologiei". Astăzi se vorbește chiar de o „eră lorenziană" în această știință. Premiile Nobel pentru pace, pe 1973, au fost atribuite negociatorilor acordurilor pentru încetarea războiului din Vietnam, **Le Duc Tho** și **Henry Kissinger**. Date biografice detaliate ale celor doi am publicat în nr. 6 și 38 a.c. Premiul Nobel pentru economie, acordat în acest an pentru a cincea oară, a fost atribuit profesorului american **Vassili Leontieff**, de la Universitatea Harvard, pentru crearea tehnicii „in-put-output". Profesorul Leontieff s-a ocupat de aceste probleme economice încă din deceniul al treilea, în 1941 publicînd o primă versiune a cercetărilor sale, în lucrarea „The structure of american economy : 1919—1929". Zece ani mai tîrziu, tehnica in-put-out-put era definitivată. În foarte scurt timp, sistemul descoperit și introdus de Leontieff s-a dovedit a avea o largă utilizare, mai ales în problemele de planificare. Premiul Nobel pentru literatură a fost atribuit în acest an scriitorului australian **Patrick White**. White s-a născut în mai 1912, în Anglia, și-a petrecut tinerețea în Anglia și Australia, a studiat la Cambridge și a început să publice romane — „Valea fericită" îl face cunoscut. După a doilea război mondial se stabilește în Australia, în apropiere de Sydney. Romanele pe care le scrie acum îi aduc celebritatea — „The aunt's story", „The tree of man", „Voss", „The solid Mandela" și alte trei romane pentru care Academia suedeză a hotărît să-i decerneze premiul.

De la stînga la dreapta : K. Lorenz, K. von Frisch, N. Tinbergen, Le Duc Tho, H. Kissinger, V. Leontieff, P. White

POSTA REDACȚIEI

Mihai Nueleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Am publicat în nr. 43 un interviu în legătură cu afilierea României la Interpol. Despre Interpol revista noastră a scris pe larg în nr. 19 din 1969. Vă sugerăm și consultarea volumului „Interpolul în acțiune" scris de Ion Aszodi. În nr. 42 și 43 „Lumea" a publicat filme ale evenimentelor din Orientul Apropiat, precum și informații despre afacerea Agnew. Amănuntelor din nr. 43 al revistei le adăugăm cîteva informații privind un interviu al fostului vicepreședinte american, acordat corespondentului la Washington al ziarului „Nashville banner". Potrivit corespondentului, Agnew a afirmat că s-au făcut presiuni pentru a demisiona, că n-a trișat niciodată cu impozitele, că darurile pe care le primea de la sprijinitori nu erau impozabile și că nu se putea vorbi de mită întrucît nu oferea nimic în schimb. Corespondentul menționa, în continuare, afirmația lui Agnew că guvernul l-a obligat să nu conteste acuzațiile de fraudă fiscală și i-a cerut să demisioneze în schimbul abandonării acuzațiilor de corupție. În ceea ce privește momentul dinaintea desemnării în funcția de vicepreședinte a lui Gerald Ford, printre succesorii posibili ai lui Agnew erau menționați : John Connally (56 de ani — fost secretar de stat pentru finanțe al președintelui, posibil candidat la președinție în 1976), Nelson Rockefeller (65 de ani, guvernator al statului New York, în al patrulea mandat), Malvin Laird (51 de ani, fost ministru al apărării, principal consilier al președintelui Nixon în probleme interne), Howard Baker (47 de ani, jurist) și alții.

Ovidiu Varga, Turda. 1. Amănunte despre suveranii care mai există astăzi am publicat în cadrul acestei rubrici din nr. 31.

2. Anna Magnani, cunoscuta actriță de film italiană, se născuse în martie 1918 și studiase la Academia de artă dramatică din Roma. A lucrat în cadrul mai multor companii teatrale, iar în anul 1934 începe să joace roluri în filme. După al doilea război mondial devine celebră. Dintre premiile cîștigate amintim cel de la Festivalul filmului de la Veneția și Oscarul.

Gheorghe C. Marica, com. Goești, jud. Dolj. Regretăm, dar nu vă putem obține prospectele solicitate. Adresați-vă din nou Automobil Clubului Român.

I. Vlad, Tîrgoviște. Harta alăturată, reprodusă din cotidianul italian „Corriere della Sera" reprezintă situația șomajului în statele Pieței comune. După cum se poate constata din această hartă, zonele cu cel mai mare număr de șomeri sînt Italia, Marea Britanie, Irlanda și Danemarca. În cadrul acestei rubrici din nr. 43, am publicat un răspuns cu ultimele cifre ale șomerilor în cele nouă state vest-europene.

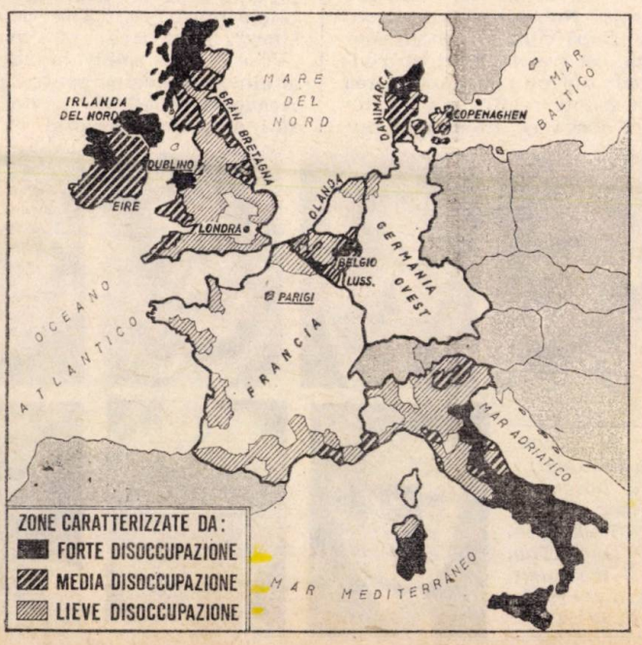

N. Crăciun, Pitești. Informațiile transmise zilnic din Chile arată că situația nu s-a schimbat : arestările continuă, ca și starea de tensiune, deși militarii declară că „lucrurile au intrat în normal". Vă sugerăm consultarea ultimelor numere ale revistei, în care veți găsi răspunsuri la întrebările dv. Familia lui Salvador Allende trăiește acum în străinătate. În **fotografiile alăturate :** Hortensia Bussi, văduva lui Allende, fiica sa, Isabel, participantă la lucrările conferinței de solidaritate cu poporul chilian de la Helsinki, și cealaltă fiică, Beatriz.

I. Alexandrescu, București. 1. Fostul ministru de externe al Belgiei, Pierre Harmel, este, începînd cu această lună, președinte al Senatului, în locul lui Paul Struye care a demisionat, după ce s-a aflat în această funcție timp de 20 de ani.

2. La recenta conferință a partidului conservator din Marea Britanie a fost restabilită pedeapsa capitală, în cazurile de „asasinat premeditat". Pedeapsa capitală fusese desființată de guvernul laburist în anul 1964. Mulți conservatori au încercat să impună această rezoluție și în anii anteriori, fără succes. Victoria de anul acesta se pare că se datorește extinderii acțiunilor teroriștilor nord-irlandezi și în Anglia.

Aurel Iliescu, București. Interesul dv. pentru revista noastră și pentru conținutul celor publicate nu poate decît să ne bucure. Observația pe care o faceți privind nr. 42/1973 este îndreptățită. Precizăm că Salvador Allende se referea în cele spuse lui Pablo Neruda la greșeala militarilor **din** Chile. Vă mulțumim călduros pentru cuvintele adresate.

Iosif Sofronie, str. Mînăstirea Putna nr. 13, București, sector 8, oferă spre vînzare colecția revistei „Lumea" pe anii 1966—1972. Nu dispunem de informații mai noi privind „familia Manson". Vom avea în vedere propunerea dv.

N. Stan, București. Datele existente în contrapunctul „Casa-morgana" publicat în nr. 41 au fost extrase dintr-un articol apărut într-un recent număr al săptămînalului francez **„L'Express".**

Ștefan Barta, str. Sebastian nr. 211, București, tel 31.12.76, oferă gratuit numerele 46 din 1964, 19 din 1968, 51 din 1969, 10,11,22 din 1970, 26, 41 din 1971, 7 și 15 din 1973. Dorește să **cumpere,** pentru completarea colecției, nr. 1, 5, 6, 9 din 1963 și 46 din 1972

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

Intreprinderea de geamuri

SCĂIENI

Jud. Prahova

Telefon 11832-33-34

Livrează pe bază de comandă fermă cantităţi nelimitate de geamuri ornamentate — în peste 30 de modele — în dimensiuni maxime de 170 x 300 cm.

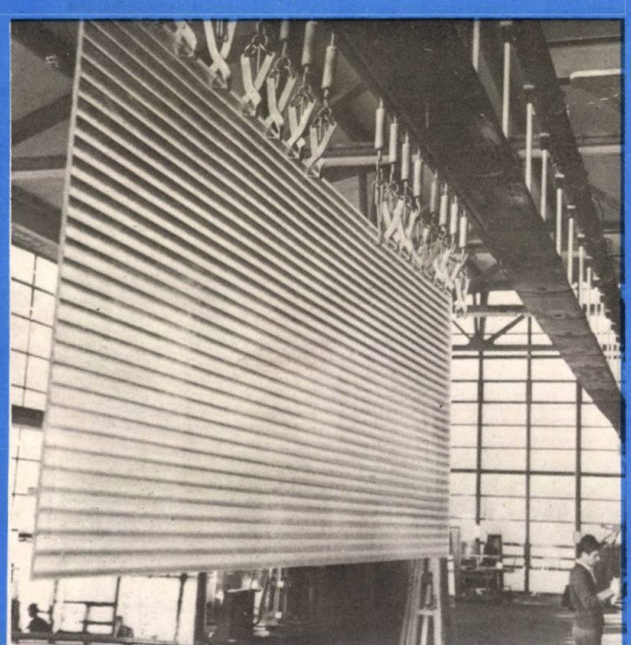

De asemenea, geamuri armate simple sau cu model în aceleaşi dimensiuni. Geamurile ornamentate se pot folosi atît la construcţii industriale cît şi civile (ferestre, uşi, glasvanduri etc.) Geamurile armate se pretează la construcţii industriale (hale industriale, luminatoare etc.)

25-31 OCTOMBRIE

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

fiecare cetățean
un depunător la c.e.c.

Lei 2

Nr. 46 8 noiembrie 1973

LUMEA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

ORIENTUL APROPIAT
Intensă activitate politico-diplomatică

Noi dispute inter-atlantice

reportaj pe glob

AŞHABAD

RĂSPUNDEM CITITORILOR • PUNCTE DE VEDERE • 1000 + 1

Corespondenţe din :
TEHERAN • GENEVA
PEKIN
VIENA • ROMA

SERIAL
Dallas, acum zece ani

PRIMIRI LA TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

Peter Walker, secretar de stat pentru comerţ şi industrie din Marea Britanie

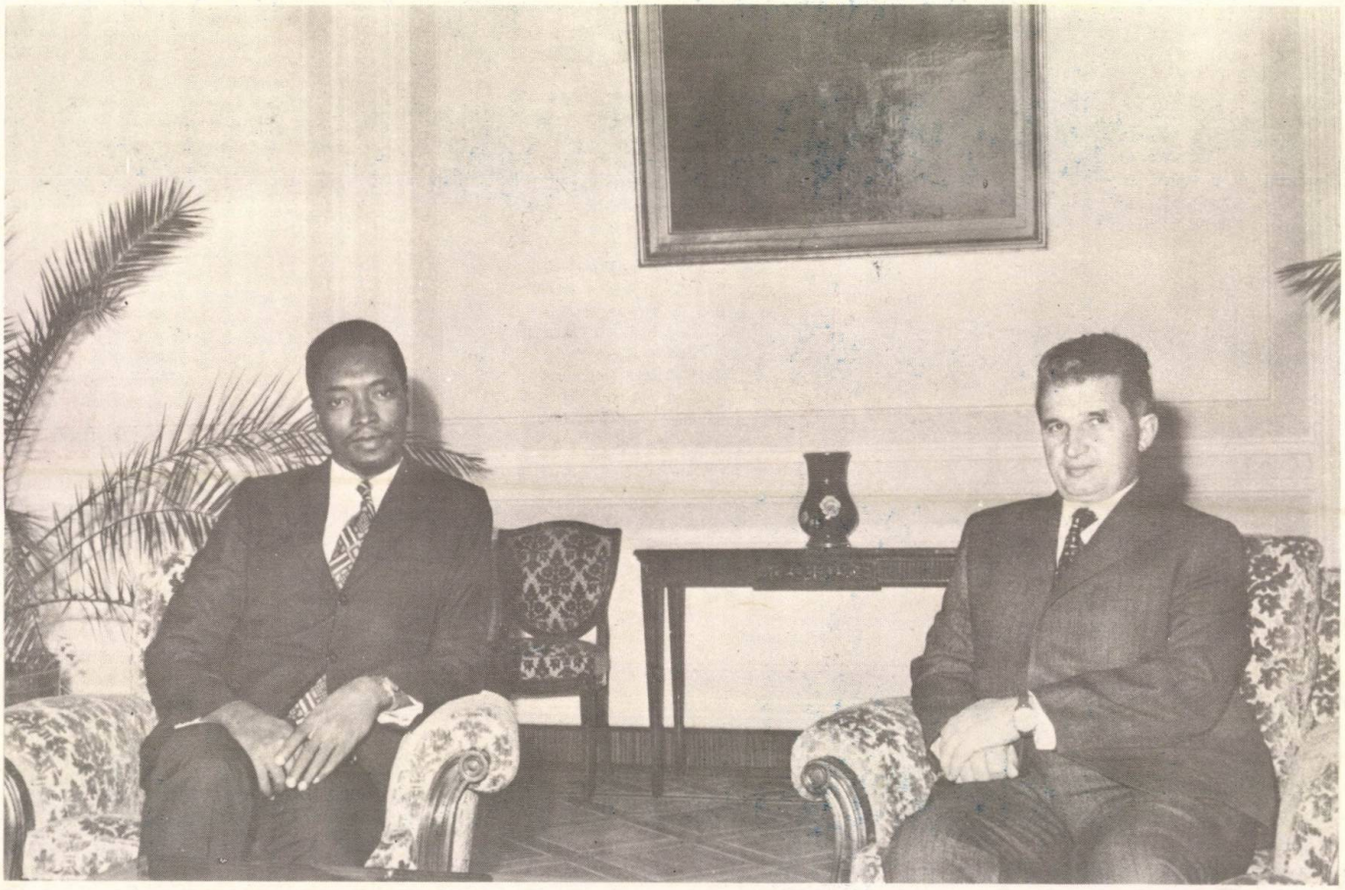

Assim Diawara, ministrul comerţului, conducătorul delegaţiei economice guvernamentale a Republicii Mali

LUMEA

46 (524)

8 noiembrie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Dialog cu rezultate fructuoase. Mircea Ionescu 2

Vizita la București a ministrului de externe al Israelului. Dumitru Constantin 3

Geneva
– Se pregătesc intens documente cuprinzătoare. N. Răzvan 7
– Discuțiile din subcomisia pentru problemele militare. Dumitru Tinu 8

Viena. Idei similare în 19 intervenții. Corneliu Vlad 8

Pekin. Contacte rodnice chino-australiene. Ilie Tecuță 9

Roma. Socialiștii și guvernul. Radu Bogdan 10

Orientul Apropiat. Opțiuni politico-diplomatice. Rodica Georgescu 11

Controverse interatlantice. Florica Șelmaru 14

Moscova. Succese economice în cinstea celui de al 56-lea Octombrie. Nicolae Crețu 16

Cambodgia. Activitate intensă a forțelor patriotice. Liana Enescu 19

Portugalia. Alegeri fără surprize. Rodica Dumitrescu 20

INTERVIUL NOSTRU

George Macovescu, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România 4

CONTRAPUNCT

„Drum" pentru fericire. Radu Budeanu 15

REPORTAJ PE GLOB

Așhabad. Ilie Olteanu 17

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Ce este situația de „nici pace, nici război". Prof. dr. docent Edwin Glaser 21

1 000 + 1 22–23

SERIAL

La Dallas, acum zece ani... (II). Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Agenția M.E.N., L'Unità, Le Monde, Neue Zürcher Zeitung 26–29

PROFIL

Henri Lopes, prim-ministru al Republicii Populare Congo 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE PARTID SIBIU

SĂPTĂMÎNA

31 octombrie — 6 noiembrie

miercuri

– Congresul Mondial al Forțelor Păcii, care a avut loc la Moscova, **și-a încheiat lucrările.**

– Premierul Australiei, Edward Gough Whitlam, a sosit în R.P. Chineză pentru o vizită de prietenie, la invitația guvernului chinez.

– Primul ministru al Suediei, Olof Palme, a anunțat o largă remaniere a cabinetului său și înființarea a trei noi departamente.

– La Moscova a sosit, într-o vizită oficială, vicecancelarul și ministrul afacerilor externe al R.F. Germania, Walter Scheel.

– Președintele R.A. Egipt, Anwar Sadat, l-a numit pe Ismail Fahmy în funcția de ministru al afacerilor externe, în locul lui Mohamed Hassan El Zayyat, desemnat consilier al președintelui.

joi

– La Budapesta s-au desfășurat lucrările plenarei lărgite a C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, sub președinția lui Janos Kadar, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U.

– La Havana a fost dat publicității comunicatul comun în urma încheierii vizitei ministrului peruan al afacerilor externe, Miguel Angel de la Flor Valle.

– Senatorul William Saxbe a fost numit în funcția de ministru al justiției al Statelor Unite.

– Primul ministru al Israelului, Golda Meir, și-a început vizita oficială la Washington.

vineri

– Președintele Consiliului de Stat al R.P. Polone, Henryk Jablonski, și-a încheiat vizita oficială pe care a întreprins-o în Cehoslovacia la invitația președintelui Ludvik Svoboda.

– Președintele R.A. Egipt, Anwar Sadat, s-a reîntors la Cairo, după vizitele efectuate în Kuweit și Arabia Saudită.

– Delegația de partid și guvernamentală a R.D. Vietnam, condusă de Fam Van Dong, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, primul ministru al guvernului R.D. Vietnam, și-a încheiat vizita oficială de prietenie efectuată în R.P. Albania, la invitația C.C. al Partidului Muncii din Albania și a guvernului albanez.

sîmbătă

– Vicecancelarul și ministrul de externe al R.F. Germania, Walter Scheel, și-a încheiat vizita oficială la Moscova.

– În capitala peruană au luat sfîrșit lucrările celei de a treia reuniuni consultative a miniștrilor energiei și petrolului din 24 de țări latino-americane și din zona Caraibilor. **A fost adoptată „Convenția de la Lima",** în care sînt prevăzute, în principal, concertarea eforturilor în vederea promovării unei dezvoltări independente a resurselor energetice de care dispun țările de la sud de Rio Grande, ca și adoptarea unei politici raționale în domeniile prospectării, exploatării și comercializării acestora.

– La Moscova a avut loc o întîlnire între A. Kosighin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., **și Fam Van Dong,** membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, primul ministru al guvernului R.D. Vietnam.

duminică

– Mohamed Hassan El Zayyat, consilier special al președintelui Anwar Sadat, a sosit la Paris într-o vizită oficială.

– Președintele Algeriei, Houari Boumediene, a sosit la Damasc, unde a avut convorbiri cu președintele sirian Hafez Assad.

– La încheierea vizitei oficiale a premierului australian, Edward Gough Whitlam, la Pekin a fost dat publicității un comunicat oficial.

– Au luat sfîrșit lucrările celui de al XIV-lea Congres al P.C. din Norvegia, care și-a desfășurat lucrările la Oslo, începînd de vineri.

luni

– Ismail Fahmy, ministrul egiptean al afacerilor externe, **și-a încheiat vizita efectuată în Statele Unite.**

– La Sofia au avut loc **convorbiri oficiale între Petăr Mladenov,** ministrul afacerilor externe al R.P. Bulgaria, și **Miloș Minici,** vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia, secretar federal pentru afacerile externe.

– În capitala Belgiei s-a deschis **reuniunea Consiliului ministerial al C.E.E.,** organism format din miniștrii de externe ai „celor nouă".

– La Rabat a avut loc **o întrevedere între regele Marocului, Hassan al II-lea, și secretarul Departamentului de Stat al S.U.A. Henry Kissinger.**

marți

– Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a primit pe Abba Eban, ministrul afacerilor externe al Israelului.

TEHERAN

Teheran. Întîlnire între președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr

Dialog cu rezultate fructuoase

Corespondență de la Mircea Ionescu

„Un model de cooperare" ; „Întărirea unei prietenii" ; „O vizită practică din partea unui prieten" ; „Iranul și România doresc dezvoltarea cooperării", iată cîteva titluri sugestive ale numeroaselor articole și comentarii ale marilor cotidiene din Teheran, vădind interesul deosebit acordat de opinia publică iraniană vizitei fructuoase în rezultate făcută săptămîna trecută în această țară de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, la invitația primului ministru iranian — Amir Abbas Hoveyda.

Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei consemnează, de altfel, faptul că, în timpul convorbirilor dintre cei doi șefi de guverne, s-a constatat cu deplină satisfacție evoluția ascendentă, pe planuri multiple, a legăturilor tradiționale de prietenie româno-iraniene. Se relevă, de asemenea, ritmul intens înregistrat în dezvoltarea acestor relații și se subliniază hotărîrea comună de a se acționa în continuare în scopul traducerii în viață a acordurilor și înțelegerilor convenite între cele două țări.

De asemenea, în timpul convorbirilor dintre cei doi premieri s-a realizat un larg schimb de păreri cu privire la unele probleme internaționale majore.

În cronica bunelor relații de prietenie și stimă reciprocă, de colaborare dintre România și Iran, dezvoltate prin discuțiile și contactele dintre președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, s-a înscris astfel o nouă filă.

România și Iranul au găsit an de an tot mai multe poziții comune ale politicii lor, concretizîndu-le în relații mereu mai bune, stabilind, de fiecare dată, coordonate noi ale colaborării bilaterale cît și ale conlucrării pe plan internațional, în interesul păcii și înțelegerii între popoarele lumii.

„Și cu acest prilej, spunea premierul Amir Abbas Hoveyda în toastul rostit în seara zilei de 2 noiembrie, noi am constatat că Iranul și România, conștiente de responsabilitățile lor internaționale și naționale, practică o politică foarte apropiată în multe domenii".

După cum este bine cunoscut, cele două țări subscriu deopotrivă la stabilirea relațiilor între state pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajul reciproc — principii a căror însemnătate este evidențiată din plin de întreaga desfășurare a vieții internaționale, ele reprezentînd cheia de boltă a bunelor raporturi dintre toate statele lumii. De asemenea, România și Iranul resping folosirea forței în rezolvarea problemelor internaționale și sprijină dreptul fiecărei națiuni de a coopera cu alte state.

„În epoca noastră, spunea în discursul rostit în aceeași seară președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, întreaga omenire resimte nevoia amplificării și diversificării schimburilor internaționale".

În domeniul economic, formele tradiționale de schimburi se dovedesc insuficiente, mai mult, pot chiar plafona legăturile dintre țări. Au apărut, și se bucură de o tot mai largă extindere, forme noi de legături, concepute în cadrul a ceea ce îndeobște se numește cooperarea economică și tehnico-științifică. Aceste forme sînt de mare perspectivă, favorizînd extinderea multilaterală a relațiilor dintre state.

Și în domeniul cooperării, Iranul și România — state cu sisteme social-politice diferite — dau un bun exemplu.

La Teheran, în cele cinci zile ale vizitei tovarășului Ion Gheorghe Maurer, am asistat tocmai la strădaniile comune de a explora noi căi și mijloace care să ducă la amplificarea și diversificarea tot mai accentuată a cooperării economice și tehnico-științifice, cooperare ce își găsește un teren prielnic în progresul continuu al celor două țări.

Aria domeniilor de cooperare s-a dovedit a fi deosebit de cuprinzătoare. Convorbirile dintre cei doi șefi de guverne, cît și discuțiile de amănunt purtate de conducătorii unor ministere și instituții economice centrale, care l-au însoțit pe președintele Consiliului de Miniștri al României, au scos în evidență și au materializat posibilități noi de cooperare în domeniile construcțiilor de mașini, industriei miniere, petroliere și petrochimiei, agriculturii și în alte domenii. Toate acestea au completat și concretizat în detaliu liniile largi de dezvoltare a cooperării economice româno-iraniene, convenite de șefii celor două guverne.

„Ampla dezvoltare a cooperării economice constituie o cale care duce la o apropiere tot mai mare între Iran și România" — sublinia, pe bună dreptate, într-un comentariu cotidianul „Kayhan" care apare la Teheran.

Cuvîntul „colaborare", care apare azi tot mai des în relațiile româno-iraniene, capătă astfel tot mai mult și sensul de „prietenie". Vedem în aceasta o trăsătură a timpului în care trăim, o realitate contemporană, unul din rezultatele fundamentale ale politicii externe a României socialiste.

Vizita pe care președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a făcut-o în Iran, tratativele purtate, în spiritul încrederii care caracterizează raporturile dintre cele două țări, se înscriu astfel ca o nouă contribuție la adîncirea lor continuă, spre binele ambelor popoare, al cauzei înțelegerii și păcii în întreaga lume.